

เอกสารผลงานที่เสนอให้ประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
นักวิทยาศาสตร์ 7ว.

ของ
นางอังสนา ลั้วสุวรรณ
นักวิทยาศาสตร์ 6ว

เรื่องที่ 2

การศึกษาโครงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำระหว่างห้องปฏิบัติการ
(Interlaboratory comparison): การวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง

ผู้ร่วมดำเนินการ
นางดุขฎิ มั่นความดี
นักวิทยาศาสตร์ 7ว

กลุ่มกำกับดูแลมาตรฐานห้องปฏิบัติการ
สำนักบริหารและรับรองห้องปฏิบัติการ
กรมวิทยาศาสตร์บริการ

พ.ศ. 2547

ข้อมูลข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์บริการ
ตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

เอกสารผลงานที่เสนอให้ประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
นักวิทยาศาสตร์ 7ว.

ของ
นางอังสนา ฉั่วสุวรรณ
นักวิทยาศาสตร์ 6ว

เรื่องที่ 2
การศึกษาโครงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำระหว่างห้องปฏิบัติการ
(Interlaboratory comparison): การวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง

ผู้ร่วมดำเนินการ
นางดุขฎิ มั่นความดี
นักวิทยาศาสตร์ 7ว

เลขหมู่ ๑๗ ๒๕
๑๑ ๑
เลขทะเบียน 13894
วันที่ ๒๕ / ๗ / ๕๗

กลุ่มกำกับดูแลมาตรฐานห้องปฏิบัติการ
สำนักบริหารและรับรองห้องปฏิบัติการ
กรมวิทยาศาสตร์บริการ

พ.ศ. 2547

กรมวิทยาศาสตร์บริการ

บทคัดย่อ

กลุ่มงานอนินทรีย์เคมีวิเคราะห์ 2 กองเคมี กรมวิทยาศาสตร์บริการ จัดทำโครงการ การวิเคราะห์ตัวอย่าง นำมาเปรียบเทียบระหว่างห้องปฏิบัติการ (Interlaboratory comparison) โดยเริ่มจากการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ในตัวอย่างน้ำประเภทต่างๆ ได้แก่ น้ำดื่ม น้ำประปา น้ำบาดาล น้ำแม่น้ำ น้ำกลั่น และสารละลายบัฟเฟอร์ ที่ทราบค่าความเป็นกรด-ด่าง เปรียบเทียบผลระหว่างห้องปฏิบัติการสอง โครงการต่อเนื่องซึ่งในโครงการที่ 1 มีห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมโครงการฯ 34 ห้องปฏิบัติการ ส่วนโครงการที่ 2 มีห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมโครงการฯ 60 ห้องปฏิบัติการ ซึ่งเป็นห้องปฏิบัติการที่ต่อเนื่องจากโครงการฯแรกส่วนหนึ่ง โดยสุ่มตัวอย่างน้ำ สารละลายบัฟเฟอร์ ที่แต่ละห้องปฏิบัติการได้รับไปทำการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง มาวิเคราะห์ความเป็นเนื้อเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ (homogeneity testing) แล้วพบว่าตัวอย่างทุกประเภทมีความสม่ำเสมอดี จากผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของตัวอย่างน้ำ ที่แต่ละห้องปฏิบัติการ ได้รับมาประเมินทางสถิติ โดยใช้ค่าคะแนนมาตรฐาน (z score) ในการเปรียบเทียบผลการวัด โดยมีเกณฑ์กำหนดค่า z score ดังนี้

$ Z\text{-Score} \leq 2$	เกณฑ์ดี (Satisfactory result)
$2 < Z\text{-Score} < 3$	น่าสงสัย (Questionable result)
$ Z\text{-Score} \geq 3$	ไม่เป็นที่พอใจ (Unsatisfactory result ,outlier)

ห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่าคะแนนมาตรฐาน(z score) อยู่ในเกณฑ์ดี ในโครงการที่ 1 มีตัวอย่างน้ำบางประเภทที่มีห้องปฏิบัติการที่มีค่า z score อยู่ในเกณฑ์ไม่เป็นที่พอใจเพียงเล็กน้อย ได้แก่ค่า robust z -score มี 4 ห้องปฏิบัติการ ค่า within laboratory z-score มี 2 ห้องปฏิบัติการ ค่า between laboratory z-score มี 1 ห้องปฏิบัติการเท่านั้น ส่วนในโครงการที่ 2 มีที่มีห้องปฏิบัติการที่มีค่า z score อยู่ในเกณฑ์ไม่เป็นที่พอใจเพียงเล็กน้อยเช่นกัน ได้แก่ robust z -score มี 1 ห้องปฏิบัติการ ค่า within laboratory z-score มี 3 ห้องปฏิบัติการ ค่า between laboratory z-score มี 4 ห้องปฏิบัติการ จากการประเมินผลสำหรับห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมทั้งสองโครงการจำนวน 30 ห้องปฏิบัติการพบว่าในโครงการที่สอง ห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่า z-score น้อยลงกว่าในครั้งแรก ซึ่งแสดงว่าห้องปฏิบัติการเหล่านั้นมีความสามารถในการทดสอบค่าความเป็นกรด-ด่างสูงขึ้น ห้องปฏิบัติการที่มีผลการทดสอบความชำนาญอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้สามารถนำไปใช้อ้างอิงประกอบการขอรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 ในกรณีที่ไม่มีการอ้างอิงมาตรฐาน(RM/CRM)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	i
สารบัญ	ii
สารบัญตาราง	iii
สารบัญภาพ	iv
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ปัญหาและที่มาของการศึกษาทดลอง	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ประโยชน์ที่ได้รับ	2
1.4 ระยะเวลาดำเนินการ	3
บทที่ 2 วารสารปริทัศน์	4
บทที่ 3 วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีดำเนินการ	6
3.1 เครื่องมือและอุปกรณ์	6
3.2 สารเคมี	6
3.3 วิธีดำเนินการ	6
บทที่ 4 ผลการทดลอง	
ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของตัวอย่างน้ำเปรียบเทียบกับระหว่างห้องปฏิบัติการ	12
โครงการฯที่ 1	12
โครงการฯที่ 2	13
การศึกษาความเป็นเนื้อเดียวกัน (homogeneity testing)	16
การศึกษาเสถียรภาพ (stability testing)	26
การเปรียบเทียบค่าคะแนนมาตรฐานของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประเภทต่างๆ	
จากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมทั้งโครงการฯที่ 1 และ 2	27
บทที่ 5 วิจัยรณผล	27
บทที่ 6 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	28
กิตติกรรมประกาศ	30
เอกสารอ้างอิง	31
ภาคผนวก	32
ภาคผนวกที่ 1 รูปภาพและตาราง	32
ภาคผนวกที่ 2 หนังสือเชิญเข้าร่วมโครงการฯที่ 1	80
ภาคผนวกที่ 3 แบบฟอร์มรายงานผลการวิเคราะห์โครงการฯที่ 1	82
ภาคผนวกที่ 4 Procedure for pH measurement in water	83
ภาคผนวกที่ 5 หนังสือเชิญเข้าร่วมโครงการฯที่ 2	84
ภาคผนวกที่ 6 แบบฟอร์มรายงานผลการวิเคราะห์โครงการฯที่ 2	86

สารบัญตาราง

<u>ตารางที่</u>	<u>หน้า</u>
โครงการฯที่ 1	
1. ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่นที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน	16
2. ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปาที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน	17
3. ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่น้ำที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน	17
4. ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำคั้นที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน	18
5. ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำบาดาลที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน	19
6. ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของสารละลายบัฟเฟอร์ที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน	19
โครงการฯที่ 2	
7. ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่นที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน	20
8. ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปาที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน	21
9. ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่น้ำที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน	22
10. ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำคั้นที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน	23
11. ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำบาดาลที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน	24
12. ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของสารละลายบัฟเฟอร์ที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน	25
13. ค่าความเป็นกรด-ด่างที่เป็นค่าที่เห็นพ้องกันของน้ำประเภทต่างๆ	26

สารบัญภาพ

<u>รูปที่</u>	<u>หน้า</u>
1. ประชุมชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯที่ 1แก่ผู้แทนของห้องปฏิบัติการที่มารับตัวอย่างน้ำ	9
2. ตัวอย่างน้ำที่จัดเตรียมไว้สำหรับส่งให้แก่ห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมโครงการฯ	9
3. การเตรียมตัวอย่างน้ำประเภทต่างๆในห้องสะอาด (clean room)	10
4. ประชุมชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯที่ 2แก่ผู้แทนของห้องปฏิบัติการที่มารับตัวอย่างน้ำ	10
5. ผู้แทนจากห้องปฏิบัติการเข้าร่วมประชุมชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯที่ 2	11
6. แจกจ่ายตัวอย่างน้ำที่จัดเตรียมไว้ให้แก่ห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมโครงการฯที่ 2	11
โครงการฯที่ 1	
7. ค่า z-score ของ median ค่า pH ของน้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	33
8. ค่า between lab z-score ของ pH ของน้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	33
9. ค่า within lab z-score ของ pH ของน้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	34
10. ค่า z-score ของ median ค่า pH ของน้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	34
11. ค่า between lab z-score ของ pH ของน้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	35
12. ค่า within lab z-score ของ pH ของน้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	35
13. ค่า z-score ของ median ค่า pH ของน้ำแม่ น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	36
14. ค่า between lab z-score ของ pH ของน้ำแม่ น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	36
15. ค่า within lab z-score ของ pH ของน้ำแม่ น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	37
16. ค่า z-score ของ median ค่า pH ของน้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	37
17. ค่า between lab z-score ของ pH ของน้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	38
18. ค่า within lab z-score ของ pH ของน้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	38
19. ค่า z-score ของ median ค่า pH ของน้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	39
20. ค่า between lab z-score ของ pH ของน้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	39
21. ค่า within lab z-score ของ pH ของน้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	40
22. ค่า robust z-score ของ pH Buffer จากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	40
โครงการฯที่ 2	
23. ค่า robust z-score ของ median ค่า pH ของน้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	41
24. ค่า between lab z-score ของ pH ของน้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	41
25. ค่า within lab z-score ของ pH ของน้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	42
26. ค่า robust z-score ของ median ค่า pH ของน้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	42
27. ค่า between lab z-score ของ pH ของน้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	43
28. ค่า within lab z-score ของ pH ของน้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	43

สารบัญภาพ (ต่อ)

<u>รูปที่</u>	<u>หน้า</u>
29.ค่า robust z-score ของ median ค่า pHของน้ำแม่น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	44
30.ค่า between lab z-scoreของ pH ของน้ำแม่น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	44
31.ค่า within lab z-scoreของ pH ของน้ำแม่น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	45
32.ค่า robust z-scoreของmedian ค่า pHของน้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	45
33.ค่า between lab z-scoreของ pH ของน้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	46
34.ค่า within lab z-scoreของ pH ของน้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	46
35.ค่าrobust z-score ของ median ค่า pH ของน้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	47
36.ค่า between lab z-scoreของ pH ของน้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	47
37.ค่า within lab z-scoreของ pH ของน้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	48
38.ค่าrobust z-score ของ pH Buffer จากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ	48

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ปัญหาและที่มาของการศึกษาทดลอง

การประกันคุณภาพสำหรับการวิเคราะห์ทางเคมี (Quality assurance for chemical measurement) ประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพภายใน (Internal quality control) ที่ห้องปฏิบัติการต้องปฏิบัติเป็นประจำ เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่เชื่อถือได้ในเรื่องความแม่นยำ (Accuracy) ความเที่ยง (Precision) และการควบคุมคุณภาพการวิเคราะห์จากภายนอก (External quality control) เพื่อให้เกิดความมั่นใจในผลการวิเคราะห์อีกทางหนึ่ง เช่นการใช้ สารอ้างอิงรับรอง (certified reference materials, CRM) เป็นตัวตรวจสอบความแม่นยำและความเที่ยง แต่มีปัญหาว่าสารอ้างอิงรับรองมีราคาสูง บางประเภทหายาก ห้องปฏิบัติการทดสอบจึงใช้วิธี การเปรียบเทียบผลการทดสอบระหว่างห้องปฏิบัติการ (Interlaboratory comparison) มาสร้างเสริมความเชื่อมั่นในการประเมินความแม่นยำและความเที่ยง

กลุ่มงานอนินทรีย์เคมีวิเคราะห์ 2 กองเคมี กรมวิทยาศาสตร์บริการ ทำหน้าที่วิเคราะห์คุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภค และบริโภค เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพสำหรับการวิเคราะห์ทางเคมี และในปี 2542 ได้ทำการขยายขอบข่ายในการจัดทำระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO/IEC Guide 25 ซึ่งมีรายการวัดค่าความแม่นยำต่างในน้ำด้วย การพัฒนาวิธีการวัดค่าความแม่นยำต่างในตัวอย่างน้ำประเภทต่างๆ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนสภาวะและสารละลายที่ใช้ให้เหมาะสมกับตัวอย่างและสภาวะของห้องปฏิบัติการ ทำให้ต้องมี การพิสูจน์ความใช้ได้ของวิธี (method validation) ที่พัฒนาขึ้น การวัดค่าความแม่นยำต่างในตัวอย่างน้ำแต่ละประเภทที่มี matrices ต่างๆกัน ค่าความถูกต้องของการวัดเป็นพารามิเตอร์หนึ่งที่ต้องพิสูจน์ภายใต้สภาวะเดียวกับตัวอย่าง ซึ่งสารอ้างอิงรับรองหรือสารอ้างอิง (CRM/RM) ในน้ำที่มี matrices ต่างๆกัน และมีค่าความแม่นยำรับรอง (certified value) นั้นหาซื้อยากและมีค่าที่ไม่เสถียร ดังนั้นการใช้ค่าที่เห็นพ้องกัน (consensus value) ที่ได้จากการเปรียบเทียบผลการทดสอบระหว่างห้องปฏิบัติการ ในการประเมินค่าความถูกต้องของการวัดค่าความแม่นยำต่างในตัวอย่างน้ำแต่ละประเภทที่มี matrices ต่างๆกันจึงเป็นทางเลือกที่ดีอีกทางหนึ่ง สำหรับห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ทดสอบ เพื่อจะแสดงความสามารถในรายการวิเคราะห์นั้นๆ (Laboratory's performance)

การเปรียบเทียบผลการทดสอบระหว่างห้องปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ใช้ในการทดสอบความชำนาญของห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ทดสอบ ซึ่งทุกห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมในโครงการฯ ทำการทดสอบตัวอย่างเดียวกัน ด้วยวิธีเดียวกัน หรือต่างวิธีกัน แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกันทางสถิติ ถ้าผลจากห้องปฏิบัติการใดไม่ต่างจากกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ ก็ถือว่าห้องปฏิบัติการนั้นมีความสามารถ หรือมีความชำนาญในการวิเคราะห์ทดสอบตัวอย่างประเภทนั้น ในรายการนั้นๆด้วย ซึ่งห้องปฏิบัติการใดๆที่เข้าร่วมในโครงการฯ และจัดอยู่ในกลุ่มที่มีความชำนาญในการวิเคราะห์ทดสอบตัวอย่างประเภทนั้น ในรายการนั้นๆ เพียงครั้งเดียว ก็ไม่ได้หมายความว่าห้องปฏิบัติการนั้นจะมีความสามารถหรือชำนาญตลอดไป ด้วยเหตุนี้จึงควรมีการเข้าร่วมในโครงการทดสอบความชำนาญในตัวอย่างและรายการวิเคราะห์ประเภทเดียวกันอย่างต่อเนื่อง

ในปัจจุบันมีห้องปฏิบัติการจำนวนมาก ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ทำหน้าที่ให้บริการวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำ เพื่อควบคุมคุณภาพในการผลิตน้ำดื่ม น้ำที่ใช้ในการแพทย์ ผลิตภัณฑ์อื่นๆ และน้ำที่ใช้ในอุตสาหกรรม รวมทั้งเพื่อการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนั้น โครงการการเปรียบเทียบผลการทดสอบระหว่างห้องปฏิบัติการ จึงมีประโยชน์ต่อห้องปฏิบัติการที่ เข้าร่วมโครงการฯ และผู้เข้าร่วมโครงการฯ ด้วยเช่นกัน ทั้งในด้านการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระหว่างห้องปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และปัญหาที่เกิดขึ้นในการวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำประเภทต่างๆ รวมทั้งได้พัฒนาวิธีการควบคุมคุณภาพและการประกันคุณภาพของการปฏิบัติงานของห้องปฏิบัติการนั้นๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อให้ได้ค่าที่เห็นพ้องกันของค่าความเป็นกรด-ด่าง ในตัวอย่างน้ำประเภทต่างๆ เพื่อใช้ในการประเมินความถูกต้องของวิธีการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างที่พัฒนาขึ้น (CD.I2.TM.PH.01) และนำวิธีการนี้ไปใช้ในการขอรับรองความสามารถของห้องปฏิบัติการตาม ISO/IEC Guide 25 และ ISO/IEC 17025

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ในน้ำประเภทต่างๆ ของห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมในโครงการฯ

1.2.3 เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพห้องปฏิบัติการ เช่น สร้างดัชนีชี้วัดความสามารถในการทดสอบของห้องปฏิบัติการที่วิเคราะห์ค่าความเป็นกรด-ด่างในน้ำอย่างต่อเนื่อง

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.3.1 ได้ค่าที่เห็นพ้องกันของค่าความเป็นกรด-ด่าง ของตัวอย่างน้ำประเภทต่างๆ เพื่อใช้เป็นค่าจริงในการทดสอบความใช้ได้ของวิธี ในการประเมินความถูกต้องของวิธีการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างที่พัฒนาขึ้น (CD.I2.TM.PH.01) ดังแสดงในตารางที่ 13 และนำวิธีการนี้ไปใช้ในการขอรับรองความสามารถของห้องปฏิบัติการตามระบบมาตรฐานสากล

1.3.2 ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมโครงการฯ ในการพัฒนาคุณภาพห้องปฏิบัติการ ทำให้ทราบความสามารถของห้องปฏิบัติการในรายการวิเคราะห์นั้นๆ ซึ่งจัดเป็นการควบคุมคุณภาพภายนอกอย่างต่อเนื่องทั้งสองโครงการฯ

1.3.3 สร้างความมั่นใจในผลการวิเคราะห์ของห้องปฏิบัติการที่ได้รับการประเมินให้อยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ ส่วนผลการวิเคราะห์ของห้องปฏิบัติการที่ได้รับการประเมินให้อยู่ในเกณฑ์น่าสงสัยหรือมีปัญหา จะได้ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น

1.3.4 ได้ข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างดัชนีชี้วัดความสามารถในการทดสอบของห้องปฏิบัติการที่วิเคราะห์ค่าความเป็นกรด-ด่างในน้ำ

1.3.5 ได้ประสบการณ์และพัฒนาศักยภาพในการศึกษาการเปรียบเทียบ ผลการวิเคราะห์ระหว่างห้องปฏิบัติการ

1.4 ระยะเวลาดำเนินการ

1.4.1 โครงการฯที่ 1 : 6 เดือน (ส.ค.2542- ก.พ.2543)

1.4.2 โครงการฯที่ 2 : 7 เดือน (ม.ค.2545- ก.ค.2545)

โครงการฯที่ 1 และโครงการฯที่ 2 เป็นโครงการที่ต่อเนื่องกันโดยมีการจัดการและการแจกจ่ายตัวอย่างสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการฯเช่นเดียวกัน และห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมโครงการฯที่ 2 มีเพิ่มขึ้นจากโครงการฯที่ 1 เนื่องจากมีห้องปฏิบัติการที่ต้องการใช้ผลจากการเข้าร่วมโครงการฯ ในการแสดงศักยภาพ สร้างความมั่นใจ ความเชื่อมั่น ในผลการปฏิบัติงานของห้องปฏิบัติการของตนมากขึ้นและขอเข้าร่วมโครงการฯมากขึ้น

บทที่ 2

วารสารปริทัศน์

การเปรียบเทียบผลการทดสอบระหว่างห้องปฏิบัติการทำให้เกิดประโยชน์ต่อห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมโครงการ และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ดังนี้

1. ใช้ในการหาสมรรถนะของห้องปฏิบัติการใดๆ ในการทดสอบหรือการวัดเฉพาะและเฝ้าระวังสมรรถนะต่อเนื่องของห้องปฏิบัติการ
2. ชี้บ่งปัญหาในห้องปฏิบัติการและริเริ่มหาวิธีแก้ไข เช่น ประสิทธิภาพของบุคลากร หรือการสอบเทียบเครื่องมือ
3. ใช้ประเมินและเปรียบเทียบประสิทธิภาพ ของวิธีการที่พัฒนาขึ้น และใช้เฝ้าระวังวิธีที่กำหนดขึ้น
4. เพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่ลูกค้าของห้องปฏิบัติการ
5. ใช้ในการสร้างดัชนีความสามารถในการทดสอบของห้องปฏิบัติการ โดยใช้ข้อมูลจากการเปรียบเทียบระหว่างห้องปฏิบัติการแต่ละ โครงการในการ จำแนกความแตกต่างระหว่างห้องปฏิบัติการ
6. ใช้ในการพิจารณาสมรรถนะของวิธี
7. ใช้กำหนดค่าให้วัสดุอ้างอิงและประเมินความเหมาะสมสำหรับการใช้ในวิธีทดสอบ หรือวิธีวัดเฉพาะ

ตัวอย่างที่ใช้ในโครงการการเปรียบเทียบผลการทดสอบระหว่างห้องปฏิบัติการจะต้องมีความเป็นเนื้อเดียวกัน(homogeneity) และมีเสถียรภาพ(stability) โดยมีการศึกษาและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความถูกต้องของข้อมูลมากกว่า 2 ชุดขึ้นไปว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ส่วนข้อมูลผลการวิเคราะห์ทั้งหมดจะถูก แจกแจง และ ประเมินผลโดยใช้หลักเกณฑ์ทางสถิติที่เหมาะสม

- ใช้ค่าคะแนนมาตรฐาน (z- score) ในการเปรียบเทียบผลการวัด
- ค่ากลาง (median)
- จำนวนห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมโครงการฯ (No. of results)
- normalised interquartile range (normalized IQR) = interquartile range $\times 0.7413$
- ค่าต่ำสุดของผลการวิเคราะห์ (minimum)
- ค่าสูงสุดของผลการวิเคราะห์ (maximum)
- พิสัย (range) = maximum- minimum
- within- laboratory z-score (ZW_i) = $\frac{D_i - \text{median}(D_i)}{\text{normalise IQR}(D_i)}$

$$D_i = \text{standardised difference} = \begin{cases} (A_i - B_i) / \sqrt{2} & \text{ถ้า } \text{median}A > \text{median}B \\ (B_i - A_i) / \sqrt{2} & \text{ถ้า } \text{median}B > \text{median}A \end{cases}$$

A_i = ผลการวิเคราะห์ของตัวอย่าง A ของห้องปฏิบัติการที่ i

B_i = ผลการวิเคราะห์ของตัวอย่าง B ของห้องปฏิบัติการที่ i

$$\text{- between-laboratories z-score (ZBi)} = \frac{S_i - \text{median}(S_i)}{\text{normalise IQR}(S_i)}$$

$$S_i = \text{standardised sum} = (A_i + B_i) / \sqrt{2}$$

A_i = ผลการวิเคราะห์ของตัวอย่าง A ของห้องปฏิบัติการที่ i

B_i = ผลการวิเคราะห์ของตัวอย่าง B ของห้องปฏิบัติการที่ i

$$\text{- robust z-score} = \frac{\text{X-median}}{\text{normalise IQR}}$$

ซึ่งค่าทางสถิติทั้งหมดนี้เป็นแนวทางเดียวกับที่ National Association of Testing Authorities, Australia (NATA) ใช้อยู่ในปัจจุบัน

บทที่ 3

วัสดุ อุปกรณ์ และ วิธีดำเนินการ

3.1 เครื่องมือและอุปกรณ์

- 3.1.1 เครื่องวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง(pH meter) พร้อมอิเล็กโทรด และเทอร์โมมิเตอร์
- 3.1.2 ขวดบรรจุตัวอย่างขนาด 20 ลิตร(สำหรับเตรียมตัวอย่าง)
- 3.1.3 ขวดบรรจุตัวอย่างขนาด 125 มิลลิลิตร(สำหรับส่งให้ห้องปฏิบัติการ)
- 3.1.4 อุปกรณ์ถ่ายตัวอย่างน้ำด้วยระบบไซฟอน

3.2 สารเคมี

- 3.2.1 สารละลายบัฟเฟอร์ ที่มีค่าความเป็นกรด-ด่าง 4.00 , 7.00 , 9.18 ที่ 25^oซ
- 3.2.2 สารละลายบัฟเฟอร์ ที่มีค่าความเป็นกรด-ด่าง 7.00 ที่ 25^oซ (คนละแหล่งกับ 2.2.1)
- 3.2.3 สารละลายบัฟเฟอร์ (reference material traceable to NIST) ที่มีค่าความเป็นกรด-ด่าง 7.00 ที่ 25^oซ

3.3 วิธีดำเนินการ

3.3.1 ตัวอย่าง (สำหรับแต่ละโครงการฯ)

3.3.1.1 เตรียมตัวอย่างน้ำกลั่น น้ำดื่ม น้ำประปา น้ำบาดาล น้ำแม่น้ำ ประเภทละประมาณ 20 ลิตร เขย่าให้เข้ากัน

3.3.1.2 สารละลายบัฟเฟอร์ (ยี่ห้อเมอร์ค , reference material traceable to NIST) ที่มีค่าความเป็นกรด-ด่าง 7.00 ที่ 25^oซ ประมาณ 5 ลิตร

3.3.2 ศึกษาวิธีการจัดทำโครงการการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระหว่างห้องปฏิบัติการ วิธีการสุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ผลทางสถิติจากเอกสารทั้งในและต่างประเทศ

3.3.3 ศึกษาเสถียรภาพ(stability) ของตัวอย่างน้ำกลั่น น้ำดื่ม น้ำประปา น้ำบาดาล น้ำแม่น้ำ และ สารละลายบัฟเฟอร์ โดยวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของตัวอย่างน้ำประเภทต่างๆทุกวัน ภายในเวลา 3 วันหลังจากได้รับตัวอย่างน้ำ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความถูกต้องของข้อมูลมากกว่า 2 ชุดขึ้นไปว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ถ้า $F_{\text{คำนวณ}}$ มีค่าน้อยกว่า $F_{\text{ตาราง}}$ (F-critical) แสดงว่าความถูกต้องของข้อมูลแต่ละชุด ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแต่ละตัวอย่างที่ทำการวัดมีเสถียรภาพภายในระยะเวลา 3 วันหลังจากเก็บตัวอย่าง

3.3.4 ศึกษาความเป็นเนื้อเดียวกัน(homogeneity) ของตัวอย่างน้ำกลั่น น้ำดื่ม น้ำประปา น้ำบาดาล น้ำแม่น้ำ และสารละลายบัฟเฟอร์

3.3.4.1 โครงการฯที่1 : ตัวอย่างน้ำทั้งหมดที่เตรียมไว้ ถูกสุ่มมาประเภทละ 7 ตัวอย่าง

นำมาวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ตามวิธีที่1 (CD.I2.TM.PH.01 : ภาคผนวกที่4) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความถูกต้องของข้อมูลมากกว่า 2 ชุดขึ้นไปว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ถ้า $F_{\text{คำนวณ}}$ มีค่าน้อยกว่า $F_{\text{ตาราง}}$ (F-critical) แสดงว่าความถูกต้องของข้อมูลแต่ละชุดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือการเตรียมตัวอย่างน้ำประเภทต่างๆ และสารละลายบัฟเฟอร์ มีความเป็นเนื้อเดียวกันสม่ำเสมอดี

3.3.4.2 โครงการฯที่2 :ตัวอย่างน้ำทั้งหมดที่เตรียมไว้ถูกสุ่มมา ประเภทละ 10 ตัวอย่างนำมาวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ตามวิธีที่1 (CD.I2.TM.PH.01 : ภาคผนวกที่4) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) เช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 3.3.4.1

3.3.5 รับสมัครห้องปฏิบัติการเข้าร่วมโครงการฯที่1 โดยส่งหนังสือเชิญ พร้อมแบบตอบรับเข้าร่วมโครงการฯที่1 (ภาคผนวกที่2) โดยไม่คิดค่าธรรมเนียม มีรายชื่อห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 34 ห้องปฏิบัติการ (ภาคผนวกที่ 1 ตารางผนวกที่ ก34) จำแนกเป็น ห้องปฏิบัติการที่สังกัดหน่วยงานต่างๆดังนี้

1. ราชการ	11	ห้องปฏิบัติการ
2. รัฐวิสาหกิจ	1	ห้องปฏิบัติการ
3. เอกชน	22	ห้องปฏิบัติการ

3.3.6 รับสมัครห้องปฏิบัติการเข้าร่วมโครงการฯโดยส่งหนังสือเชิญ พร้อมแบบตอบรับเข้าร่วมโครงการฯที่2 (ภาคผนวกที่5) โดยไม่คิดค่าธรรมเนียม มีรายชื่อห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 60 ห้องปฏิบัติการ (ภาคผนวกที่ 1 ตารางผนวกที่ ก34) จำแนกเป็น ห้องปฏิบัติการที่สังกัดหน่วยงานต่างๆดังนี้

1. ราชการ	16	ห้องปฏิบัติการ
2. รัฐวิสาหกิจ	7	ห้องปฏิบัติการ
3. เอกชน	37	ห้องปฏิบัติการ

3.3.7 ให้รหัสห้องปฏิบัติการ (เป็นความลับ ให้แต่ละห้องปฏิบัติการรู้เฉพาะของตน) ตั้งแต่ W001-W034 สำหรับโครงการฯที่1 ส่วนรหัสของโครงการฯที่2 ตั้งแต่ W001-W051

3.3.8 เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการผสมตัวอย่างให้เป็นเนื้อเดียวกัน ขวดพลาสติกบรรจุตัวอย่าง

3.3.9 เตรียมตัวอย่างน้ำประเภทต่างๆดังนี้ น้ำกลั่น น้ำดื่ม น้ำประปา น้ำบาดาล น้ำแม่น้ำ ผสมให้เข้ากัน แบ่งตัวอย่างน้ำแต่ละประเภทบรรจุในขวดพลาสติกขนาด 125 มิลลิลิตรที่เตรียมไว้ ติดฉลากหมายเลขตัวอย่างและหมายเลขห้องปฏิบัติการให้ชัดเจน ครอบคลุม และบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

3.3.10 แบ่งสารละลายบัฟเฟอร์(ยี่ห้อเมอร์ค , reference material traceable to NIST) ที่ค่าความเป็นกรด-ด่าง 7.00 ที่ 25°C. บรรจุในขวดพลาสติกขนาด 125 มิลลิลิตรที่เตรียมไว้ ติดฉลากหมายเลขตัวอย่างและหมายเลขห้องปฏิบัติการให้ชัดเจน ครอบคลุม และบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

3.3.11 สำหรับโครงการฯที่1 ได้จัดส่งตัวอย่าง(ข้อ3.3.9 และ ข้อ3.3.10) พร้อมแบบฟอร์มรายงานผลการวิเคราะห์ (ภาคผนวกที่ 3) วิธีการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างในน้ำ วิธีที่ 1 (CD.I2.TM.PH.01 : ภาคผนวกที่ 4) โดยจัดการประชุมชี้แจงรายละเอียดทั้งหมดแก่ผู้ร่วมโครงการฯหรือผู้แทน ณ ห้องประชุมกองเคมี กรมวิทยาศาสตร์บริการ ในวันที่ 28 กันยายน 2542 เวลา 9.00 น. ซึ่งกำหนดให้ห้องปฏิบัติการต้องวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของตัวอย่างน้ำทั้งหมดที่ได้รับให้เสร็จภายในวันนั้น และ ส่งรายงานผลการวิเคราะห์กลับมายังกลุ่มงานอนินทรีย์เคมีวิเคราะห์ 2 กองเคมี กรมวิทยาศาสตร์บริการ ภายในวันที่ 1 ตุลาคม 2542

3.3.12 สำหรับโครงการฯที่2ได้จัดส่งตัวอย่าง(ข้อ3.3.9 และ ข้อ3.3.10) พร้อมแบบฟอร์มรายงานผลการวิเคราะห์ (ภาคผนวกที่ 7) วิธีการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างในน้ำ วิธีที่ 1 (CD.I2.TM.PH.01:ภาคผนวกที่4) โดยจัดการประชุมชี้แจงรายละเอียดทั้งหมดแก่ผู้ร่วมโครงการฯหรือผู้แทน ณ ห้องประชุม606อาคารคร.ตัวฯ กรมวิทยาศาสตร์บริการ ในวันที่ 10 มกราคม 2545 เวลา 9.00 น. ซึ่งกำหนดให้ห้องปฏิบัติการต้องวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของตัวอย่างน้ำทั้งหมดที่ได้รับให้เสร็จภายในวันนั้น และ ส่งรายงานผลการวิเคราะห์กลับมายัง กลุ่มงานอนินทรีย์เคมีวิเคราะห์ 2 กองเคมี กรมวิทยาศาสตร์บริการ ภายในวันที่ 20 มกราคม 2545

3.3.13รวบรวมข้อมูลผลการวิเคราะห์ทั้งหมด แจกแจงข้อมูล ประเมินผลโดยใช้หลักเกณฑ์ทางสถิติที่เหมาะสมตามที่กล่าวในวารสารปริทัศน์

เนื่องจากตัวอย่างน้ำทั้ง 5 ประเภทที่แต่ละห้องปฏิบัติการได้รับประเภทละ 3 ขวดจึงมีการคำนวณและแสดงค่า within- laboratory z-score , between-laboratories z-score, robust z-score. ส่วนสารละลายบัฟเฟอร์ มีการคำนวณและแสดงค่า robust z-score.ตลอดจนแสดงถึงวิธีการวิเคราะห์ ที่แต่ละห้องปฏิบัติการใช้

โครงการฯที่ 1 :ห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่ใช้วิธีที่ 1 (CD.I2.TM.PH.01) จำนวน 27 ห้องปฏิบัติการ ใช้วิธีที่ 2 (Standard methods for the examination of water and wastewater.) มีจำนวน 3 ห้องปฏิบัติการ และ ใช้วิธีที่ 4 (อื่นๆ) มีจำนวน 4 ห้องปฏิบัติการดังแสดงในตารางผนวกที่ ก26

โครงการฯที่2 : ห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่ใช้วิธีที่ 1 (CD.I2.TM.PH.01) จำนวน 24 ห้องปฏิบัติการ ใช้วิธีที่ 2 (Standard methods for the examination of water and wastewater.) มีจำนวน 10 ห้องปฏิบัติการ และ ใช้วิธีที่ 4 (อื่นๆ) มีจำนวน 9 ห้องปฏิบัติการดังแสดงในตารางผนวกที่ ก27

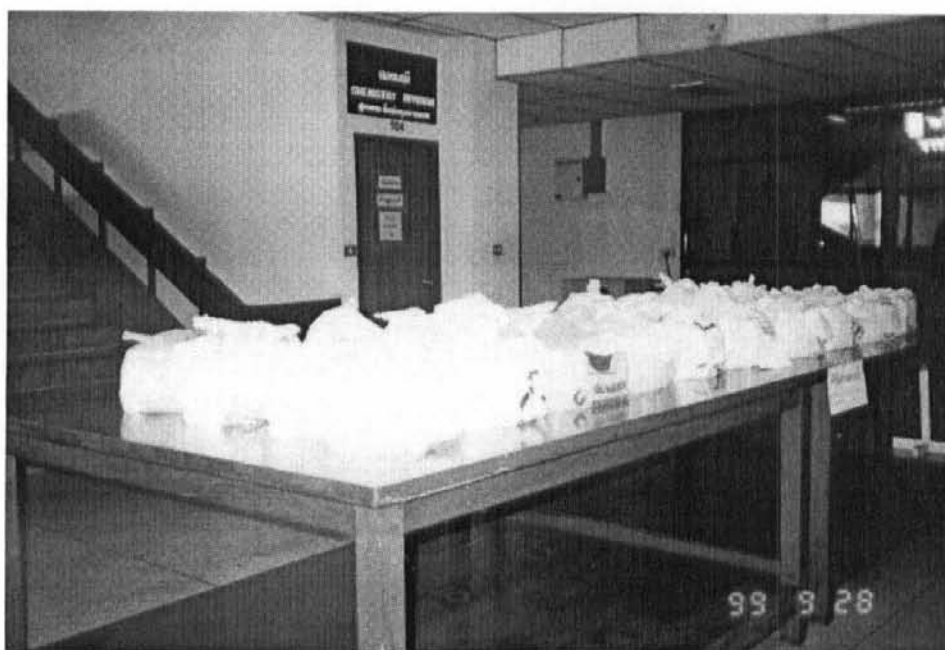
3.3.14สรุปผลการศึกษาและจัดทำรายงาน โดยอ้างอิงแต่รหัสห้องปฏิบัติการ(ไม่อ้างอิงชื่อห้องปฏิบัติการ) ทั้งสองโครงการฯ

3.3.15 เผยแพร่ข้อมูลให้แก่ผู้ร่วมโครงการฯทราบในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อแต่ละห้องปฏิบัติการจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการแสดงความสามารถของห้องปฏิบัติการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพของห้องปฏิบัติการ โดยโครงการฯที่ 2 ได้จัดประชุมสรุปผลโครงการฯและบรรยายพร้อมตอบข้อซักถามในเชิงวิชาการแก่ผู้เข้าร่วมโครงการฯ

3.3.16 ใช้ค่าที่เห็นพ้องกันที่ได้จากโครงการฯที่เป็นค่าอ้างอิงในการคำนวณค่าความถูกต้องของค่าความเป็นกรด-ด่างสำหรับน้ำแต่ละประเภท ในการทดสอบความใช้ได้ของวิธีของการหาค่าความเป็นกรด-ด่างในตัวอย่างน้ำ (CD.I2.TM.PH.01)

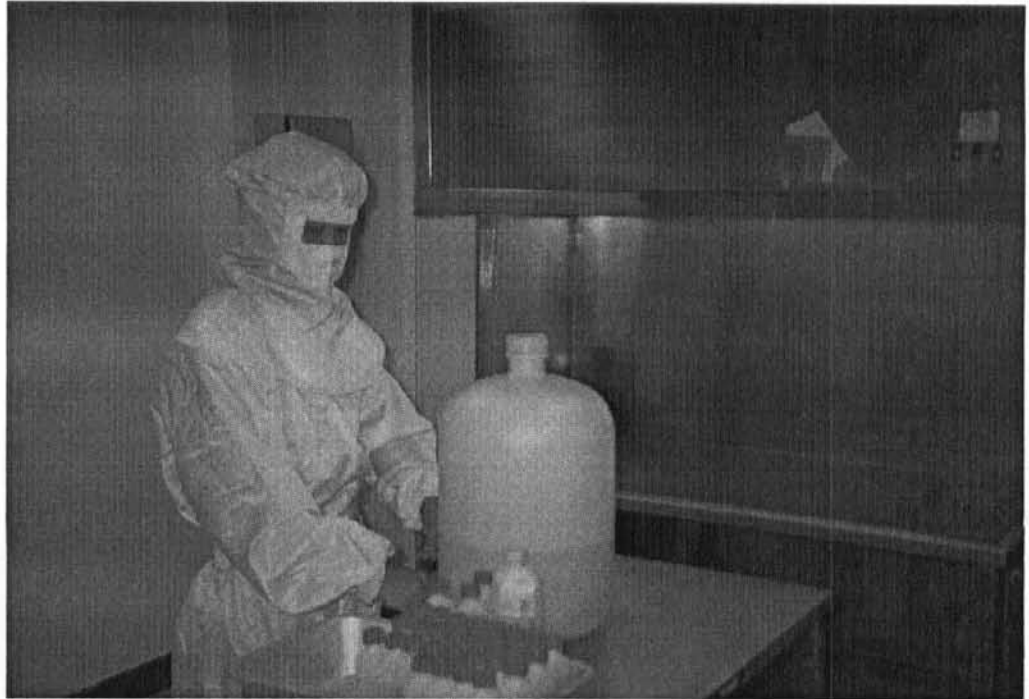

รูปที่ 1 : ประชุมชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯ ที่1 แก่ผู้แทนของห้องปฏิบัติการที่มารับตัวอย่างน้ำโดยผู้อำนวยการกองเคมี เมื่อ 28 กันยายน 2542

รูปที่ 2: ตัวอย่างน้ำที่จัดเตรียมไว้สำหรับส่งให้แต่ละห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมโครงการฯที่1

รูปที่ 3 : การเตรียมตัวอย่างน้ำประเภทต่างๆในห้องสะอาด (Clean room)

รูปที่ 4 : ประชุมชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯที่ 2 แก่ผู้แทนของห้องปฏิบัติการที่มารับตัวอย่างน้ำ เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2545

รูปที่ 5 : ผู้แทนจากห้องปฏิบัติการเข้าร่วมประชุมชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯที่2

รูปที่ 6 : แจกจ่ายตัวอย่างน้ำที่จัดเตรียมไว้ให้แต่ละห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมโครงการฯที่2

บทที่ 4

ผลการทดลอง

ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของตัวอย่างน้ำเปรียบเทียบระหว่างห้องปฏิบัติการ

ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำจากห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ ใช้น้ำดื่มที่กำหนดของค่ามาตรฐาน z-score ดังนี้

$ z\text{-score} \leq 2$	Satisfactory result
$2 < z\text{-score} < 3$	Questionable result
$ z\text{-score} \geq 3$	Unsatisfactory result (outlier)

โครงการฯที่ 1

1. น้ำดื่ม ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำดื่มจากห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยแต่ละห้องปฏิบัติการจะวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของน้ำดื่ม 3 ตัวอย่าง นำผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างมาคำนวณค่ากลาง (median) , normalised IQR, robust CV, ค่าสูงสุด(maximum), ค่าต่ำสุด (minimum) , พิสัย (range) และค่ามาตรฐาน z-scoreพบว่าค่ากลาง ของ pH น้ำดื่มแต่ละห้องปฏิบัติการมีค่า robust z-score ต่ำกว่า 3 ทุกห้องปฏิบัติการ ดังแสดงในรูปที่ 7(ภาคผนวกที่1) และมีค่า between laboratory z-score ต่ำกว่า 3 ทุกห้องปฏิบัติการเช่นกัน ดังแสดงในรูปที่ 8(ภาคผนวกที่1) แต่พบว่าค่า within laboratory z-score ของห้องปฏิบัติการหมายเลข 19 มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 9 (ภาคผนวกที่1, ข้อมูลดิบแสดงในตารางผนวกที่ ก 1-ก2)

2. น้ำประปา ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปาจากห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยแต่ละห้องปฏิบัติการจะวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปา 3 ตัวอย่าง นำผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างมาคำนวณค่ากลาง (median), normalised IQR, robust CV, ค่าสูงสุด (maximum), ค่าต่ำสุด (minimum) , พิสัย (range) และค่ามาตรฐาน z-score พบว่าค่ากลางของ pH น้ำประปาแต่ละห้องปฏิบัติการมีค่า robust z-score ต่ำกว่า 3 ทุกห้องปฏิบัติการ ดังแสดงในรูปที่ 10(ภาคผนวกที่1) และมีค่า between laboratory z-score ต่ำกว่า 3 ทุกห้องปฏิบัติการเช่นกัน ดังแสดงในรูปที่ 11(ภาคผนวกที่1) แต่พบว่าค่า within laboratory z-score ของห้องปฏิบัติการหมายเลข 10 และ31 มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 12 (ภาคผนวกที่1, ข้อมูลดิบแสดงในตารางผนวกที่ ก3-ก4)

3. น้ำแม่ น้ำ ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่ น้ำจากห้องปฏิบัติการต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยแต่ละห้องปฏิบัติการจะวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่ น้ำ 3 ตัวอย่าง นำผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างมาคำนวณค่ากลาง (median), normalised IQR, robust CV, ค่าสูงสุด (maximum), ค่าต่ำสุด (minimum), พิสัย (range) และค่ามาตรฐาน Z-score พบว่าค่ากลาง ของ pH น้ำแม่ น้ำแต่ละห้องปฏิบัติการมีค่า robust z-score ต่ำกว่า 3 ทุกห้องปฏิบัติการ ดังแสดงในรูปที่ 13(ภาคผนวกที่1) และมีค่า between laboratory z-score ต่ำกว่า 3 ทุกห้องปฏิบัติการเช่นกัน ดังแสดงในรูปที่ 14(ภาคผนวกที่1) แต่พบว่าค่า

within laboratory z-score ของห้องปฏิบัติการหมายเลข 1 และ 31 มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 15 (ภาคผนวกที่ 1, ข้อมูลดิบแสดงในตารางผนวกที่ ก5-ก6)

4. น้ำบาดาล ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำบาดาลจากห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยแต่ละห้องปฏิบัติการจะวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของน้ำบาดาล 3 ตัวอย่าง นำผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างมาคำนวณค่ากลาง (median), normalised IQR, robust CV, ค่าสูงสุด (maximum), ค่าต่ำสุด (minimum), พิสัย (range) และค่ามาตรฐาน z-score พบว่าค่ากลาง ของ pH น้ำบาดาลแต่ละห้องปฏิบัติการ มีค่า robust z-score ต่ำกว่า 3 ทุกห้องปฏิบัติการ ดังแสดงในรูปที่ 16(ภาคผนวกที่1) และมีค่า between laboratory z-score ต่ำกว่า 3 ทุกห้องปฏิบัติการ ดังแสดงในรูปที่ 17(ภาคผนวกที่1) และค่า within laboratory z-score ของทุกห้องปฏิบัติการมีค่าต่ำกว่า 3 เช่นกัน ดังแสดงในรูปที่ 18(ภาคผนวกที่1, ข้อมูลดิบแสดงในตารางผนวกที่ ก7-ก8)

5. น้ำกลั่น ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่นจากห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยแต่ละห้องปฏิบัติการจะวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่น 3 ตัวอย่าง นำผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างมาคำนวณค่ากลาง (median), normalised IQR, robust CV, ค่าสูงสุด (maximum), ค่าต่ำสุด (minimum), พิสัย (range) และค่ามาตรฐาน z-score พบว่าค่า กลางของ pH น้ำกลั่นแต่ละห้องปฏิบัติการมีค่า robust z-score ต่ำกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข 24 มีค่า robust z-score มากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 19(ภาคผนวกที่1) และมีค่า between laboratory z-score ต่ำกว่า 3 ทุกห้องปฏิบัติการ ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข 24 มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 20(ภาคผนวกที่1) แต่พบว่าค่า within laboratory z-score ของทุกห้องปฏิบัติการมีค่าน้อยกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 21(ภาคผนวกที่1, ข้อมูลดิบแสดงในตารางผนวกที่ ก9-ก10)

6. สารละลายบัฟเฟอร์ ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของสารละลายบัฟเฟอร์ จากห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยแต่ละห้องปฏิบัติการจะวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของสารละลายบัฟเฟอร์ จำนวน 1 ตัวอย่าง นำผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง มาคำนวณค่ากลาง (median), normalised IQR, robust CV, ค่าสูงสุด (maximum), ค่าต่ำสุด (minimum), พิสัย (range) และค่ามาตรฐาน z-score พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่าง ของสารละลายบัฟเฟอร์ แต่ละห้องปฏิบัติการมีค่า robust z-score ต่ำกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการ หมายเลข 18, 24 และ 26 มีค่า robust z-score มากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 22(ภาคผนวกที่1, ข้อมูลดิบแสดงในตารางผนวกที่ ก11-ก12)

โครงการที่ 2

1 น้ำดื่ม ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำดื่มจากห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยแต่ละห้องปฏิบัติการจะวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำดื่ม 3 ตัวอย่าง นำผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง มาคำนวณค่ากลาง (median), normalised IQR, Robust CV, ค่าสูงสุด (maximum), ค่าต่ำสุด (minimum), พิสัย (range) และค่ามาตรฐาน Z-Score พบว่าค่า กลางของ pH น้ำดื่มของห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่า Robust Z-Score น้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W003, W020, W031, W035 และ W041 ที่มีค่า

มากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 23 (ภาคผนวกที่1) ส่วนค่า Between laboratory z-score ของห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W003, W020, W031 และ W035 มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 24(ภาคผนวกที่1) และค่า Within laboratory z-score ของห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W031,W045 และ W050S มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 25(ภาคผนวกที่1,ข้อมูลดิบแสดงในตารางผนวกที่ ก13-ก14)

2 น้ำประปา ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปาจากห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยแต่ละห้องปฏิบัติการจะวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปา 3 ตัวอย่าง นำผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างมาคำนวณค่ากลาง (median), normalised IQR, Robust CV, ค่าสูงสุด (maximum), ค่าต่ำสุด (minimum) , พิสัย (range) และค่ามาตรฐาน Z-Score พบว่าค่ากลางของ pH น้ำประปาของห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่า Robust Z-Score น้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W020 และW041มีค่า มากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 26(ภาคผนวกที่1) ส่วนค่า Between laboratory z-score ของห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W003, W020 และW041,มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 27 (ภาคผนวกที่1) และค่า Within laboratory z-score ของห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W012C, W012D และW045 มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 28(ภาคผนวกที่1,ข้อมูลดิบแสดงในตารางผนวกที่ ก15-ก16)

3 น้ำแม่น้ำ ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่น้ำจากห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยแต่ละห้องปฏิบัติการจะวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่น้ำ 3 ตัวอย่าง นำผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างมาคำนวณค่ากลาง (median), normalised IQR, Robust CV, ค่าสูงสุด (maximum), ค่าต่ำสุด (minimum) , พิสัย (range) และค่ามาตรฐาน Z-Score พบว่าค่ากลาง ของ pH น้ำแม่น้ำของห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่า Robust Z-Score น้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W020 มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 29(ภาคผนวกที่1) ส่วนค่า Between laboratory z-score ของห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W003, W031 และ W041 มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 30 (ภาคผนวกที่1)และค่า Within laboratory z-score ของห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W031 มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 31(ภาคผนวกที่1,ข้อมูลดิบแสดงในตารางผนวกที่ ก17-ก18)

4 น้ำบาดาล ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำบาดาลจากห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยแต่ละห้องปฏิบัติการจะวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำบาดาล 3 ตัวอย่าง นำผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างมาคำนวณค่ากลาง (median), normalised IQR, Robust CV, ค่าสูงสุด (maximum), ค่าต่ำสุด (minimum) , พิสัย (range) และค่ามาตรฐาน Z-Score พบว่าค่ากลาง ของ pH น้ำบาดาลของห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่า Robust Z-Score น้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W003, W020, W031 และ W041 มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 32(ภาคผนวกที่1) ส่วนค่า Between laboratory z-score ของห้องปฏิบัติการ

ส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W020 และ W041 มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 33(ภาคผนวกที่1) และค่า Within laboratory z-score ของห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W009, W012D และW014 มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 34(ภาคผนวกที่1, ข้อมูลดิบแสดงในตารางผนวกที่ ก19-ก20)

5. น้ำกลั่น ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่นจากห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยแต่ละห้องปฏิบัติการจะวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่น 3 ตัวอย่าง นำผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างมาคำนวณค่ากลาง (median), normalised IQR, Robust CV, ค่าสูงสุด (maximum), ค่าต่ำสุด (minimum), พิสัย (range) และค่ามาตรฐาน Z-Score พบว่าค่ากลาง ของ pH น้ำกลั่นของห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่า Robust Z-Score น้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W014, W020, W039, W044, W045 และ W050T มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 35(ภาคผนวกที่1) ส่วนค่า Between laboratory z-score ของห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W039, W044 และW045 มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 36(ภาคผนวกที่1) และค่า Within laboratory z-score ของห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W005, W026, W031, W044 และW050T มีค่ามากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 37(ภาคผนวกที่1, ข้อมูลดิบแสดงในตารางผนวกที่ ก21-ก22)

6. สารละลายบัฟเฟอร์ ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของสารละลายบัฟเฟอร์จากห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยแต่ละห้องปฏิบัติการจะวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของสารละลายบัฟเฟอร์ จำนวน 1 ตัวอย่าง นำผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างมาคำนวณค่ากลาง (median), normalised IQR, Robust CV, ค่าสูงสุด (maximum), ค่าต่ำสุด (minimum), พิสัย (range) และค่ามาตรฐาน Z-Score พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่างของสารละลายบัฟเฟอร์ แต่ละห้องปฏิบัติการมีค่า Robust Z-Score ต่ำกว่า 3 ยกเว้นห้องปฏิบัติการหมายเลข W012D, W013, W020, W025, W031, W036O, W039 และ W051 มีค่า Robust Z-score มากกว่า 3 ดังแสดงในรูปที่ 38(ภาคผนวกที่1, ข้อมูลดิบแสดงในตารางผนวกที่ ก23-ก24)

การศึกษาความเป็นเนื้อเดียวกัน

Homogeneity Testing

กลุ่มงานอนินทรีย์เคมีวิเคราะห์ 2 ได้ศึกษาความเป็นเนื้อเดียวกันเพื่อแสดงให้เห็นว่าตัวอย่างน้ำชนิดต่างๆที่นำมาใช้ในการทำ Interlaboratory comparison ทั้ง 2 โครงการฯ มีความเป็นเนื้อเดียวกันอย่างสม่ำเสมอโดยสุ่มตัวอย่างน้ำแต่ละชนิดมาวัดค่า ความเป็นกรด-ด่าง ตัวอย่างละ 2 ซ้ำ แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA)

โครงการที่ 1

ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของน้ำกลั่นจำนวน 7 ตัวอย่าง ตัวอย่างละ 2 ซ้ำ ที่สุ่มเก็บจากตัวอย่างน้ำกลั่นที่ส่งให้ห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ละตัวอย่างไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1: ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่นที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน

ตัวอย่างที่	วัดครั้งที่ 1	วัดครั้งที่ 2	ผลรวม	เฉลี่ย	Variance
1	6.22	6.19	12.41	6.205	0.00045
2	6.10	6.19	12.29	6.145	0.00405
3	6.04	6.18	12.22	6.11	0.0098
4	5.96	6.18	12.14	6.07	0.0242
5	6.04	6.19	12.23	6.115	0.01125
6	6.04	6.18	12.22	6.11	0.0098
7	6.06	6.16	12.22	6.11	0.005

ANOVA :

Source of variation	SS	df	MS	F	F critical
Between group	0.021171	6	0.003529	0.38 ^{ns}	3.87
Within group	0.06455	7	0.009221		
Total	0.085721	13			

ns = non significance ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของน้ำประปาจำนวน 7 ตัวอย่าง ตัวอย่างละ 2 ซ้ำ ที่สุ่มเก็บจากตัวอย่างน้ำประปาที่ส่งให้ห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ละตัวอย่างไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 : ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปาที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน

ตัวอย่างที่	วัดครั้งที่ 1	วัดครั้งที่ 2	ผลรวม	เฉลี่ย	Variance
1	7.95	8.02	15.97	7.985	0.00245
2	8.02	8.05	16.07	8.035	0.00045
3	8.02	7.99	16.01	8.005	0.00045
4	8.09	8.05	16.14	8.07	0.0008
5	8.05	8.05	16.10	8.05	0.0000
6	8.05	8.01	16.06	8.03	0.0008
7	8.06	8.09	16.15	8.075	0.00045

ANOVA :

Source of variation	SS	df	MS	F	F critical
Between group	0.012943	6	0.002157	2.80 ^{ns}	3.87
Within group	0.0054	7	0.000771		
Total	0.018343	13			

ns = non significance ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของน้ำแม่ น้ำจำนวน 7 ตัวอย่าง ตัวอย่างละ 2 ซ้ำ ที่สุ่มเก็บจากตัวอย่างน้ำแม่ น้ำที่ส่งให้ห้องปฏิบัติการต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ละตัวอย่างไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 : ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่ น้ำที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน

ตัวอย่างที่	วัดครั้งที่ 1	วัดครั้งที่ 2	ผลรวม	เฉลี่ย	Variance
1	8.06	8.03	16.09	8.045	0.00045
2	8.08	8.06	16.14	8.07	0.0002
3	8.07	8.02	16.09	8.045	0.00125
4	8.08	8.06	16.14	8.07	0.0002
5	8.07	8.03	16.10	8.05	0.0008
6	8.06	8.03	16.09	8.045	0.00045
7	8.07	8.04	16.11	8.055	0.00045

ANOVA :

Source of variation	SS	df	MS	F	F critical
Between group	0.001543	6	0.000257	0.47 ^{ns}	3.87
Within group	0.0038	7	0.000543		
Total	0.005343	13			

ns = non significance ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของน้ำดื่มจำนวน 7 ตัวอย่าง ตัวอย่างละ 2 ซ้ำ ที่สุ่มเก็บจากตัวอย่างน้ำดื่มที่ส่งให้ห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ละตัวอย่างไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 : ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำดื่มที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน

ตัวอย่างที่	วัดครั้งที่ 1	วัดครั้งที่ 2	ผลรวม	เฉลี่ย	Variance
1	8.10	8.06	16.16	8.08	0.0008
2	8.07	8.07	16.14	8.07	0.0000
3	8.04	8.06	16.10	8.05	0.0002
4	8.07	8.07	16.14	8.07	0.0000
5	8.04	8.07	16.11	8.055	0.00045
6	8.01	8.07	16.08	8.04	0.0018
7	8.00	8.13	16.13	8.065	0.00845

ANOVA :

Source of variation	SS	df	MS	F	F critical
Between group	0.002271	6	0.000379	0.23 ^{ns}	3.87
Within group	0.0117	7	0.001671		
Total	0.013971	13			

ns = non significance ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของน้ำบาดาลจำนวน 7 ตัวอย่าง ตัวอย่างละ 2 ซ้ำ ที่สุ่มเก็บจากตัวอย่างน้ำบาดาลที่ส่งให้ห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความ

แปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ละตัวอย่างไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 : ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำบาดาลที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน

ตัวอย่างที่	วัดครั้งที่ 1	วัดครั้งที่ 2	ผลรวม	เฉลี่ย	Variance
1	8.40	8.28	16.68	8.34	0.0072
2	8.38	8.18	16.56	8.28	0.020
3	8.41	8.28	16.69	8.345	0.00845
4	8.38	8.22	16.60	8.30	0.0128
5	8.38	8.24	16.62	8.31	0.0098
6	8.38	8.22	16.60	8.300	0.0128
7	8.26	8.11	16.37	8.185	0.01125

ANOVA :

Source of variation	SS	df	MS	F	F critical
Between group	0.034243	6	0.005707	0.49 ^{ns}	3.87
Within group	0.0823	7	0.011757		
Total	0.116543	13			

ns = non significance ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของสารละลายบัฟเฟอร์ จำนวน 7 ตัวอย่าง ตัวอย่างละ 2 ชั่วโมง เก็บจากสารละลายบัฟเฟอร์ ที่ส่งให้ห้องปฏิบัติการต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาค่าความแปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ละตัวอย่างไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 : ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของสารละลายบัฟเฟอร์ ที่นำมาทดสอบ ความเป็นเนื้อเดียวกัน

ตัวอย่างที่	วัดครั้งที่ 1	วัดครั้งที่ 2	ผลรวม	เฉลี่ย	Variance
1	7.06	7.00	14.06	7.03	0.0018
2	7.04	7.00	14.04	7.02	0.0008
3	7.03	7.00	14.03	7.015	0.00045
4	7.02	7.00	14.02	7.01	0.0002
5	7.02	7.00	14.02	7.01	0.0002
6	7.01	6.99	14.00	7.00	0.0002
7	7.01	7.00	14.01	7.005	0.00005

ANOVA :

Source of variation	SS	df	MS	F	F critical
Between group	0.001186	6	0.000198	0.37 ^{ns}	3.87
Within group	0.0037	7	0.000529		
Total	0.004886	13			

ns = non significance ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

จากผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าการเตรียมตัวอย่างน้ำประเภทต่างๆ และสารละลายบัฟเฟอร์ มีความเป็นเนื้อเดียวกันสม่ำเสมอดี

โครงการที่ 2

ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่นจำนวน 10 ตัวอย่าง ตัวอย่างละ 2 ซ้ำ ที่สุ่มเก็บจากตัวอย่างน้ำกลั่นที่ส่งให้ห้องปฏิบัติการต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนของข้อมูล โดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ละตัวอย่างไม่แตกต่าง ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 : ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่นที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน

ตัวอย่างที่	วัดครั้งที่ 1	วัดครั้งที่ 2	ผลรวม	เฉลี่ย	Variance
1	5.60	5.63	11.23	5.615	0.00045
2	5.67	5.64	11.31	5.655	0.00045
3	5.58	5.60	11.18	5.59	0.0002
4	5.64	5.61	11.25	5.625	0.00045
5	5.63	5.62	11.25	5.625	5E-05
6	5.63	5.60	11.23	5.615	0.00045
7	5.63	5.60	11.23	5.615	0.00045
8	5.64	5.64	11.28	5.64	0
9	5.60	5.64	11.24	5.62	0.0008
10	5.66	5.65	11.31	5.655	5E-05

ANOVA

Source of variation	SS	df	MS	F	F critical
Between group	0.007145	9	0.000794	2.3698 ^{ns}	3.0204
Within group	0.00335	10	0.000335		
Total	0.010495	19			

ns = non significance ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปาจำนวน 10 ตัวอย่าง ตัวอย่างละ 2 ซ้ำ ที่สุ่มเก็บจากตัวอย่างน้ำประปาที่ส่งให้ห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ละตัวอย่างไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 : ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปาที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน

ตัวอย่างที่	วัดครั้งที่ 1	วัดครั้งที่ 2	ผลรวม	เฉลี่ย	Variance
1	7.91	8.14	16.05	8.025	0.02645
2	8.02	8.18	16.20	8.10	0.0128
3	8.02	8.03	16.05	8.025	5E-05
4	8.12	8.02	16.14	8.07	0.005
5	8.10	7.90	16.00	8.0	0.02
6	8.13	8.16	16.29	8.145	0.00045
7	8.16	7.98	16.14	8.07	0.0162
8	8.00	8.17	16.17	8.085	0.01445
9	7.99	7.98	15.97	7.985	5E-05
10	8.16	8.01	16.17	8.085	0.01125

ANOVA

Source of variation	SS	df	MS	F	F critical
Between group	0.04388	9	0.004876	0.4569 ^{ns}	3.0204
Within group	0.1067	10	0.01067		
Total					

ns = non significance ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ผลการวัดค่า pH ของน้ำแม่น้ำจำนวน 10 ตัวอย่าง ตัวอย่างละ 2 ซ้ำ ที่สุ่มเก็บจากตัวอย่างน้ำแม่น้ำที่ส่งให้ห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ละตัวอย่างไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 : ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่น้ำที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน

ตัวอย่างที่	วัดครั้งที่ 1	วัดครั้งที่ 2	ผลรวม	เฉลี่ย	Variance
1	8.26	8.22	16.48	8.24	0.0008
2	8.10	8.23	16.33	8.165	0.00845
3	8.26	8.06	16.32	8.16	0.02
4	8.24	8.19	16.43	8.215	0.00125
5	8.22	8.23	16.45	8.225	5E-05
6	8.02	8.20	16.22	8.11	0.0162
7	8.14	8.16	16.30	8.15	0.0002
8	8.25	8.18	16.43	8.215	0.00245
9	8.18	8.24	16.42	8.21	0.0018
10	8.17	8.14	16.31	8.155	0.00045

ANOVA

Source of variation	SS	df	MS	F	F critical
Between group	0.031645	9	0.003516	0.6808 ^{ns}	3.0204
Within group	0.05165	10	0.005165		
Total	0.083295	19			

ns = non significance ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำดื่มจำนวน 10 ตัวอย่าง ตัวอย่างละ 2 ซ้ำ ที่สุ่มเก็บจากตัวอย่างน้ำดื่มที่ส่งให้ห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ละตัวอย่างไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 : ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำดื่มที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน

ตัวอย่างที่	วัดครั้งที่ 1	วัดครั้งที่ 2	ผลรวม	เฉลี่ย	Variance
1	7.42	7.31	14.73	7.365	0.00605
2	7.32	7.43	14.75	7.375	0.00605
3	7.30	7.31	14.61	7.305	5E-05
4	7.38	7.38	14.76	7.38	0
5	7.48	7.42	14.90	7.45	0.0018
6	7.43	7.39	14.82	7.41	0.0008
7	7.45	7.45	14.90	7.45	0
8	7.38	7.39	14.77	7.385	5E-05
9	7.32	7.31	14.63	7.315	5E-05
10	7.41	7.30	14.71	7.355	0.00605

ANOVA

Source of variation	SS	df	MS	F	F critical
Between group	0.04288	9	0.004764	2.2796 ^{ns}	3.0204
Within group	0.0209	10	0.00209		
Total	0.06378	19			

ns = non significance ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ผลการวัดค่า pH ของน้ำบาดาลจำนวน 10 ตัวอย่าง ตัวอย่างละ 2 ซ้ำ ที่สุ่มเก็บจากตัวอย่างน้ำบาดาลที่ส่งให้ห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ละตัวอย่างไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 : ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำบาดาลที่นำมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน

ตัวอย่างที่	วัดครั้งที่ 1	วัดครั้งที่ 2	ผลรวม	เฉลี่ย	Variance
1	8.24	8.32	16.56	8.28	0.0032
2	8.24	8.37	16.61	8.305	0.00845
3	8.19	8.24	16.43	8.215	0.00125
4	8.28	8.24	16.52	8.26	0.0008
5	8.17	8.27	16.44	8.22	0.005
6	8.23	8.34	16.57	8.285	0.00605
7	8.18	8.22	16.40	8.20	0.0008
8	8.19	8.23	16.42	8.21	0.0008
9	8.21	8.22	16.43	8.215	5E-05
10	8.25	8.18	16.43	8.215	0.00245

ANOVA

Source of variation	SS	df	MS	F	F critical
Between group	0.026045	9	0.002894	1.0031 ^{ns}	3.0204
Within group	0.02885	10	0.002885		
Total	0.054895	19			

ns = non significance ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของสารละลายบัฟเฟอร์ จำนวน 10 ตัวอย่าง ตัวอย่างละ 2 ซ้ำ ที่สุ่มเก็บจากสารละลายบัฟเฟอร์ ที่ส่งให้ห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ละตัวอย่างไม่แตกต่าง ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 :ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของสารละลายบัฟเฟอร์ ที่นำมาทดสอบ
ความเป็นเนื้อเดียวกัน

ตัวอย่างที่	วัดครั้งที่ 1	วัดครั้งที่ 2	ผลรวม	เฉลี่ย	Variance
1	6.94	6.96	13.90	6.95	0.0002
2	6.98	6.94	13.92	6.96	0.0008
3	6.97	6.94	13.91	6.955	0.00045
4	6.94	6.95	13.89	6.945	5E-05
5	6.94	6.98	13.92	6.96	0.0008
6	6.99	7.00	13.99	6.995	5E-05
7	6.98	6.95	13.93	6.965	0.00045
8	7.00	6.99	13.99	6.995	5E-05
9	6.95	6.97	13.92	6.96	0.0002
10	6.96	6.95	13.91	6.955	5E-05

ANOVA

Source of variation	SS	df	MS	F	F critical
Between group	0.00538	9	0.000598	1.9283 ^{ns}	3.0204
Within group	0.0031	10	0.00031		
Total	0.00848	19			

ns = non significance ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

จากผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าการเตรียมตัวอย่างน้ำประเภทต่างๆ และสารละลายบัฟเฟอร์ มีความเป็นเนื้อเดียวกันสม่ำเสมอ

การศึกษาเสถียรภาพ

Stability testing

กลุ่มงานอนินทรีย์เคมีวิเคราะห์ 2 ได้ศึกษาเสถียรภาพของค่าความเป็นกรด-ด่าง ในตัวอย่างน้ำที่ส่งมาวิเคราะห์จำนวน 46 ตัวอย่าง โดยวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ในตัวอย่างน้ำดังกล่าวเปรียบเทียบเป็นเวลา 3 วัน แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาความแปรปรวนของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Analysis of variances (ANOVA) พบว่าค่าความเป็นกรด-ด่างของแต่ละตัวอย่างที่วัดวันที่ 1-3 ไม่แตกต่างกัน (ข้อมูลดิบแสดงในตารางผนวกที่ ก25)

ANOVA

Source of variation	SS	df	MS	F	F critical
Between group	0.009275	2	0.004638	0.008717	3.063207
Within group	71.82174	135	0.532013		
Total	71.83101	137			

จากตารางพบว่าค่าความเป็นกรด-ด่างของแต่ละตัวอย่างที่วัดวันที่ 1-3 ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยมีค่า $F = 0.008717$ ซึ่งต่ำกว่าค่า F critical แสดงให้เห็นว่า ค่าความเป็นกรด-ด่างของแต่ละตัวอย่างที่ทำการวัดมีเสถียรภาพภายในระยะเวลา 3 วันหลังจากเก็บตัวอย่าง

ค่าที่เห็นพ้องกัน (Consensus value) ของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประเภทต่างๆ

จากโครงการฯ ที่ 1 และ 2 จะได้ค่าความเป็นกรด-ด่างที่เป็นค่าที่เห็นพ้องกันของน้ำประเภทต่างๆ โดยใช้ค่าที่ได้จากค่ากลาง (median) ของผลการวัดจากแต่ละห้องปฏิบัติการนำมาใช้เป็นค่าอ้างอิงในการคำนวณความถูกต้องของค่าความเป็นกรด-ด่างสำหรับน้ำแต่ละประเภทในการทดสอบความใช้ได้ของวิธีของการหาค่าความเป็นกรด-ด่างในตัวอย่างน้ำ (CD.I2.TM.PH.01) ดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 : ค่าความเป็นกรด-ด่างที่เป็นค่าที่เห็นพ้องกันของน้ำประเภทต่างๆ

น้ำประเภทต่างๆ	ค่าความเป็นกรด-ด่างที่เป็นค่าที่เห็นพ้องกัน	
	โครงการฯ ที่ 1	โครงการฯ ที่ 2
น้ำดื่ม	7.98	7.67
น้ำประปา	7.90	7.89
น้ำแม่ น้ำ	7.82	7.87
น้ำบาดาล	8.15	8.18
น้ำกลั่น	6.34	5.57

การเปรียบเทียบค่าคะแนนมาตรฐานของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประเภตต่างๆ
จากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆที่เข้าร่วมทั้งโครงการฯ ที่1 และ 2
ค่าคะแนนมาตรฐานของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประเภตต่างๆจากการวัดของห้องปฏิบัติการ
ต่างๆที่เข้าร่วมทั้ง โครงการฯ ที่1 และ 2 ดังแสดงในตารางผนวกที่ ก28- ก33

บทที่ 5

วิจารณ์ผล

โครงการฯที่1 , 2

กลุ่มงานอนินทรีย์เคมีวิเคราะห์2 กองเคมี ได้สุ่มตัวอย่างน้ำและสารละลายบัฟเฟอร์ ที่แต่ละห้องปฏิบัติการได้รับไปทำการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างเปรียบเทียบ นั้นมาทดสอบความเป็นเนื้อเดียวกัน แล้วพบว่าตัวอย่างทุกประเภทมีความเป็นเนื้อเดียวกันสม่ำเสมอดี โดยที่สารละลายบัฟเฟอร์ที่จัดให้วิเคราะห์นั้นมาจากสารละลายบัฟเฟอร์ที่เป็นวัสดุอ้างอิง (reference material) ของ บริษัทเมอร์ค ที่มีค่า ความเป็นกรด-ด่าง 7.01 ที่ 20°C , 6.99 ที่ 25 °C , 6.99 ที่ 30 °C ตามลำดับ ส่วนตัวอย่างน้ำทั้ง 5 ประเภทนั้นได้เก็บตัวอย่างจากแหล่งน้ำต่างๆ ได้แก่ น้ำกลั่น น้ำดื่ม น้ำประปา น้ำบาดาล และน้ำแม่น้ำ.

จากผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของตัวอย่างน้ำทั้ง 5 ประเภท ที่แต่ละห้องปฏิบัติการได้รับ ประเภทละ 3 ชุดและตัวอย่างที่เป็นสารละลายบัฟเฟอร์ 1 ชุด รวมทั้งสิ้น 16 ชุด พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี มีค่า Robust z -score อยู่ในช่วงไม่เกิน ± 3 แต่มีค่า Within laboratory z-score ของบางตัวอย่างในน้ำต่างประเภทกันที่มีค่าอยู่นอกช่วง ± 3 บ้างเล็กน้อย โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่า z-score ดังนี้

$ z\text{-score} \leq 2$	Satisfactory result (น่าพึงพอใจ)
$2 < z\text{-score} < 3$	Questionable result (น่าสงสัย)
$ z\text{-score} \geq 3$	Unsatisfactory result (outlier , ไม่น่าพึงพอใจ)

บทที่ 6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากการเปรียบเทียบผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างในตัวอย่างน้ำ 5 ประเภท และสารละลายบัฟเฟอร์ของห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมโครงการฯที่ทั้งหมด 34 ห้องปฏิบัติการ และ โครงการฯที่2ทั้งหมด 60 ห้องปฏิบัติการ ส่วนใหญ่มีค่าคะแนนมาตรฐาน (z-score) อยู่ในเกณฑ์ดี (satisfied) และพบว่าห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมทั้งสองโครงการฯ มีการพัฒนาประสิทธิภาพในการวิเคราะห์สูงขึ้น มีความชำนาญขึ้น โดยพิจารณาจาก ค่าคะแนนมาตรฐานของโครงการฯที่ 2 ที่ต่ำกว่าค่าคะแนนมาตรฐานของโครงการฯที่ 1 สำหรับตัวอย่างประเภทเดียวกัน แสดงถึงการพัฒนา ปรับปรุงการทำงานของห้องปฏิบัติการเหล่านั้น ทั้งในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ วิธีการ สิ่งแวดล้อมในห้องปฏิบัติการที่เหมาะสม และ บุคลากร ส่วนห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมในโครงการฯที่ 2 เป็นครั้งแรกพบว่า บางส่วนมีค่าคะแนนมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์น่าพึงพอใจ บางส่วนมีค่าคะแนนมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์น่าสงสัย บางส่วนมีค่าคะแนนมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพึงพอใจ

ในการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของตัวอย่างน้ำโดยห้องปฏิบัติการที่ใช้เครื่องวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH meter) , อิเล็กโทรด (electrodes) ที่ได้รับการดูแลอย่างดีรวมทั้งมีการควบคุมคุณภาพการวิเคราะห์อย่างเหมาะสม ควรมีค่าความเที่ยง (precision) ± 0.02 pH unit และ ค่าความแม่นยำ (accuracy) ± 0.1 pH unit² สำหรับงานวิเคราะห์ทดสอบที่ทำอยู่เป็นประจำ (routine work) ควรมีค่าความเที่ยง ± 0.13 pH unit และ ค่าความแม่นยำ (accuracy) ± 0.1 pH unit

ข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น ได้จากการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของแต่ละห้องปฏิบัติการ มีดังนี้

- เครื่องวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH meter) และอิเล็กโทรด ที่ใช้ควรมีการสอบเทียบ (calibration), ตรวจสอบ (performance) ของอิเล็กโทรด เป็นประจำ และมีการบำรุงรักษาอย่างถูกต้องเหมาะสม
- วัดอุณหภูมิของตัวอย่างขณะที่วัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ไม่ควรต่างกันและต่างจากสารละลายบัฟเฟอร์เกิน $\pm 2^{\circ}\text{C}$
- อัตราการกวนตัวอย่างจะต้องคงที่ และหลีกเลี่ยงการเกิดฟองอากาศ
- ในการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของตัวอย่างน้ำที่มีความหลากหลาย ต้องใช้เวลาในการแช่ และกวนตัวอย่างให้นานพอควรเพื่อให้เกิดสมดุลระหว่าง อิเล็กโทรด และ สารละลายตัวอย่าง จนค่าความเป็นกรด-ด่างที่วัดอยู่นิ่ง

จากผลของการวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำเปรียบเทียบระหว่างห้องปฏิบัติการ ทั้ง 2 โครงการฯนี้ ทำให้แต่ละห้องปฏิบัติการประเมินคุณภาพของตนได้ ในโครงการฯที่ 1 พบว่าห้องปฏิบัติการที่มีผลการวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำบางประเภท อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (ค่าคะแนนมาตรฐานไม่เกิน ± 3) และยังคงประสิทธิภาพที่ดีไว้ได้ในโครงการฯที่ 2 ส่วนห้องปฏิบัติการที่มีผลการวิเคราะห์ของตัวอย่างบางประเภท อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับไม่ได้ (ค่าคะแนนมาตรฐานเกิน ± 3) ในโครงการฯที่ 1 ได้ปรับปรุงคุณภาพของห้องปฏิบัติการให้มีประ

สิทธิภาพเทียบเท่าห้องปฏิบัติการที่ดี ในการเข้าร่วมในโครงการฯที่ 2 ดังนั้นโครงการวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำ
เปรียบเทียบระหว่างห้องปฏิบัติการ : การวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง จะจัดเป็น โครงการทดสอบความชำนาญ
(Proficiency testing programme) อย่างต่อเนื่อง เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพของห้องปฏิบัติการหลังจากมีการ
พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพแล้วในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งทางโครงการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือ
จากผู้เข้าร่วมโครงการเป็นอย่างดี

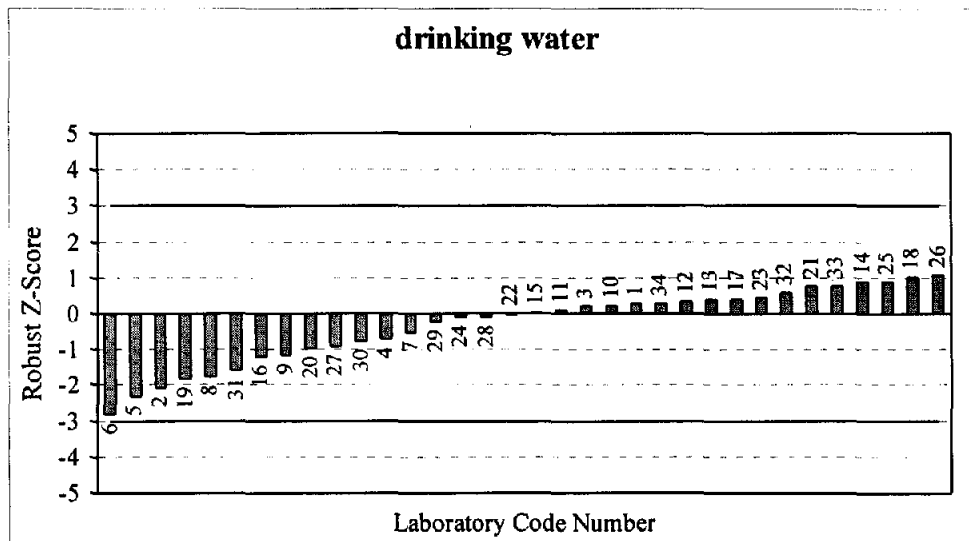
กิตติกรรมประกาศ

ผู้รายงานขอขอบพระคุณ นางต๋องแสง เตียวชวลิต ผู้อำนวยการโครงการเคมี นางสุจินต์ ศรีคงศรี ผู้อำนวยการสำนักบริหารและรับรองห้องปฏิบัติการ นางสาวเกษร ตันนุกิจ นักวิทยาศาสตร์ 8ว ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ของกลุ่มงานอินทรีย์เคมี วิเคราะห์ 2 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานนี้ให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

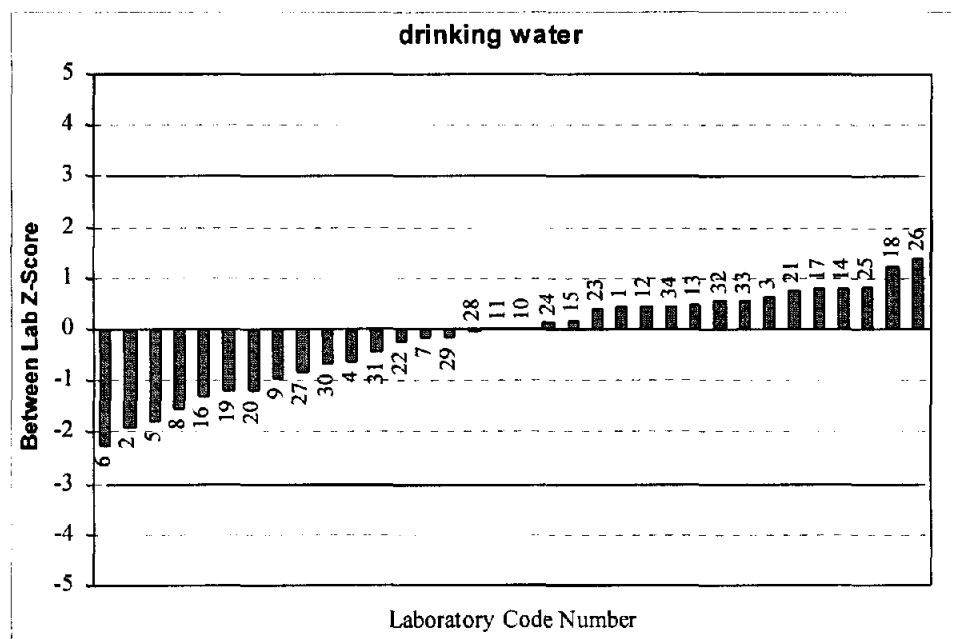
เอกสารอ้างอิง

1. คณาจารย์ในภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **ความน่าจะเป็นและสถิติ**. พิมพ์ครั้งที่ 7, ม.ย. 2535. หน้า 344-369.
2. ณรงค์ วุทธเสถียร. สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี(ไทย-ญี่ปุ่น). **การปรับสภาพน้ำสำหรับอุตสาหกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2, ต.ค. 2540. หน้า 2-5.
3. The International Organization for Standardization/ The International Electrotechnical Commission. **Proficiency testing by interlaboratory comparisons-Part 1 : development and operation of proficiency testing schemes**. ISO/IEC Guide 43-1.1997.
4. American Public Health Association. **Standard methods for the examination of water and wastewater**. 20th ed. Washington, DC: American Public Health Association, 1998. p.3-64 -3-65.
5. American Society for Testing and Materials. **Annual book of ASTM standards**. Section 11, volume 11.01.D 511-93 (Reapproved1998). Philadelphia, PA: ASTM, 1998. p.1-6.
6. Miller, JC., and Miller, JN. **Statistics and chemometrics for analytical chemistry**. 4th ed. Great Britain : Pearson Education, 2000.

ภาคผนวกที่ 1

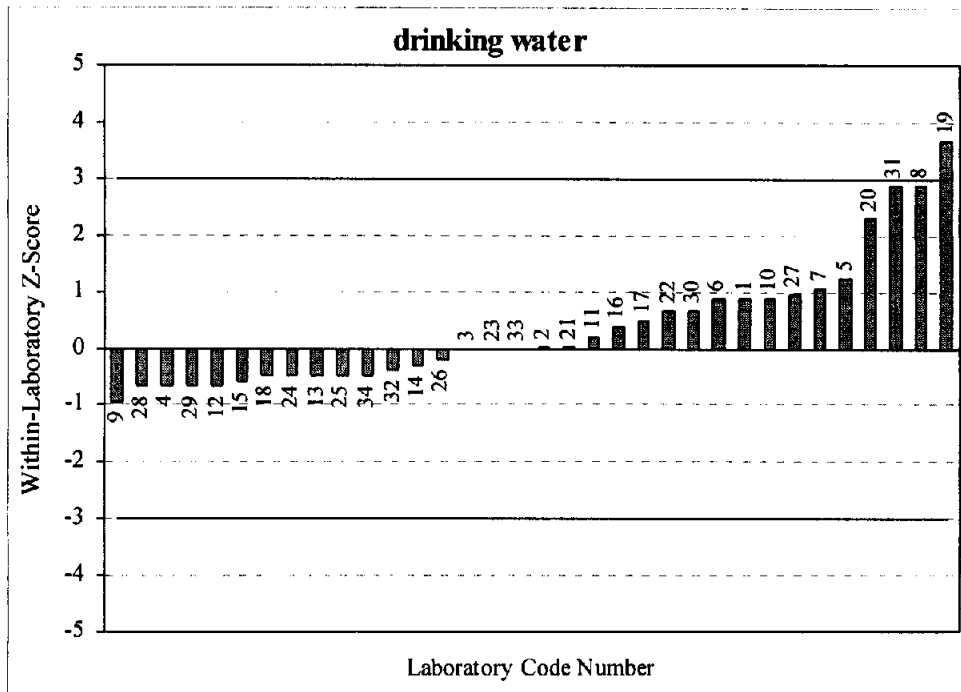

รูปที่ 7: ค่า Z-score ของ median ค่า pH น้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

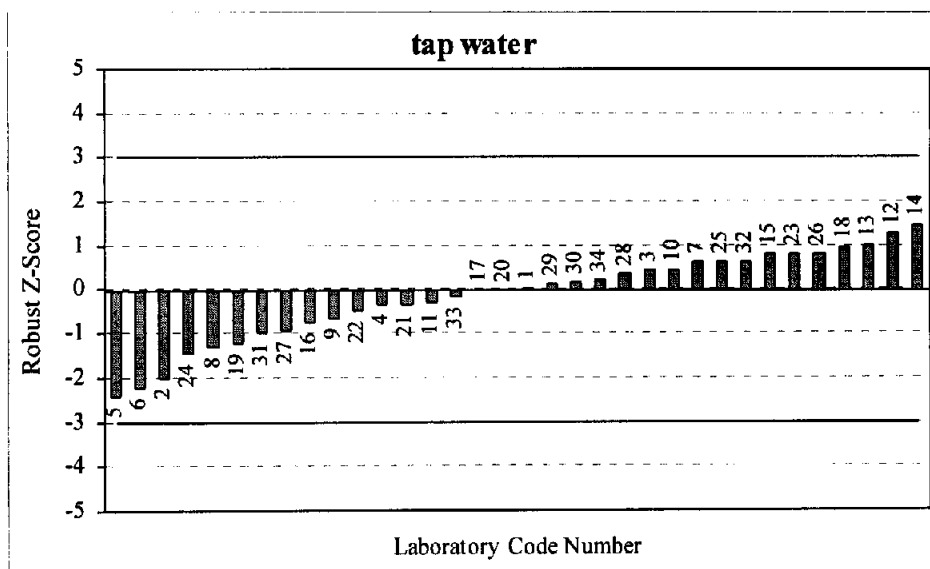

รูปที่ 8: ค่า between laboratory z-score ของ pH น้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

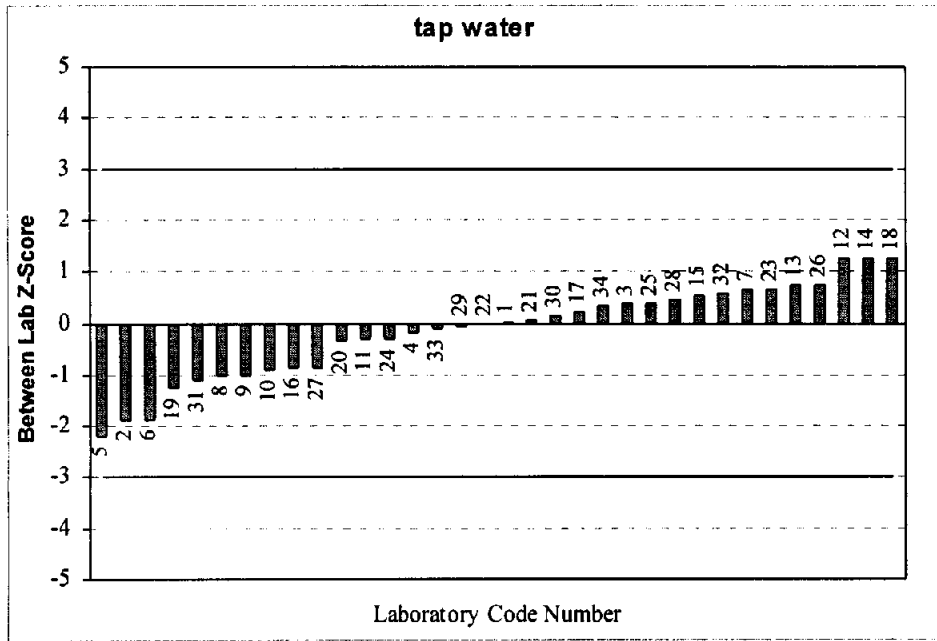

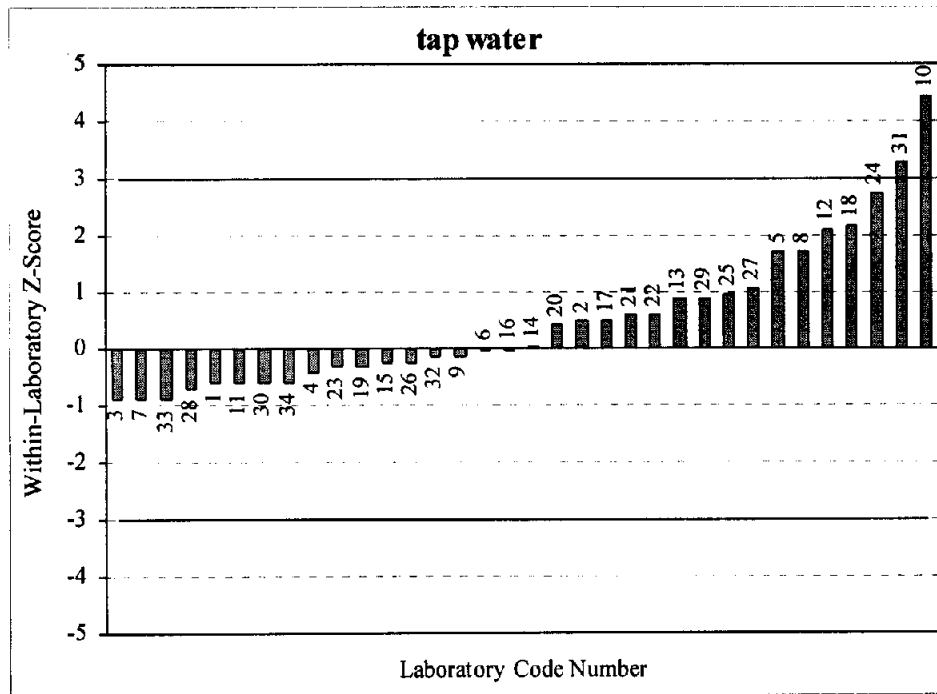
รูปที่ 9 ค่า within laboratory z-score ของ pH น้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

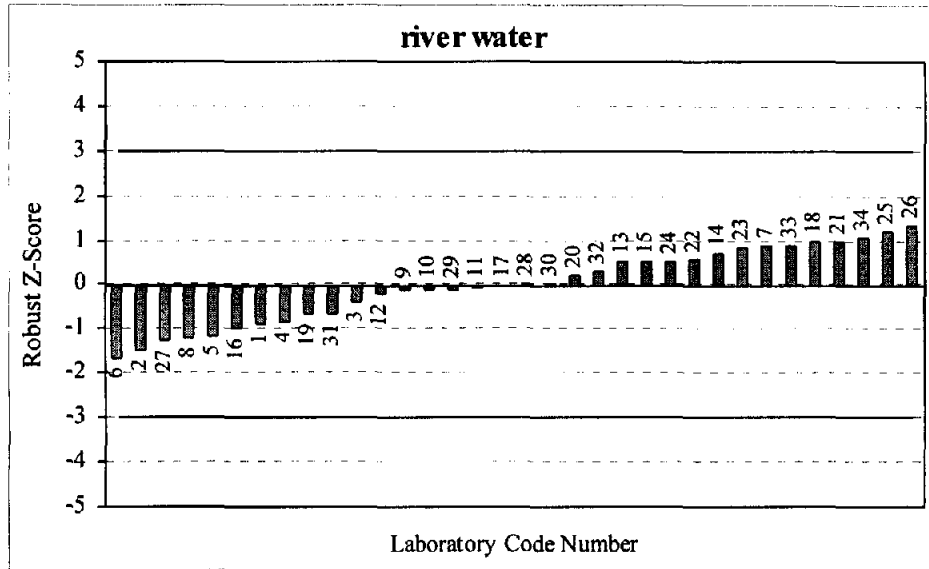
รูปที่ 10 ค่า z-score ของ median ค่า pH น้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

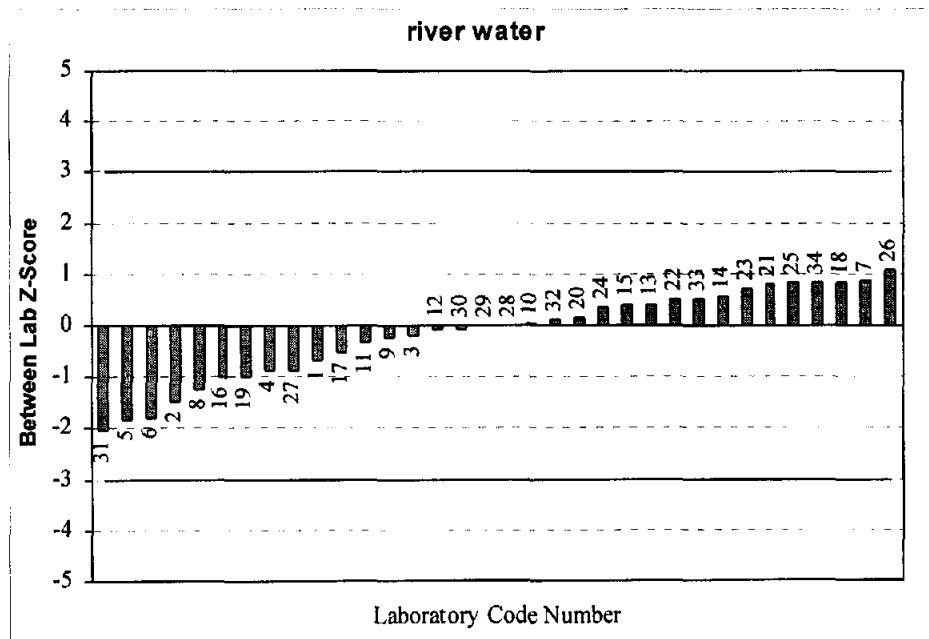
รูปที่ 11 ค่า between laboratory z-score ของ pH น้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

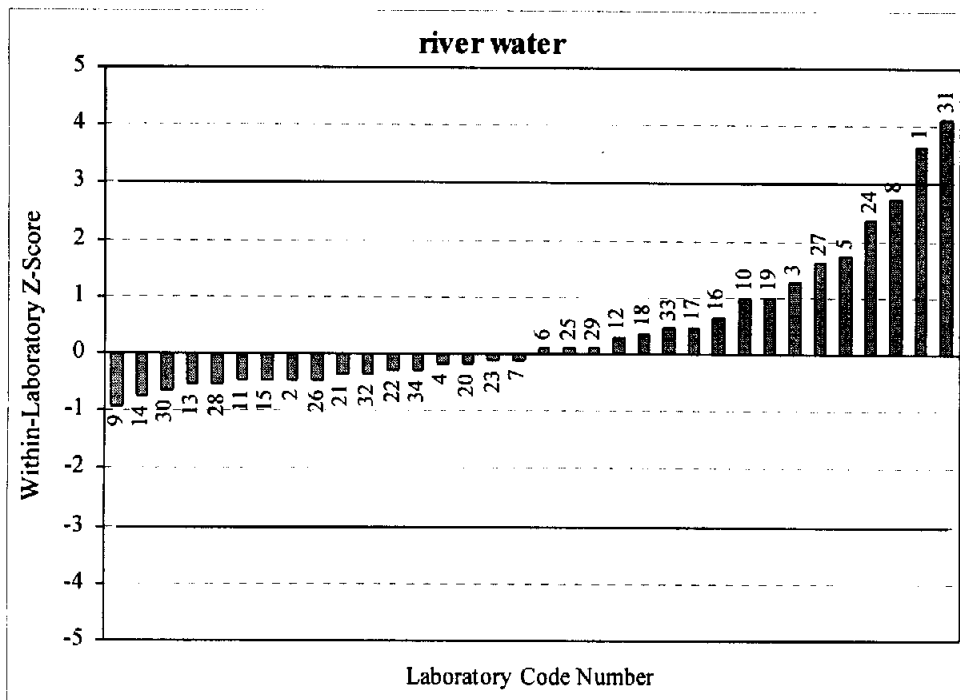
รูปที่ 12 ค่า within laboratory z-score ของ pH น้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

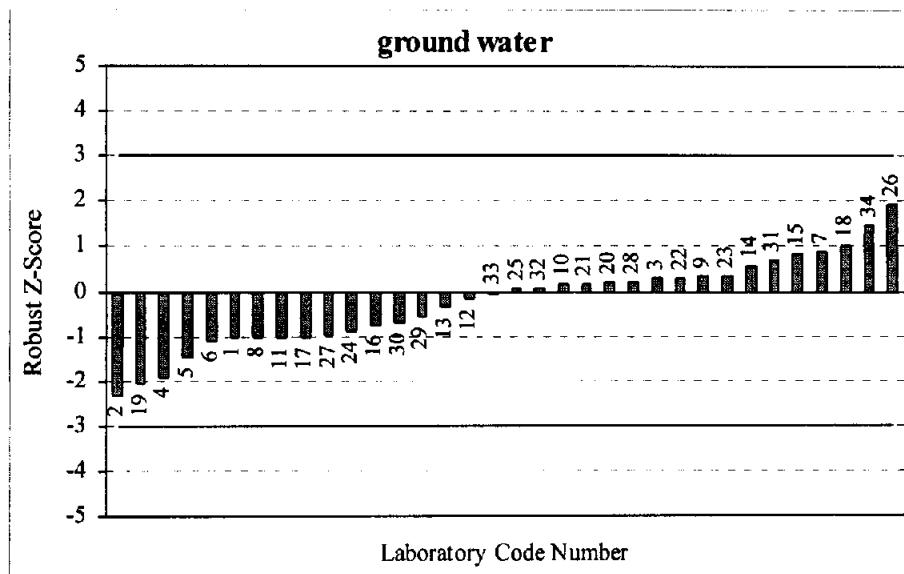
รูปที่ 13 ค่า z-score ของ median ค่า pH น้ำแม่น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

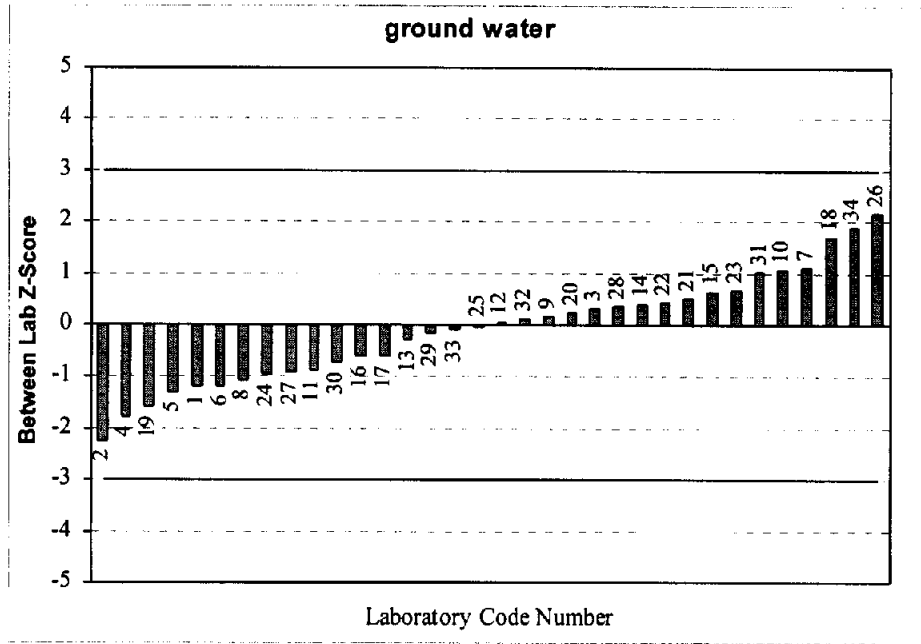
รูปที่ 14 ค่า between laboratory z-score ของ pH น้ำแม่น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

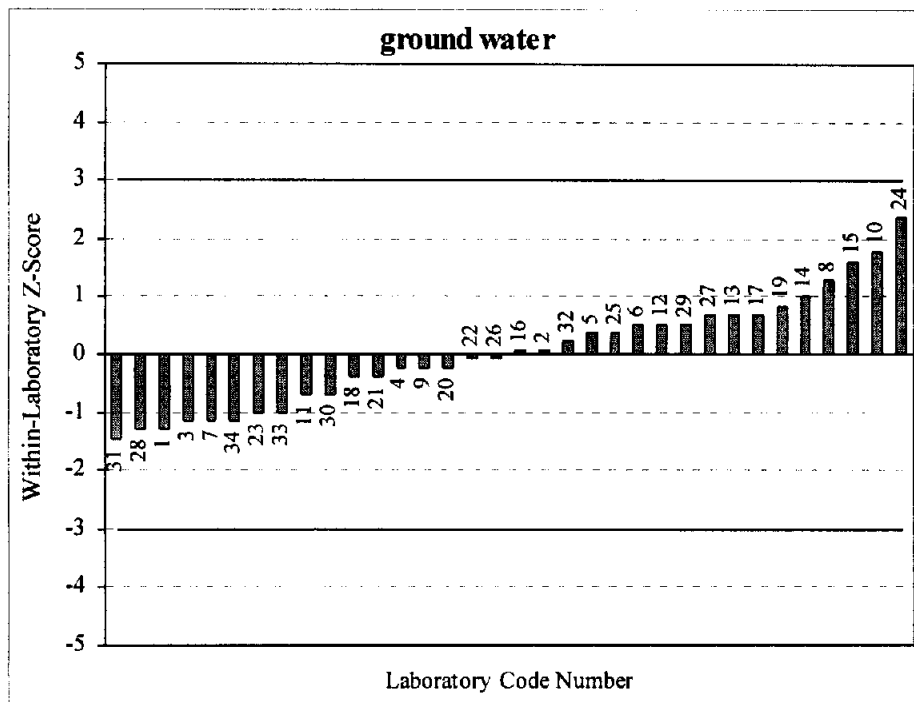
รูปที่ 15 ค่า within laboratory z-score ของ pH น้ำแม่น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

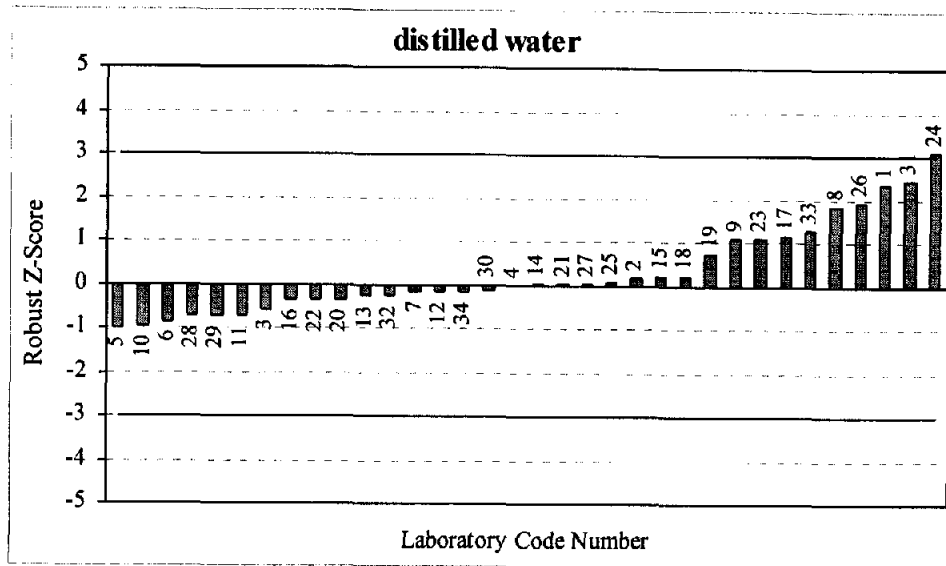
รูปที่ 16 ค่า z-score ของ median ค่า pH น้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

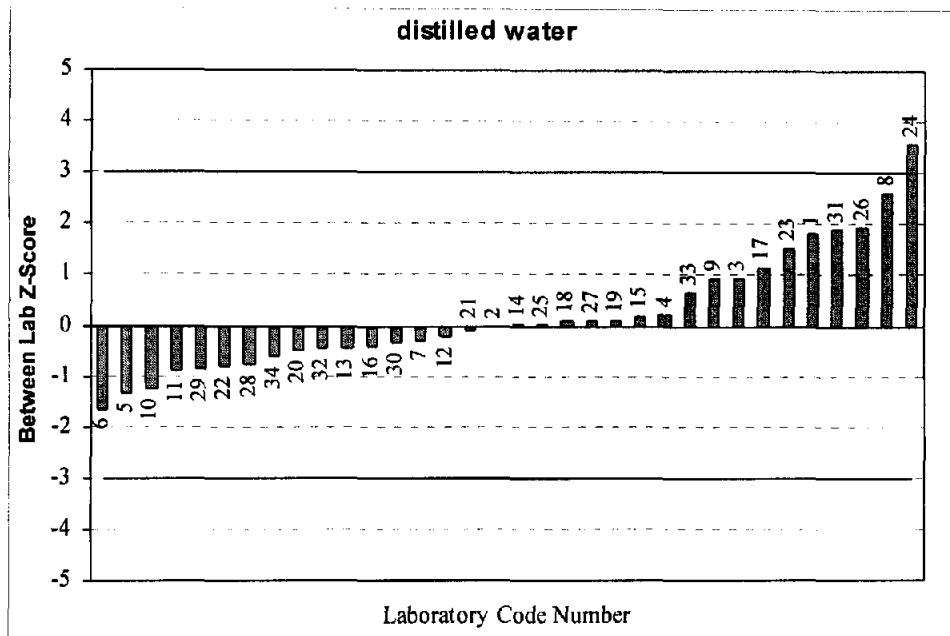
รูปที่ 17 ค่า between laboratory z-score ของ pH น้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

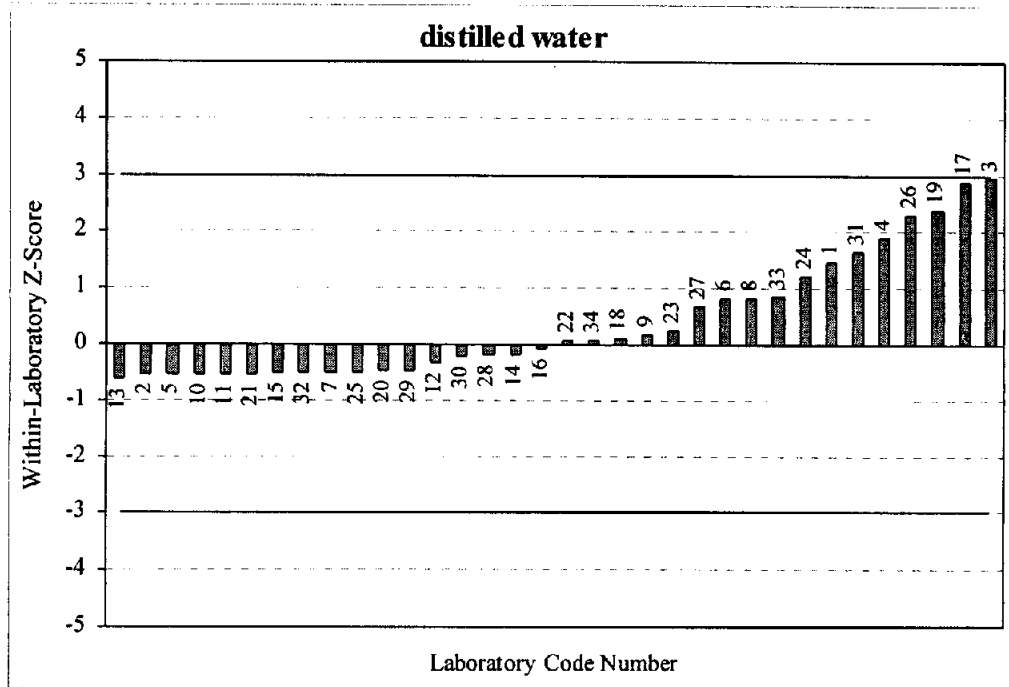
รูปที่ 18 ค่า within laboratory z-score ของ pH น้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

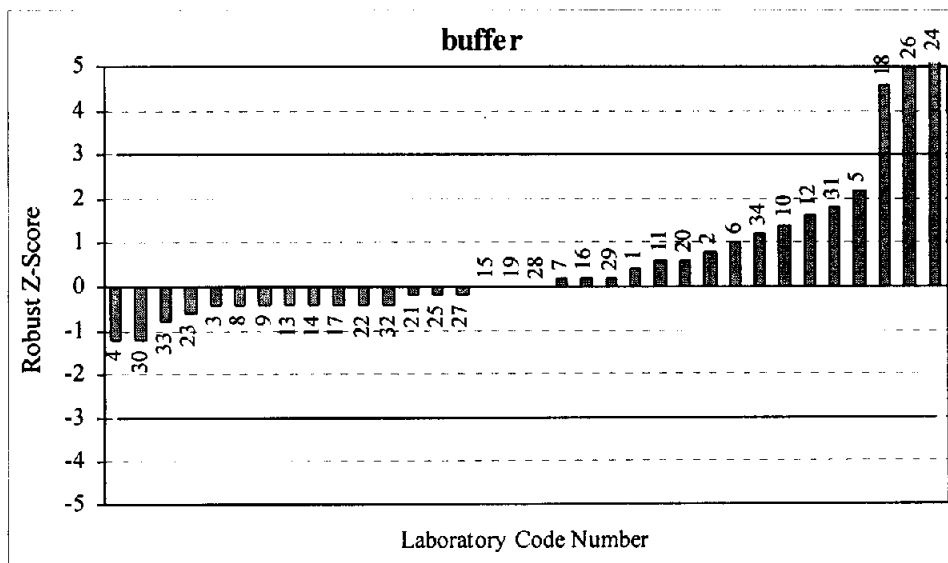
รูปที่ 19 ค่า z-score ของ median ค่า pH น้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

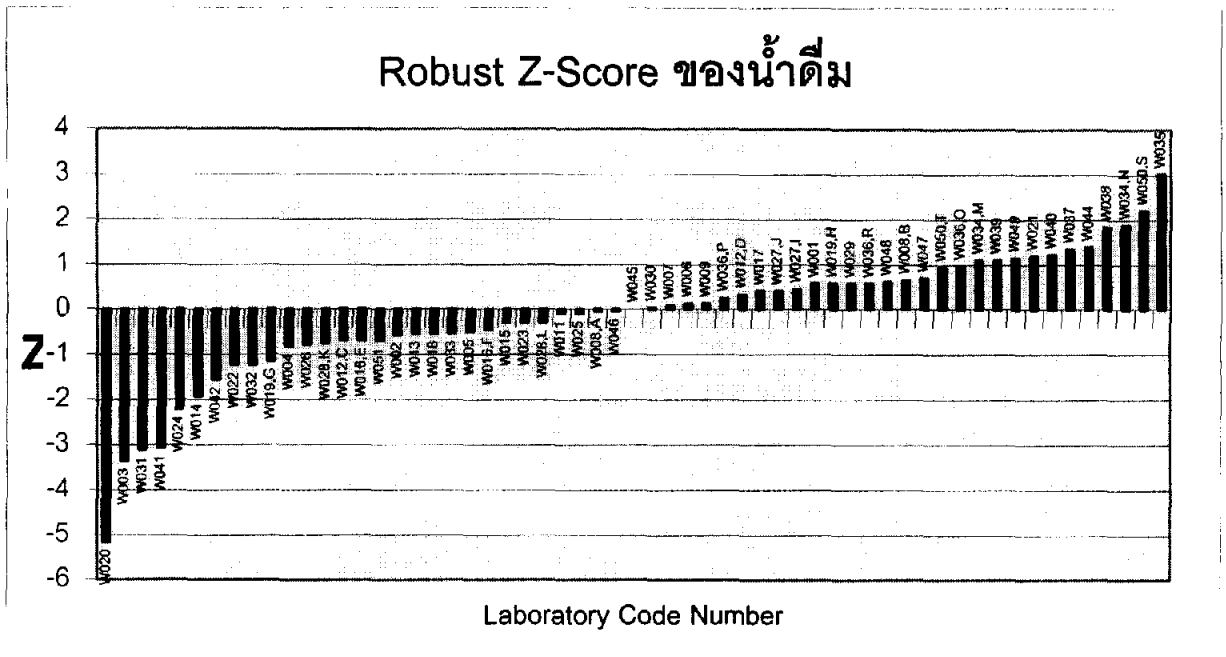
รูปที่ 20 ค่า between laboratory z-score ของ pH น้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

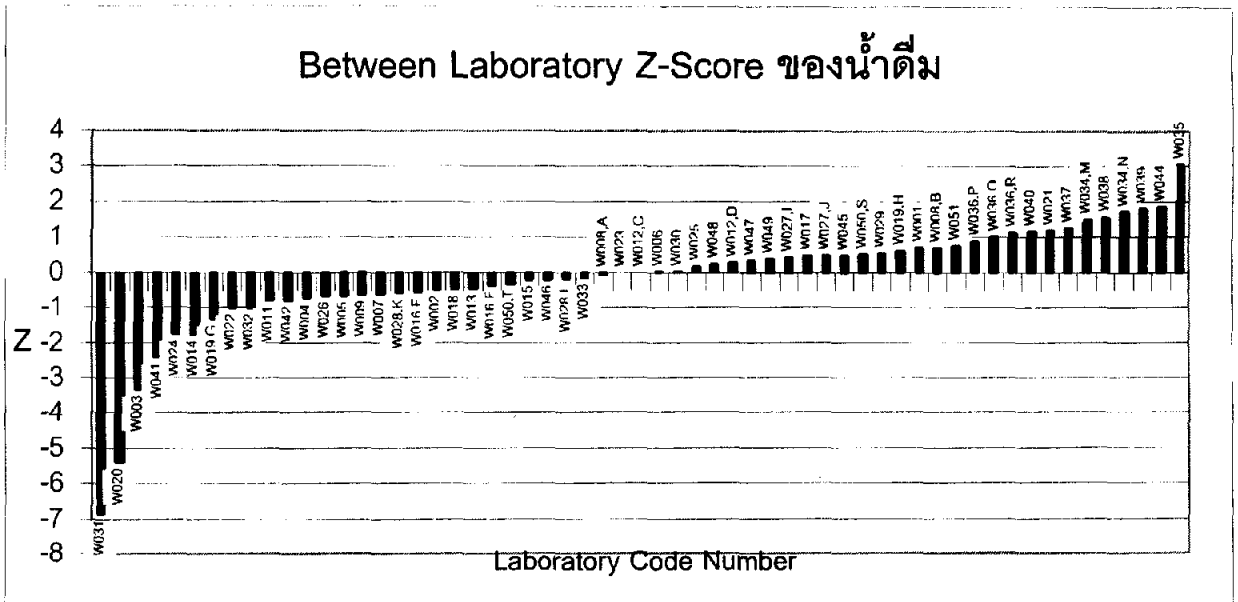
รูปที่ 21 ค่า within laboratory z-score ของ pH น้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

รูปที่ 22 ค่า robust z-score ของ pH Buffer จากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

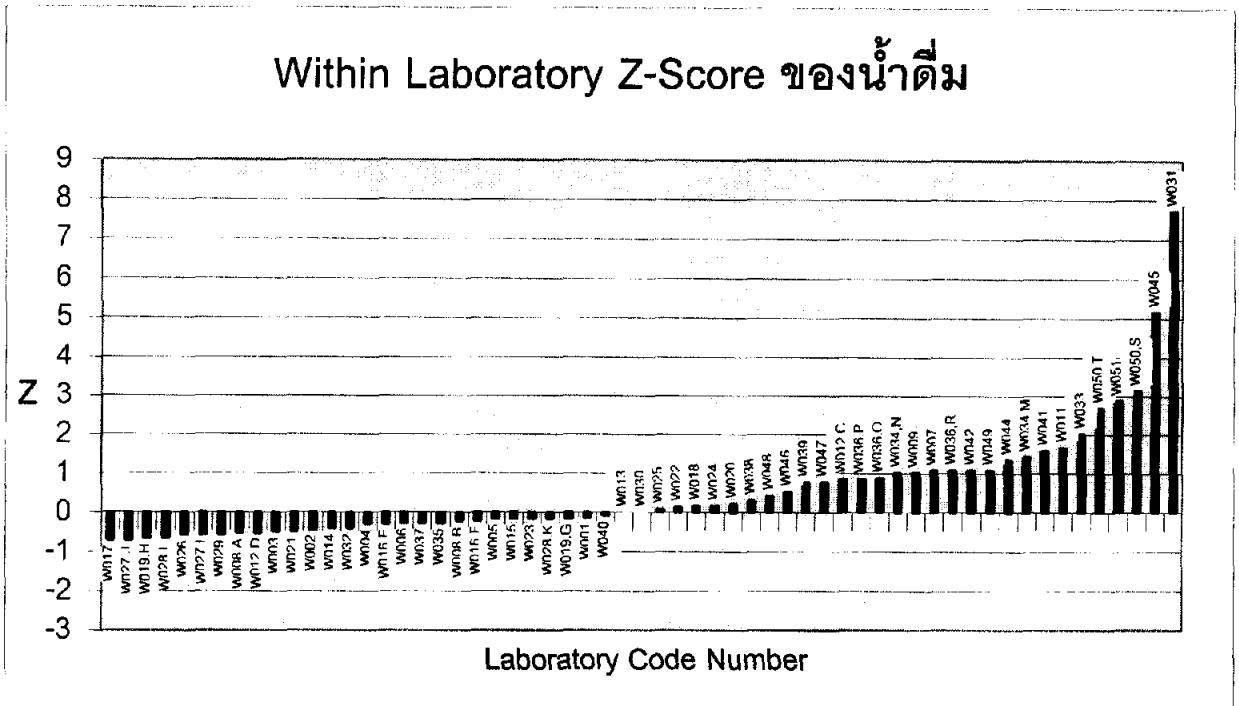

รูปที่ 23 : ค่า Robust Z-Score ของ median ค่า pH น้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

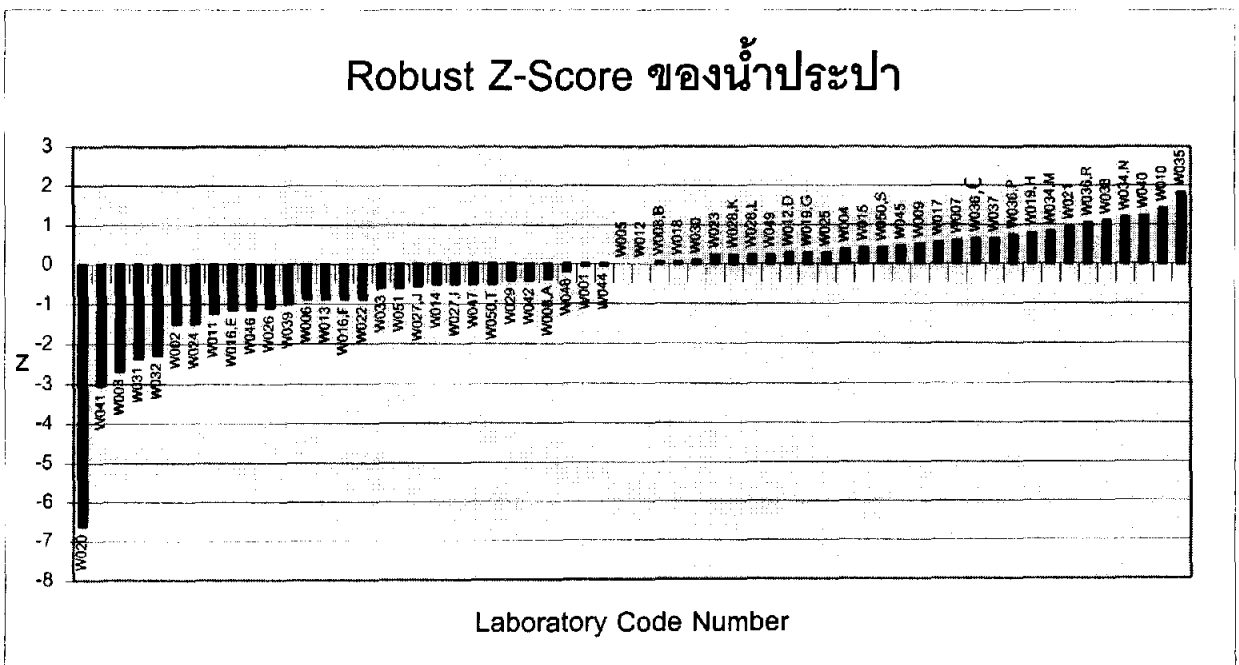

รูปที่ 24:ค่า Between Laboratory Z-Score ของ pH น้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

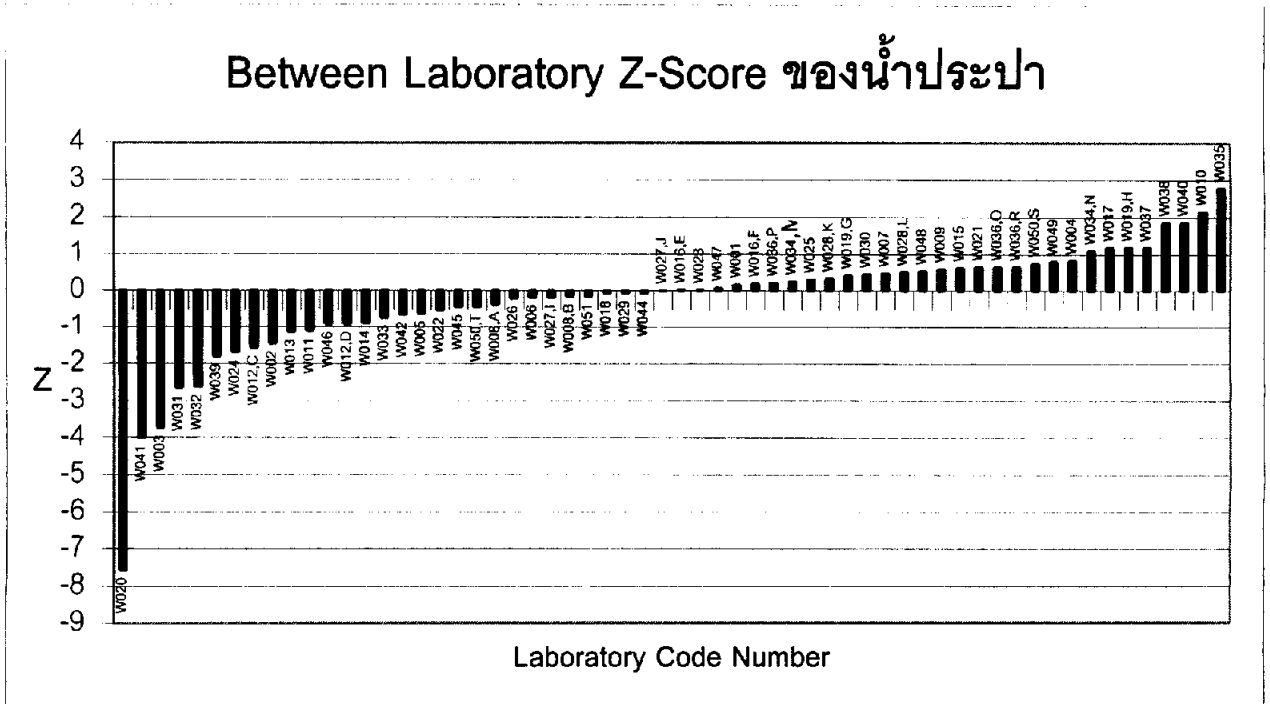

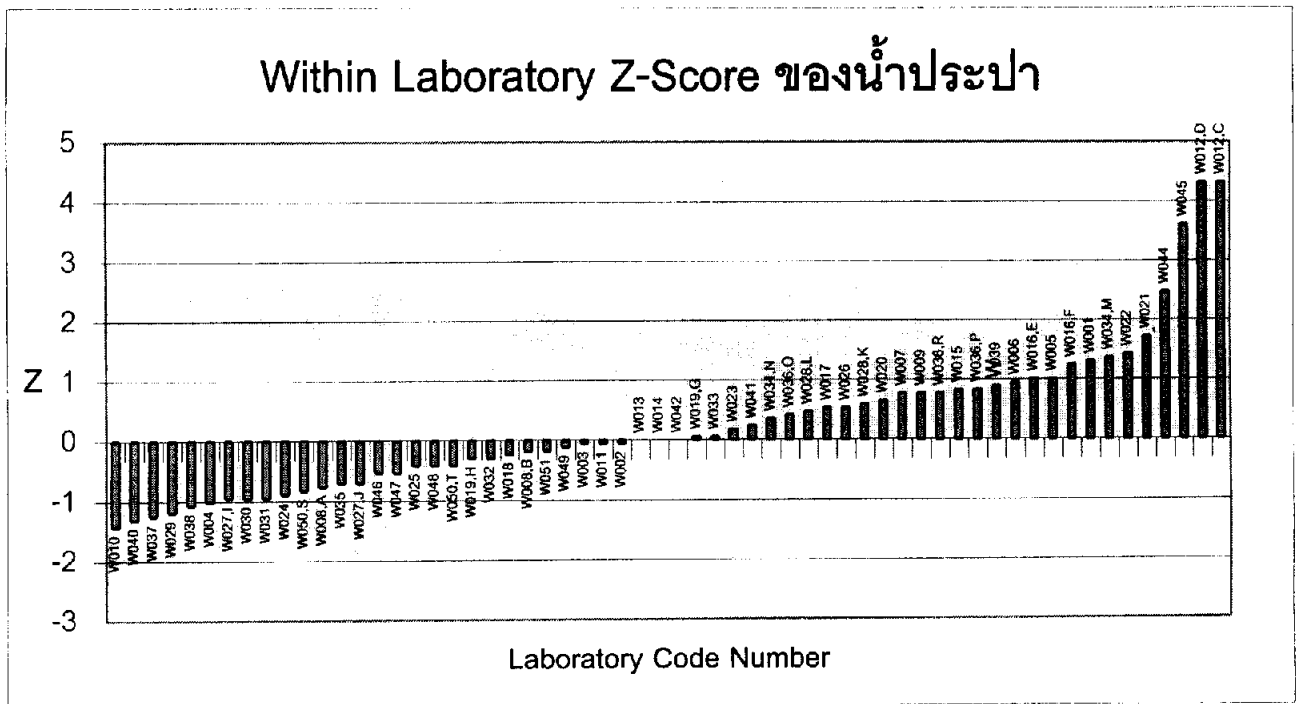
รูปที่ 25 : ค่า Within Laboratory Z-Score ของ pH น้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

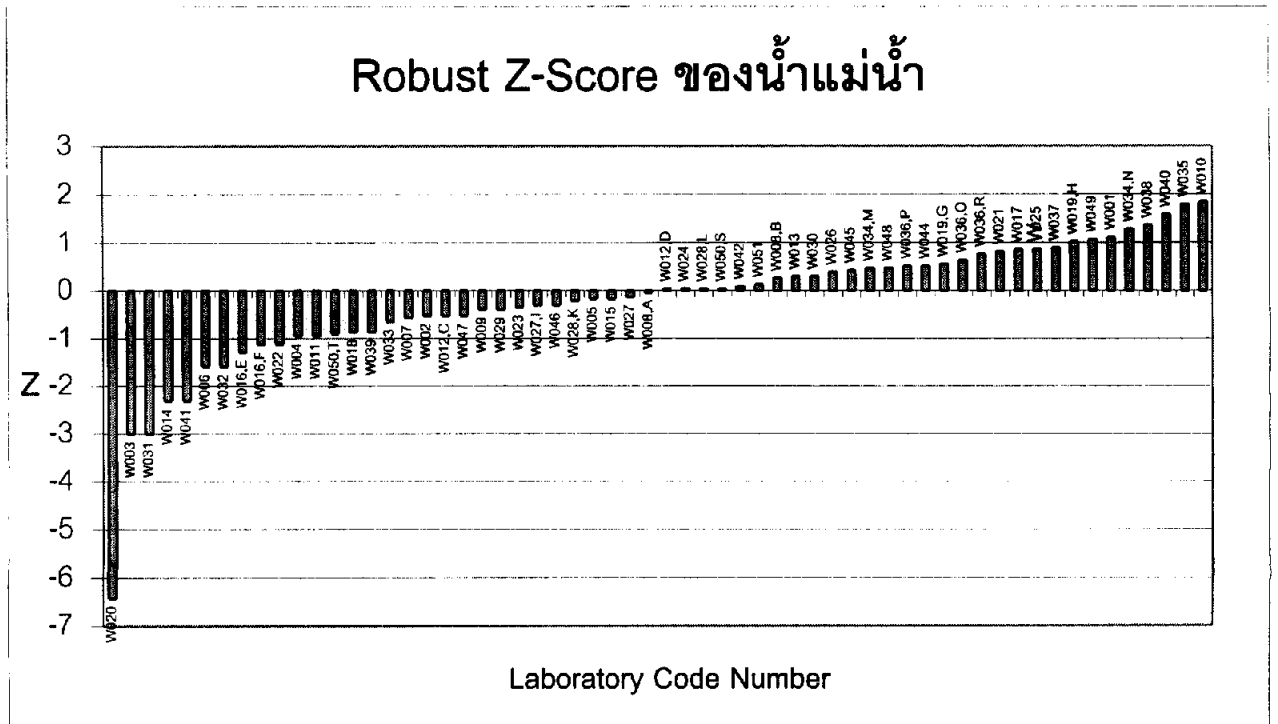
รูปที่ 26 : ค่า Robust Z-Score ของ median ค่า pH น้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

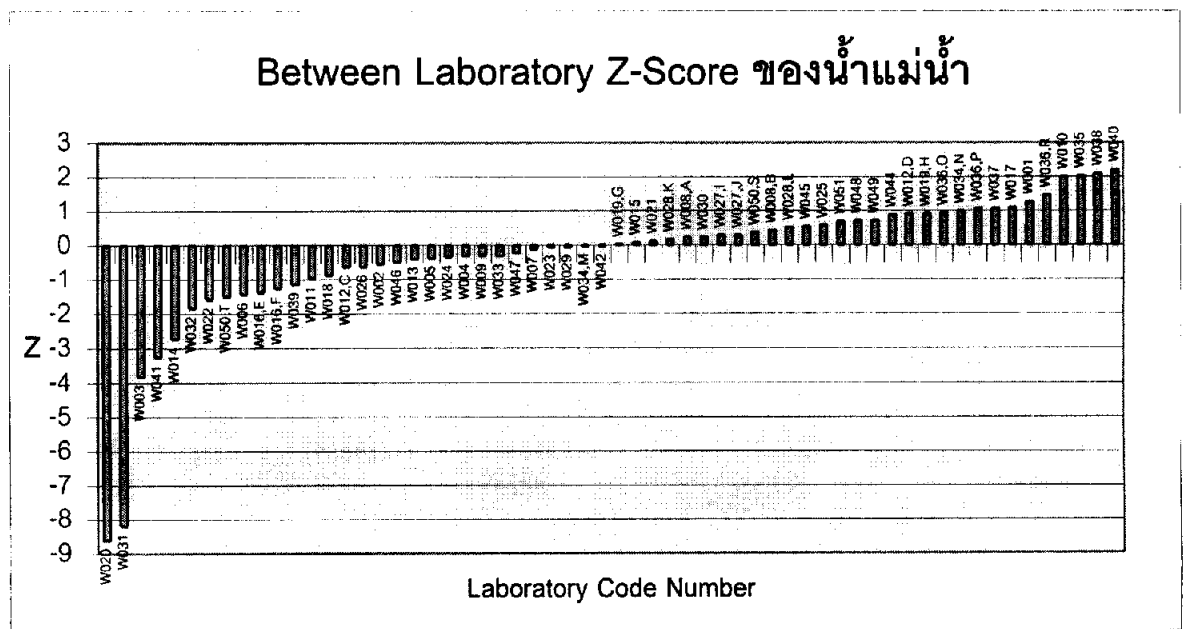
รูปที่ 27 ค่า Between Laboratory Z-Score ของ pH น้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

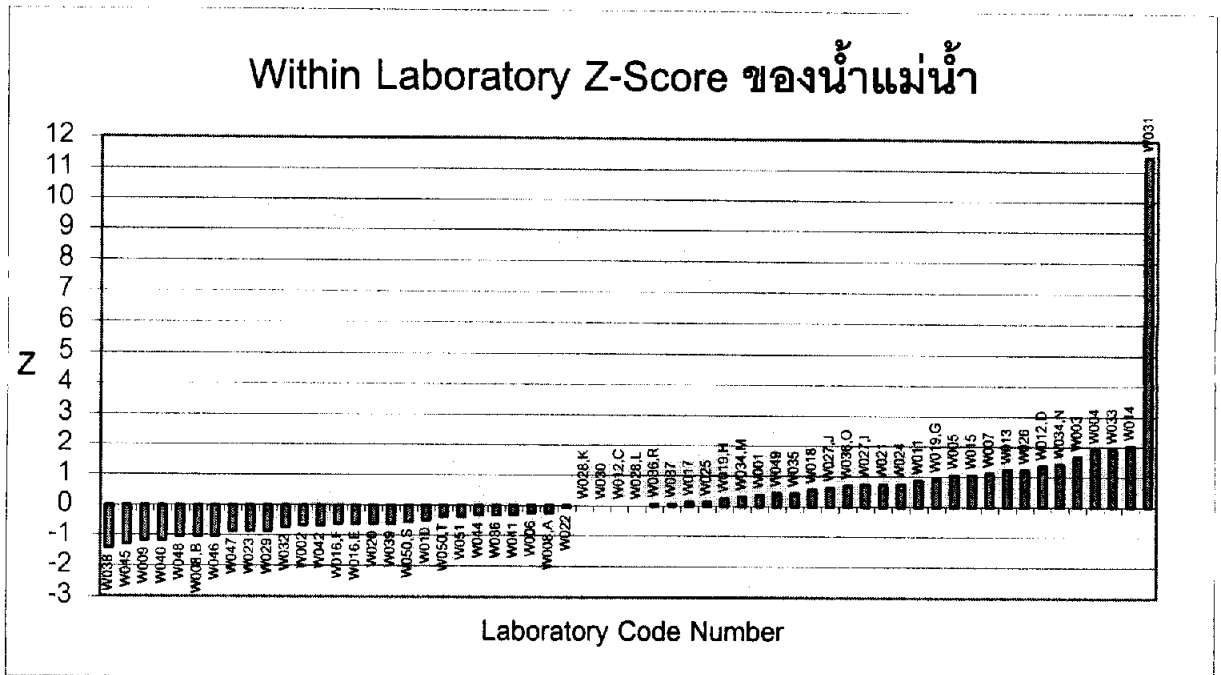
รูปที่ 28 : ค่า Within Laboratory Z-Score ของ pH น้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

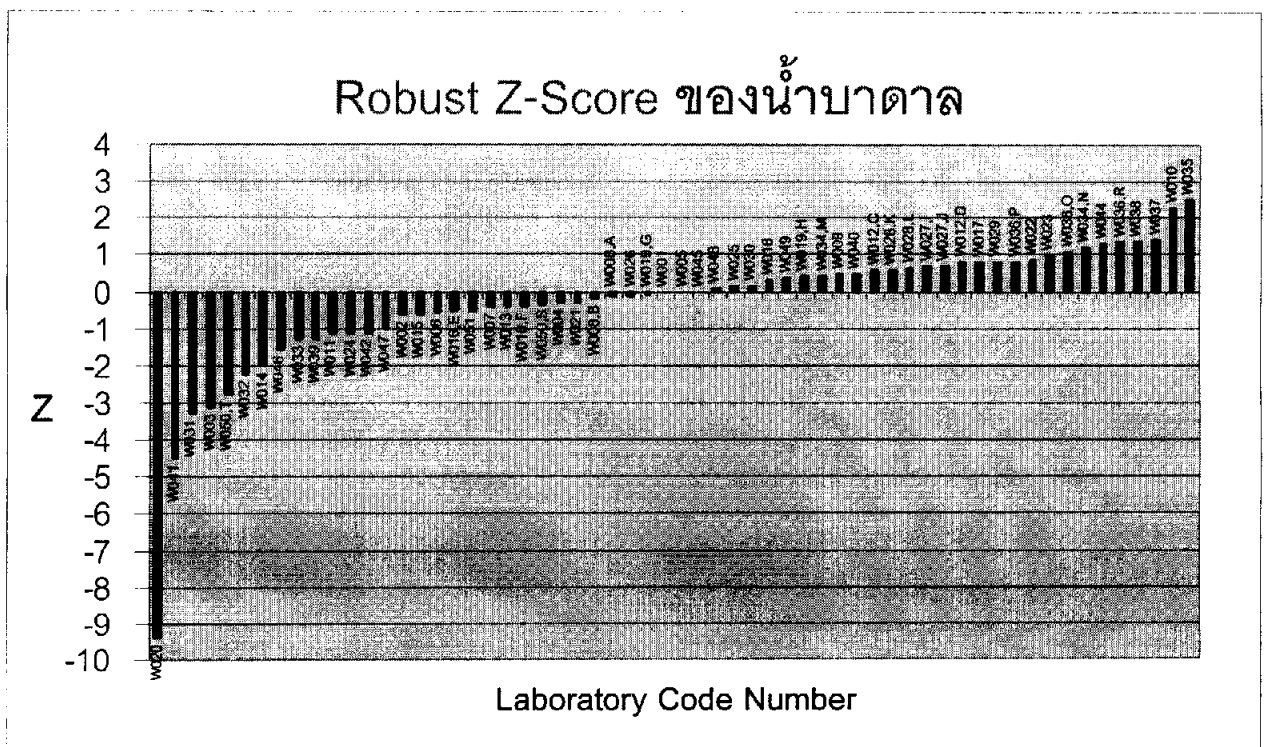
รูปที่ 29: ค่า Robust Z-Score ของ median ค่า pH น้ำแม่ น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

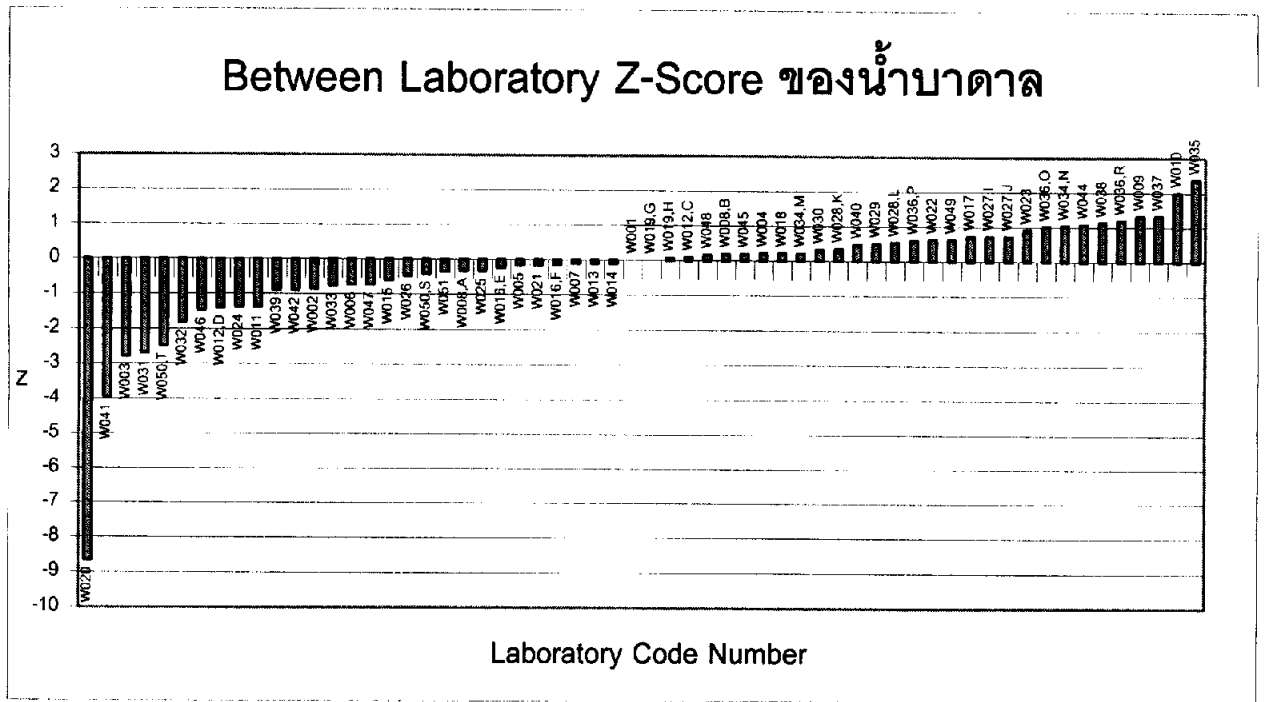
รูปที่ 30: ค่า Between Laboratory Z-Score ของ pH น้ำแม่ น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

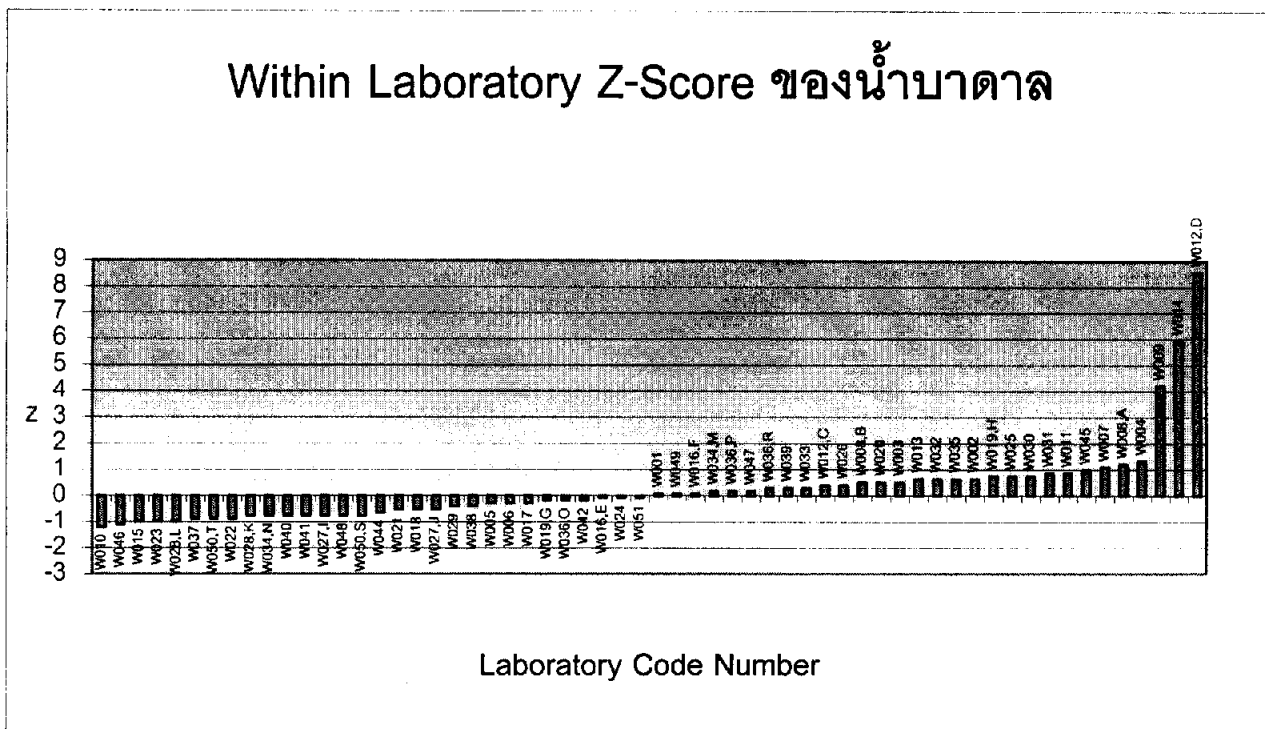
รูปที่ 31: ค่า Within Laboratory Z-Score ของ pH น้ำแม่ น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

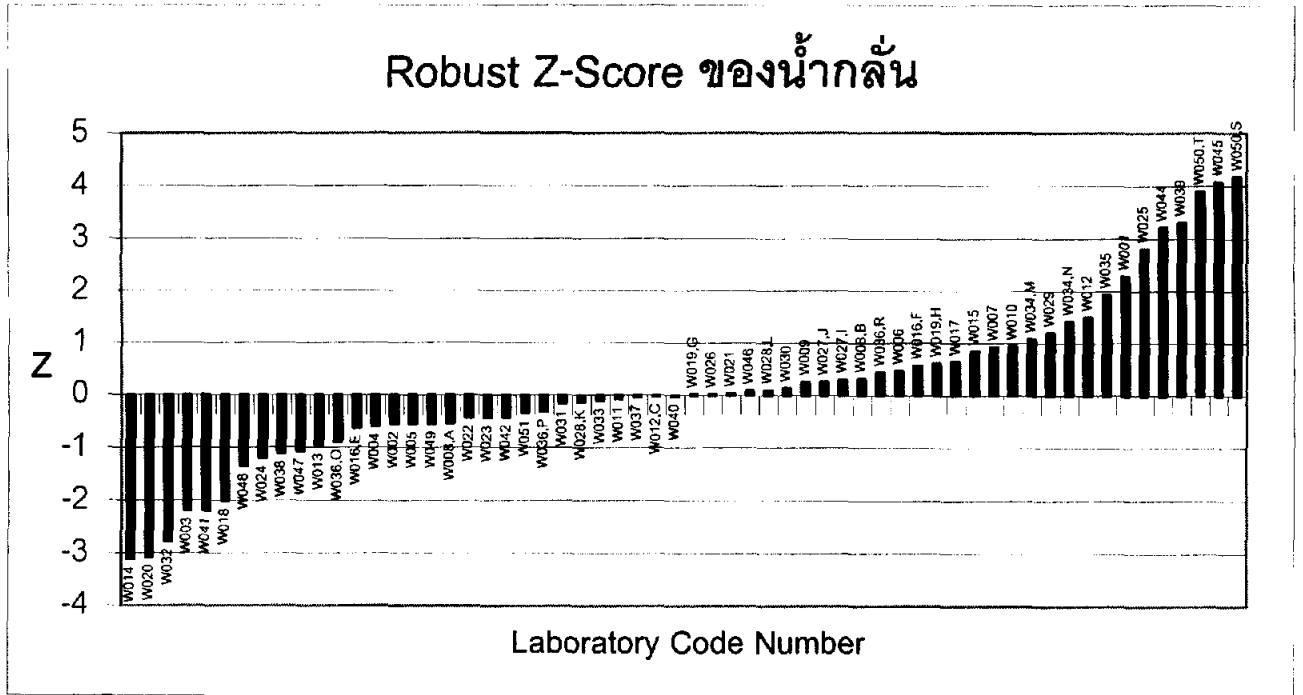
รูปที่ 32 :ค่า Robust Z-Score ของ median ค่า pH น้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

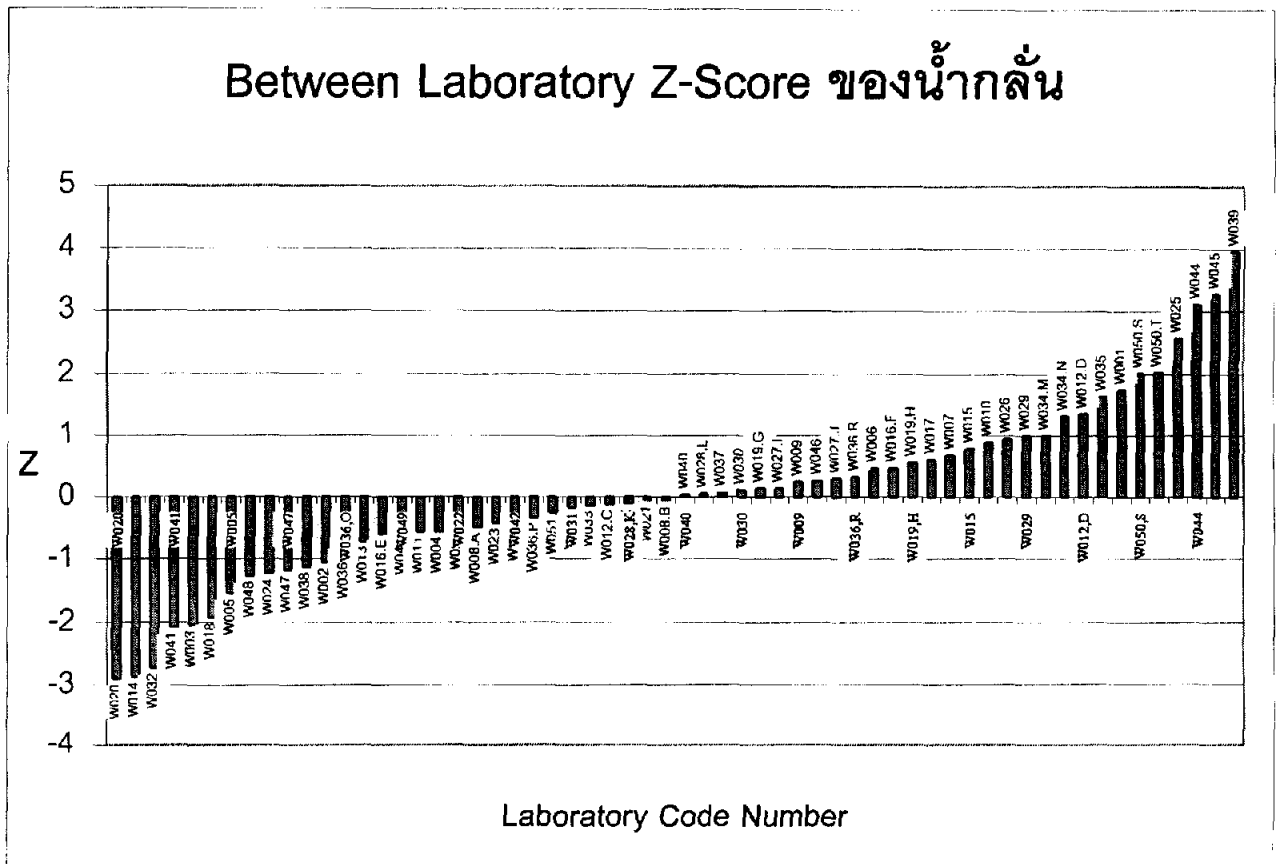
รูปที่ 33: ค่า Between Laboratory Z-Score ของ pH น้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

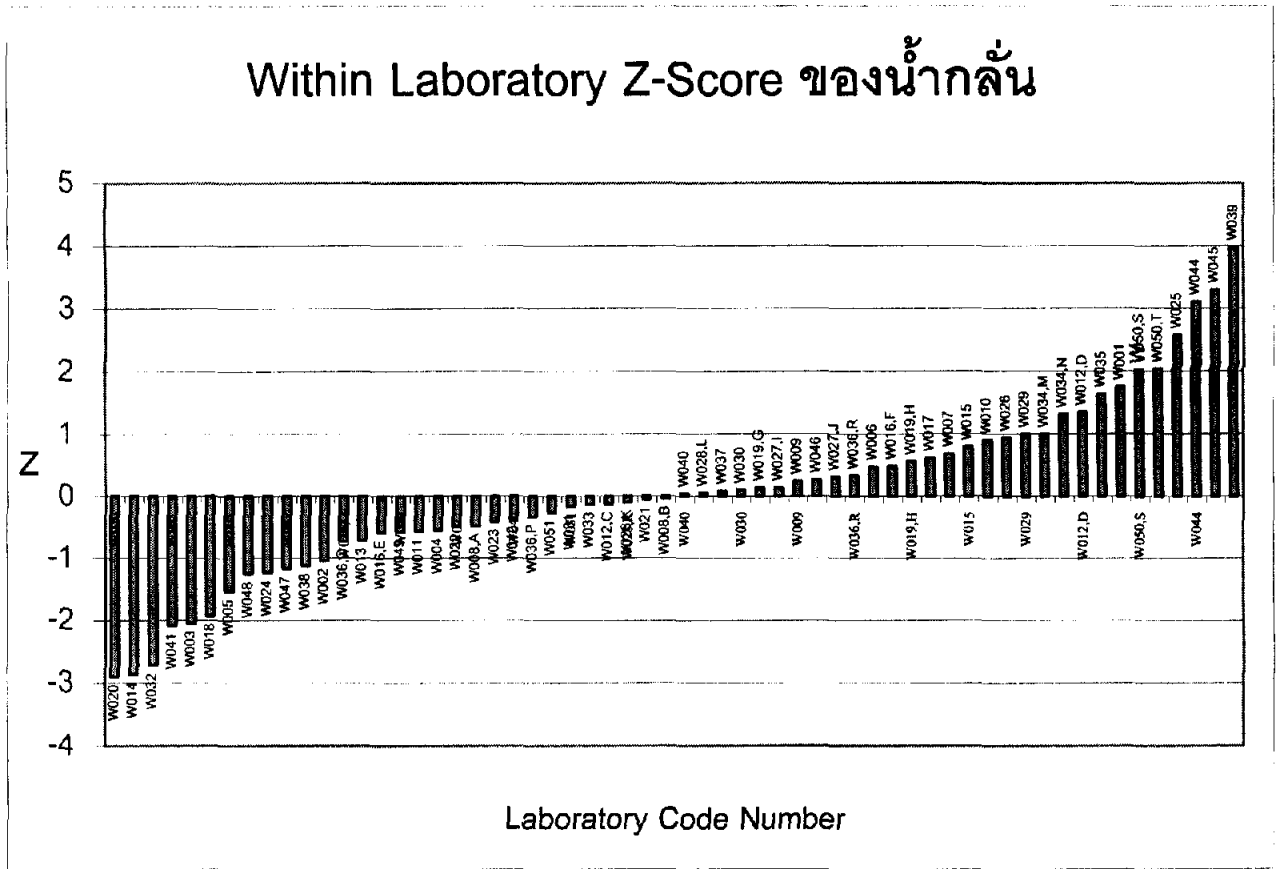
รูปที่ 34 : ค่า Within Laboratory Z-Score ของ pH น้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

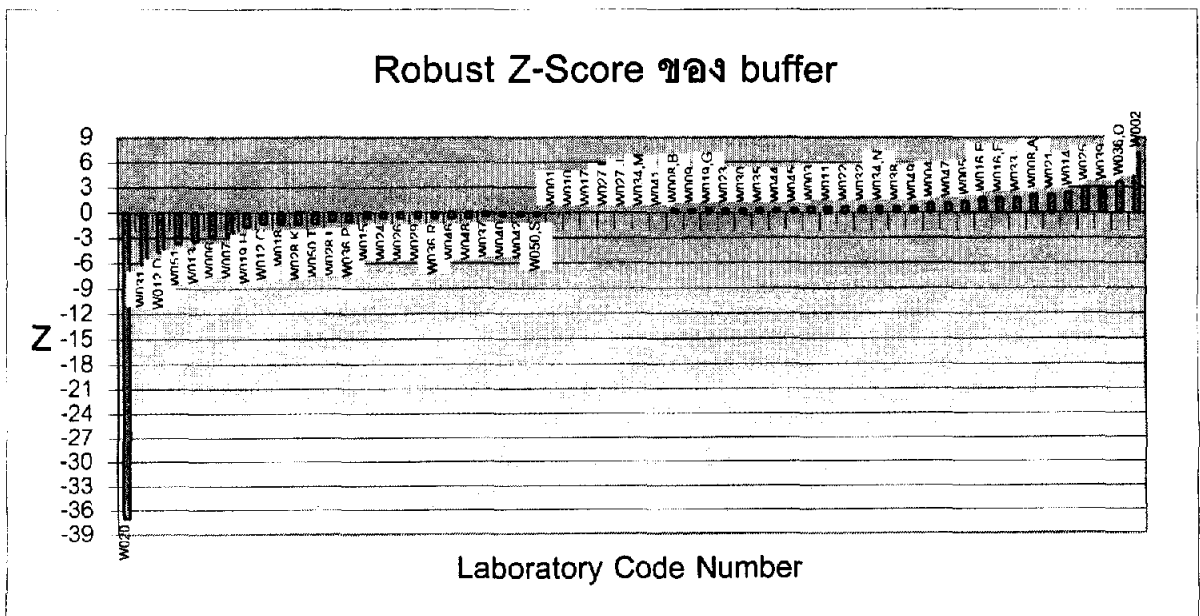
รูปที่ 35 ค่า Robust Z-Score ของ median ค่า pH น้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

รูปที่ 36 : ค่า Between Laboratory Z-Score ของ pH น้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

รูปที่ 37 : ค่า Within Laboratory Z-Score ของ pH น้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

รูปที่ 38 : ค่า Robust Z-Score ของ pH Buffer จากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

ข้อมูลค่าความเป็นกรด-ด่างของตัวอย่างน้ำประเภทต่างๆ สำหรับโครงการฯที่ 1

ตารางที่ ก1 ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

LAB CODE	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	LAB CODE**	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z- Score
W001	7.94	8.03	8.13	1	8.03	8.13	7.94	0.3992	0.8672	0.2639
W002	7.65	7.69	7.59	2	7.65	7.69	7.59	-1.7758	-4 E-06	-1.9648
W003	8.02	8.02	8.12	3	8.02	8.12	8.02	0.5919	-4 E-06	0.2053
W004	7.87	7.84	7.87	4	7.87	7.87	7.84	-0.5919	-0.6745	-0.6745
W005	7.77	7.54	7.61	5	7.61	7.77	7.54	-1.6932	1.2527	-2.1994
W006	7.53	7.48	7.67	6	7.53	7.67	7.48	-	-	-
W007	7.9	7.83	8.04	7	7.9	8.04	7.83	-0.1514	1.0600	-0.4985
W008,1	7.7	7.9	7.5	8	7.7	7.9	7.5	-1.4454	2.8909	-1.6716
W008,2	7.8	7.8	7.8	9	7.8	7.8	7.8	-1.4454	0.1927	0.0880
W009	8.06	7.87	8.02	10	8.02	8.06	7.87	0.0137	0.8672	0.2053
W010	7.9	8	8.02	11	8	8.02	7.9	-0.0138	0.1927	0.0745
W011	8.02	8.04	8.05	12	8.04	8.05	8.02	0.3992	-0.6745	0.3226
W012	8.02	8.05	8.07	13	8.05	8.07	8.02	0.4542	-0.4818	0.3812
W013	8.06	8.13	8.13	14	8.13	8.13	8.06	0.7296	0.4818	0.8504
W014	8.01	7.97	7.99	15	7.99	8.01	7.97	0.1514	-0.5781	.0293
W015	7.79	7.67	7.81	16	7.79	7.81	7.67	-1.2251	0.3854	0.3812
W016	8.05	8.02	8.17	17	8.05	8.17	8.02	0.7296	0.4818	0.3812
W017	8.15	8.2	8.15	18	8.15	8.2	8.15	1.1700	-0.4818	-1.7302
W018	7.69	8	7.52	19	7.69	8	7.52	-1.1150	3.6618	-0.9691
W019	7.83	7.59	7.93	20	7.83	7.93	7.59	-1.1150	2.3127	1.0264
W020	8.14	8.11	8.04	21	8.11	8.14	8.04	-1.1150	1.2487	0.4532
W021	7.98	7.84	8.01	22	7.98	8.01	7.84	-1.1150	-5213	-0.0048
W022	7.98	8.08	8.06	23	8.06	8.08	7.98	-	-	-
W023	7.96	8.01	7.97	24	7.97	8.01	7.96	-	-	-
W024	8.13	8.13	8.08	25	8.13	8.13	8.08	-	-	-
W025	8.16	8.16	8.24	26	8.16	8.24	8.16	1.3077	-0.1927	-1.0210

**หมายเลขห้องปฏิบัติการที่ใช้แสดงในรูปกราฟ

ตารางที่ ก1(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

LAB CODE	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	LAB CODE**	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z- Score
W026	7.84	7.72	7.92	27	7.84	7.92	7.72	-0.7846	0.9687	-0.9621
W027	7.94	7.97	7.97	28	7.97	7.97	7.94	-0.0413	-0.8234	-0.02100
W028	7.95	7.92	7.95	29	7.95	7.95	7.92	-0.1514	-0.8635	-0.2654
W029	7.86	7.76	7.93	30	7.86	7.93	7.76	-0.6470	0.7548	-0.8472
W030	7.73	8.09	7.69	31	7.73	8.09	7.69	-0.3992	2.6598	-1.7321
W031	8.08	8.03	8.09	32	8.08	8.09	8.03	0.5368	-0.2963	0.6322
W032,1	8.01	8.11	8.11	33	8.11	8.11	8.01	-	-	-
W032,2	8.01	8.03	8.06	34	8.03	8.06	8.01	-	-	-

**หมายเลขห้องปฏิบัติการที่ใช้แสดงในรูปกราฟ

ตารางที่ ก2 ค่าสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างน้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Statistic	median	max	min
No. of Results	34	34	34
Median	7.985	8.030	7.930
Normalised IQR	0.161	0.130	0.215
Robust CV	2.0%	1.6%	2.7%
Minimum	7.53	7.67	7.48
Maximum	8.16	8.24	8.16
Range	0.63	0.57	0.68

ตารางที่ 3 ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

LAB CODE	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	LAB CODE**	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z- Score
W001	7.88	7.93	7.91	1	7.91	7.93	7.88	0.0158	-0.5567	0.0310
W002	7.6	7.7	7.53	2	7.6	7.7	7.53	-1.8144	0.4711	-1.8917
W003	7.97	7.95	7.97	3	7.97	7.97	7.95	0.3629	-0.8137	0.4031
W004	7.84	7.91	7.85	4	7.85	7.91	7.84	-0.1735	-0.3854	-0.3411
W005	7.53	7.42	7.72	5	7.53	7.72	7.42	-2.0984	1.5845	-2.3258
W006	7.56	7.67	7.56	6	7.56	7.67	7.56	-1.8144	-0.01214	-2.136
W007	8.01	8	7.99	7	8	8.01	7.99	0.8521	-0.9521	0.6598
W008,1	7.6	7.9	7.7	8	7.7	7.9	7.6	-1.0238	1.8210	-1.2365
W008,2	7.7	7.8	7.8	9	7.8	7.8	7.7	-1.0253	-0.2103	-0.7412
W009	7.97	7.47	8.06	10	7.97	8.06	7.47	-0.9356	4.0684	0.4031
W010	7.86	7.83	7.88	11	7.86	7.88	7.83	-0.8251	-0.5567	-0.2791
W011	7.92	8.26	8.1	12	8.1	8.26	7.92	-0.2654	1.9271	1.2094
W012	8.12	8.06	7.91	13	8.06	8.12	7.91	0.7892	0.8137	0.9613
W013	8.13	8.15	8.03	14	8.13	8.15	8.03	1.1692	0.0428	1.3955
W014	8.03	7.94	8.03	15	8.03	8.03	7.94	0.6213	-0.3141	0.7753
W015	7.79	7.83	7.72	16	7.79	7.83	7.72	-0.9215	-0.0428	-0.7132
W016	8.02	7.85	7.9	17	7.9	8.02	7.85	0.2652	0.4711	-0.0310
W017	7.92	8.27	8.05	18	8.05	8.27	7.92	1.2156	-0.2998	0.7753
W018	7.67	7.75	7.72	19	7.72	7.75	7.67	-1.2154	2.1036	-0.8993
W019	7.9	7.77	7.93	20	7.9	7.93	7.77	0.3121	-0.3265	0.3411
W020	7.82	7.85	8	21	7.85	8	7.82	0.09610	0.3698	-0.2812
W021	7.83	7.81	7.99	22	7.83	7.99	7.81	0.0036	0.3541	-0.3254
W022	8.04	8.03	7.96	23	8.03	8.04	7.96	0.7852	-0.3213	0.8954
W023	7.68	7.65	8.06	24	7.68	8.06	7.65	-0.2651	2.6875	-1.5421
W024	7.85	8	8.07	25	8	8.07	7.85	0.3254	1.0012	0.7854
W025	7.97	8.03	8.06	26	8.03	8.06	7.97	0.8512	-0.2354	0.7985
W026	7.89	7.66	7.76	27	7.76	7.89	7.66	-0.8941	1.0123	-1.0125
W027	7.96	7.95	7.99	28	7.96	7.99	7.95	0.4120	-0.8514	0.3695

ตารางที่ ก3(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

LAB CODE	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	LAB CODE**	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z- Score
W028	7.79	8	7.92	29	7.92	8	7.79	-0.01241	0.9874	0.0930
W029	7.93	7.95	7.9	30	7.93	7.95	7.9	0.2012	-0.6025	0.2145
W030	7.75	7.5	7.97	31	7.75	7.97	7.5	-1.0365	-0.6235	-1.0231
W031	8	8.04	7.94	32	8	8.04	7.94	0.7451	-0.1541	0.7859
W032,1	7.88	7.9	7.88	33	7.88	7.9	7.88	-0.0321	-0.9841	-0.1564
W032,2	7.93	7.98	7.94	34	7.94	7.98	7.93	0.2745	-0.7123	0.3216

**หมายเลขห้องปฏิบัติการที่ใช้แสดงในรูปกราฟ

ตารางที่ ก4 ค่าสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Statistic	median	max	min
No. of Results	34	34	34
Median	7.905	7.985	7.845
Normalised IQR	0.154	0.104	0.185
Robust CV	1.9%	1.3%	2.4%
Minimum	7.53	7.67	7.42
Maximum	8.13	8.27	8.03
Range	0.60	0.60	0.61

ตารางที่ ก5 ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

LAB CODE	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	LAB CODE**	median	max	min	Zbi	ZWi	Robust Z- Score
W001	7.66	7.96	7.46	1	7.66	7.96	7.46	-0.6480	3.3725	-0.8168
W002	7.52	7.55	7.57	2	7.55	7.57	7.52	-1.4256	-0.4216	-1.3614
W003	7.93	7.75	7.69	3	7.75	7.93	7.69	-0.1767	1.1804	-0.3713
W004	7.67	7.71	7.63	4	7.67	7.71	7.63	-0.8365	-0.1686	-0.7673
W005	7.62	7.61	7.33	5	7.61	7.62	7.33	-1.7554	1.6019	-1.0643
W006	7.43	7.51	7.54	6	7.51	7.54	7.43	-1.7557	0.1684	-1.6138
W007	7.98	7.99	8.07	7	7.99	8.07	7.98	0.9216	-0.1623	0.8954
W008,1	7.6	7.4	7.8	8	7.6	7.8	7.4	-1.2857	2.8741	-1.2689

ตารางที่ ก5(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

LAB CODE	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	LAB CODE**	median	max	min	Zbi	ZWi	Robust Z- Score
W008,2	7.8	7.8	7.8	9	7.8	7.8	7.8	-0.2361	-0.9652	-0.1238
W009	7.75	7.96	7.8	10	7.8	7.96	7.75	0.01541	0.9879	-0.0742
W010	7.76	7.81	7.81	11	7.81	7.81	7.76	-0.2653	-0.5246	-0.1733
W011	7.79	7.9	7.77	12	7.79	7.9	7.77	-0.0169	0.3126	-0.2703
W012	7.92	7.95	7.91	13	7.92	7.95	7.91	0.04263	-0.7124	0.6683
W013	7.96	7.97	7.95	14	7.96	7.97	7.95	0.5231	-0.8543	0.4703
W014	7.92	7.95	7.9	15	7.92	7.95	7.9	0.5369	-0.5126	0.8954
W015	7.64	7.56	7.73	16	7.64	7.73	7.56	-1.0014	0.6217	-1.1633
W016	7.82	7.67	7.82	17	7.82	7.82	7.67	-0.5962	0.4872	0.0248
W017	8.01	7.95	8.09	18	8.01	8.09	7.95	0.9256	0.2314	0.9854
W018	7.7	7.75	7.54	19	7.7	7.75	7.54	-1.0231	0.9859	-0.6985
W019	7.92	7.84	7.86	20	7.86	7.92	7.84	0.2145	-0.2314	0.2653
W020	7.98	8.04	8.01	21	8.01	8.04	7.98	0.8512	-0.2632	1.0265
W021	7.93	7.99	7.92	22	7.93	7.99	7.92	0.5214	-0.3512	0.3512
W022	8.04	7.95	7.98	23	7.98	8.04	7.95	0.7451	-0.1687	0.3269
W023	7.92	8.1	7.74	24	7.92	8.1	7.74	0.2532	2.2361	0.3987
W024	7.96	8.05	8.07	25	8.05	8.07	7.96	0.8952	0.1523	1.1965
W025	8.08	8.04	8.09	26	8.08	8.09	8.04	1.0236	-0.4985	1.2630
W026	7.81	7.59	7.53	27	7.59	7.81	7.53	-0.9521	1.7415	-1.2658
W027	7.83	7.87	7.83	28	7.83	7.87	7.83	0.0051	-0.6951	0.03261
W028	7.9	7.79	7.8	29	7.8	7.9	7.79	0.0014	0.1547	-0.02154
W029	7.82	7.85	7.83	30	7.83	7.85	7.82	-0.0126	-0.6841	0.02124
W030	7.7	7.71	7.16	31	7.7	7.71	7.16	-2.013	4.0125	-0.6217
W031	7.84	7.9	7.88	32	7.88	7.9	7.84	0.1524	-0.4123	0.2541
W032,1	7.88	8.03	7.99	33	7.99	8.03	7.88	0.4625	0.4875	0.9847
W032,2	7.98	8.03	8.05	34	8.03	8.05	7.98	0.9245	-0.3261	1.0213

**หมายเลขห้องปฏิบัติการที่ใช้แสดงในรูปกราฟ

ตารางที่ 6 ค่าสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Statistic	median	max	Min
No. of Results	34	34	34
Median	7.825	7.910	7.795
Normalised IQR	0.187	0.161	0.252
Robust CV	2.4%	2.0%	3.2%
Minimum	7.51	7.54	7.16
Maximum	8.08	8.10	8.04
Range	0.57	0.56	0.88

ตารางที่ 67 ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

LAB CODE	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	LAB CODE**	median	max	min	ZBi	Zwi	Robust Z- Score
W001	8	8	7.97	1	8	8	7.97	-1.1054	-1.2070	-1.0117
W002	7.81	7.79	7.91	2	7.81	7.91	7.79	-2.1172	0.0710	-2.2933
W003	8.19	8.15	8.19	3	8.19	8.19	8.15	0.2810	-1.0650	0.2698
W004	7.86	7.87	7.96	4	7.87	7.96	7.86	-1.6675	-0.213	-1.8886
W005	7.9	7.94	8.04	5	7.94	8.04	7.9	-1.2178	0.3550	-1.4164
W006	7.99	8.06	7.91	6	7.99	8.06	7.91	-1.0650	0.5214	-1.1025
W007	8.25	8.28	8.29	7	8.28	8.29	8.25	1.2070	-1.1984	0.9125
W008,1	8.1	7.9	8	8	8	8.1	7.9	-1.1664	1.2540	-1.0041
W008,2	8.2	8.1	8.2	9	8.2	8.2	8.1	0.0353	-0.3214	0.2514
W009	8.15	8.38	8.17	10	8.17	8.38	8.15	1.025	1.8412	0.1423
W010	8.06	7.99	8	11	8	8.06	7.99	-0.8365	-0.7841	-1.0015
W011	8.13	8.06	8.21	12	8.13	8.21	8.06	0.0118	0.4875	-0.2100
W012	8.02	8.18	8.1	13	8.1	8.18	8.02	-0.0118	0.7854	-0.2310
W013	8.23	8.27	8.09	14	8.23	8.27	8.09	0.3888	0.9852	0.6124
W014	8.27	8.32	8.1	15	8.27	8.32	8.1	0.5302	1.7421	0.8952
W015	8	8.12	8.04	16	8.04	8.12	8	-0.8898	0.0254	-0.7458
W016	8	7.98	8.14	17	8	8.14	7.98	-0.7854	0.7854	-1.0023
W017	8.39	8.3	8.3	18	8.3	8.39	8.3	1.7854	-0.4125	1.0011

ตารางที่ ก7(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

LAB CODE	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	LAB CODE**	median	max	min	ZBi	Zwi	Robust Z- Score
W018	8.02	7.85	7.85	19	7.85	8.02	7.85	-1.7548	0.8541	-2.0021
W019	8.18	8.21	8.11	20	8.18	8.21	8.11	0.2356	-0.3254	0.2356
W020	8.17	8.15	8.24	21	8.17	8.24	8.15	0.5214	-0.3689	0.1473
W021	8.19	8.24	8.13	22	8.19	8.24	8.13	0.4526	-0.0214	0.2142
W022	8.19	8.24	8.2	23	8.2	8.24	8.19	0.6214	-1.0215	0.2314
W023	8.02	7.88	8.15	24	8.02	8.15	7.88	-1.0325	2.2361	-0.7891
W024	8.2	8.06	8.16	25	8.16	8.2	8.06	-0.0125	0.3854	0.02431
W025	8.35	8.43	8.46	26	8.43	8.46	8.35	2.1035	-0.0321	1.9521
W026	8.01	7.94	8.1	27	8.01	8.1	7.94	-1.0365	0.8512	-1.0032
W027	8.16	8.18	8.19	28	8.18	8.19	8.16	0.3214	-1.321	0.2147
W028	8.07	8.04	8.19	29	8.07	8.19	8.04	-0.1687	0.5263	-0.4879
W029	8.08	8.01	8.05	30	8.05	8.08	8.01	-0.7845	-0.7845	-0.8962
W030	8.25	8.25	8.27	31	8.25	8.27	8.25	1.0368	-1.5214	0.8541
W031	8.16	8.21	8.08	32	8.16	8.21	8.08	0.2143	0.2315	0.0211
W032,1	8.14	8.15	8.1	33	8.14	8.15	8.1	-0.0871	-1.0123	-0.0051
W032,2	8.36	8.39	8.35	34	8.36	8.39	8.35	1.7891	-1.0541	1.3546

**หมายเลขห้องปฏิบัติการที่ใช้แสดงในรูปกราฟ

ตารางที่ ก8 ค่าสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Statistic	median	max	Min
No. of Results	34	34	34
Median	8.150	8.190	8.070
Normalised IQR	0.145	0.104	0.132
Robust CV	1.8%	1.3%	1.6%
Minimum	7.81	7.91	7.79
Maximum	8.43	8.46	8.35
Range	0.62	0.55	0.56

ตารางที่ ๑๑ ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

LAB CODE	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	LAB CODE**	median	max	min	ZBi	Zwi	Robust Z- Score
W001	6.69	7.55	7.71	1	7.55	7.71	6.69	1.6753	1.3785	2.1691
W002	6.35	6.41	6.41	2	6.41	6.41	6.35	-0.0103	-0.5120	0.1255
W003	5.96	7.66	6.03	3	6.03	7.66	5.96	0.8736	2.7176	-0.5557
W004	5.88	7.10	6.33	4	6.33	7.1	5.88	0.2158	1.7724	-0.0179
W005	5.82	5.82	5.76	5	5.82	5.82	5.76	-1.2231	-0.5120	-0.9322
W006	5.30	6.00	5.90	6	5.9	6	5.3	-1.812	0.8954	-0.9875
W007	6.25	6.2	6.29	7	6.25	6.29	6.2	-0.2854	-0.5698	-0.1852
W008,1	7.3	7.9	7.2	8	7.3	7.9	7.2	2.623	0.8547	-0.6523
W008,2	6.6	6.9	7	9	6.9	7	6.6	-0.2651	0.2351	1.0236
W009	5.86	5.84	5.8	10	5.84	5.86	5.8	-1.3214	-0.6231	-1.0352
W010	5.95	5.98	6.02	11	5.98	6.02	5.95	-1.0012	-0.6251	-0.8521
W011	6.37	6.2	6.25	12	6.25	6.37	6.2	-0.2102	-0.3654	-0.1541
W012	6.21	6.21	6.17	13	6.21	6.21	6.17	-0.3658	-0.6212	-0.2365
W013	6.27	6.51	6.35	14	6.35	6.51	6.27	0.0214	-0.2354	0.01258
W014	6.5	6.42	6.44	15	6.44	6.5	6.42	0.2365	-0.6329	0.2165
W015	6.34	6.15	6.05	16	6.15	6.34	6.05	-0.4123	-0.0325	-0.3214
W016	6.06	6.92	7.72	17	6.92	7.72	6.06	1.0986	2.8410	1.0891
W017	6.6	6.24	6.46	18	6.46	6.6	6.24	0.2364	0.1243	0.2361
W018	5.71	7.15	6.7	19	6.7	7.15	5.71	0.2158	2.2149	0.7451
W019	6.11	6.21	6.17	20	6.17	6.21	6.11	-0.4875	-0.5984	-0.3120
W020	6.37	6.35	6.3	21	6.35	6.37	6.3	-0.0541	-0.5846	0.0121
W021	5.85	6.2	6.15	22	6.15	6.2	5.85	-0.8512	0.1245	-0.2314
W022	6.85	7.29	6.91	23	6.91	7.29	6.85	1.5214	0.3215	1.0210
W023	7.53	7.93	8.43	24	7.93	8.43	7.53	3.5412	1.1856	3.0214
W024	6.38	6.35	6.44	25	6.38	6.44	6.35	0.0235	-0.5962	0.0985
W025	7.34	7.96	6.55	26	7.34	7.96	6.55	1.9547	2.2364	1.8961

**หมายเลขห้องปฏิบัติการที่ใช้แสดงในรูปกราฟ

ตารางที่ 9(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

LAB CODE	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	LAB CODE**	median	max	Min	Zbi	Zwi	Robust Z- Score
W026	6.1	6.36	6.75	27	6.36	6.75	6.1	0.2102	0.7859	0.0231
W027	5.92	5.97	6.15	28	5.97	6.15	5.92	-0.8547	-0.2143	-0.7561
W028	5.95	6.06	5.97	29	5.97	6.06	5.95	-0.8796	-0.5983	-0.7458
W029	6.12	6.29	6.34	30	6.29	6.34	6.12	-0.2198	-0.2314	-0.0251
W030	7.59	6.69	7.79	31	7.59	7.79	6.69	1.871	1.7415	2.4123
W031	6.21	6.22	6.14	32	6.21	6.22	6.14	-0.5213	-0.6325	-0.2103
W032,1	7	7.04	6.31	33	7	7.04	6.31	0.6845	0.8953	1.2103
W032,2	6.25	6.28	5.93	34	6.25	6.28	5.93	-0.5846	0.0651	-0.0321

**หมายเลขห้องปฏิบัติการที่ใช้แสดงในรูปกราฟ

ตารางที่ 10 ค่าสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Statistic	median	max	Min
No. of Results	34	34	34
Median	6.340	6.425	6.155
Normalised IQR	0.515	0.686	0.297
Robust CV	8.1%	10.7%	4.8%
Minimum	5.82	5.82	5.30
Maximum	7.93	8.43	7.53
Range	2.11	2.61	2.23

ตารางที่ ก 11 ค่าความเป็นกรด-ด่างของสารละลายบัฟเฟอร์จากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

LAB CODE	pH	LAB CODE**
W001	7.04	1
W002	7.06	2
W003	7	3
W004	6.96	4
W005	7.13	5
W006	7.07	6
W007	7.03	7
W008,1	7	8
W008,2	7	9
W009	7.09	10
W010	7.05	11
W011	7.1	12
W012	7	13
W013	7	14
W014	7.02	15
W015	7.03	16
W016	7	17

LAB CODE	pH	LAB CODE**
W017	7.25	18
W018	7.02	19
W019	7.05	20
W020	7.01	21
W021	7	22
W022	6.99	23
W023	7.28	24
W024	7.01	25
W025	7.27	26
W026	7.01	27
W027	7.02	28
W028	7.03	29
W029	6.96	30
W030	7.11	31
W031	7	32
W032,1	6.98	33
W032,2	7.08	34

** หมายเลขห้องปฏิบัติการที่ใช้แสดงในรูปกราฟ

ตารางที่ ก 12 ค่าสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของสารละลายบัฟเฟอร์จากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

No. of Results	Median	Normalised IQR	Robust CV	Minimum	Maximum	Range
34	7.020	0.050	0.7%	6.96	7.28	0.32

ข้อมูลค่าความเป็นกรด-ด่างของตัวอย่างน้ำประเภทต่างๆ สำหรับโครงการที่ 2

ตารางที่ ก13 ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่ 1	ขวดที่ 2	ขวดที่ 3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z- Score
W001	7.81	7.9	7.76	7.81	7.9	7.76	0.69493	-0.1349	0.5723
W002	7.57	7.53	7.5	7.53	7.57	7.5	-0.51098	-0.44966	-0.5723
W003	6.87	6.85	6.81	6.85	6.87	6.81	-3.35202	-0.49463	-3.35201
W004	7.47	7.53	7.43	7.47	7.53	7.43	-0.73581	-0.31476	-0.81756
W005	7.43	7.55	7.56	7.55	7.56	7.43	-0.67449	-0.17986	-0.49054
W006	7.61	7.72	7.7	7.7	7.72	7.61	0.02044	-0.2698	0.12263
W007	7.3	7.71	7.69	7.69	7.71	7.3	-0.63361	1.07919	0.08176
W008,A	7.62	7.67	7.66	7.66	7.67	7.62	-0.06132	-0.53959	-0.04088
W008,B	7.77	7.89	7.83	7.83	7.89	7.77	0.69493	-0.22483	0.65405
W009	7.7	7.73	7.7	7.7	7.7	7.3	-0.65405	1.03422	0.12263
W010	7.7	-	-	-	-	-	-	-	-
W011	7.19	7.65	7.73	7.65	7.73	7.19	-0.81757	1.66374	-0.08176
W012,C	7.5	7.48	7.84	7.5	7.84	7.48	-3.2E-07	0.85436	-0.69493
W012,D	7.75	7.7	7.75	7.75	7.75	7.7	0.26571	-0.53959	0.32703
W013	7.54	7.46	7.63	7.54	7.63	7.46	-0.4701	-3E-07	-0.53142
W014	7.27	7.19	7.2	7.2	7.27	7.19	-1.75777	-0.40469	-1.92128
W015	7.54	7.67	7.6	7.6	7.67	7.54	-0.22483	-0.17986	-0.28615
W016,E	7.5	7.57	7.47	7.5	7.57	7.47	-0.5723	-0.31476	-0.69493
W016,F	7.56	7.63	7.51	7.56	7.63	7.51	-0.3679	-0.22483	-0.44966
W017	7.77	7.78	7.77	7.77	7.78	7.77	0.4701	-0.71946	0.40878
W018	7.64	7.43	7.54	7.54	7.64	7.43	-0.51098	0.17986	-0.53142
W019,G	7.27	7.4	7.39	7.39	7.4	7.27	-1.32854	-0.17986	-1.14459
W019,H	7.81	7.82	7.8	7.81	7.82	7.8	0.61317	-0.67449	0.5723
W020	6.23	6.45	6.41	6.41	6.45	6.23	-5.39593	0.22483	-5.15066
W021	7.98	7.92	7.96	7.96	7.98	7.92	1.18547	-0.49463	1.18547
W022	7.31	7.51	7.37	7.37	7.51	7.31	-1.02196	0.1349	-1.22635
W023	7.72	7.59	7.6	7.6	7.72	7.59	-0.02044	-0.17986	-0.28615
W024	7.12	7.13	7.33	7.13	7.33	7.12	-1.77821	0.17986	-2.20742
W025	7.8	7.61	7.65	7.65	7.8	7.61	0.18395	0.08993	-0.08176

ตารางที่ ก13(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่ 1	ขวดที่ 2	ขวดที่ 3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z- Score
W026	7.48	7.47	7.51	7.48	7.51	7.47	-0.69493	-0.58456	-0.77669
W027,I	7.78	7.74	7.78	7.78	7.78	7.74	0.40878	-0.58456	0.44966
W027,J	7.77	7.77	7.78	7.77	7.78	7.77	0.4701	-0.71946	0.40878
W028,K	7.45	7.49	7.58	7.49	7.58	7.45	-0.59274	-0.17986	-0.73581
W028,L	7.6	7.6	7.63	7.6	7.63	7.6	-0.18395	-0.62953	-0.28615
W029	7.81	7.81	7.77	7.81	7.81	7.77	0.53142	-0.58456	0.5723
W030	7.68	7.58	7.75	7.68	7.75	7.58	0.02044	-3E-07	0.04088
W031	5.04	6.91	6.93	6.91	6.93	5.04	-6.84711	7.73416	-3.10675
W032	7.37	7.37	7.45	7.37	7.45	7.37	-1.02196	-0.40469	-1.22635
W033	7.93	7.31	7.54	7.54	7.93	7.31	-0.16351	2.02347	-0.53142
W034,M	7.78	7.94	8.27	7.94	8.27	7.78	1.49206	1.43891	1.10371
W034,N	7.88	8.13	8.28	8.13	8.28	7.88	1.71689	1.03422	1.8804
W035	8.41	8.36	8.47	8.41	8.47	8.36	3.08631	-0.2698	3.02499
W036,O	8.09	7.72	7.91	7.91	8.09	7.72	1.00152	0.89932	0.98108
W036,P	8.06	7.73	7.7	7.73	8.06	7.7	0.89932	0.85436	0.24527
W036,R	8.14	7.73	7.81	7.81	8.14	7.73	1.12415	1.07919	0.5723
W037	8.02	7.91	8	8	8.02	7.91	1.24679	-0.2698	1.34898
W038	7.92	8.16	8.12	8.12	8.16	7.92	1.55337	0.31476	1.83952
W039	7.93	7.94	8.27	7.94	8.27	7.93	1.79864	0.76442	1.10371
W040	7.97	8.02	7.87	7.97	8.02	7.87	1.16503	-0.08993	1.22635
W041	6.92	6.81	7.33	6.92	7.33	6.81	-2.41182	1.57381	-3.06587
W042	7.29	7.26	7.67	7.29	7.67	7.26	-0.79713	1.07919	-1.55337
W044	8.01	7.88	8.35	8.01	8.35	7.88	1.85996	1.34898	1.38986
W045	7.12	7.67	8.44	7.67	8.44	7.12	0.49054	5.1711	0
W046	7.46	7.75	7.66	7.66	7.75	7.46	-0.22483	0.53959	-0.04088
W047	7.57	7.84	7.91	7.84	7.91	7.57	0.32703	0.76442	0.69493
W048	7.59	7.82	7.85	7.82	7.85	7.59	0.24527	0.40469	0.61317
W049	7.55	7.96	7.95	7.95	7.96	7.55	0.38834	1.07919	1.14459
W050,S	7.35	8.22	8.21	8.21	8.22	7.35	0.51098	3.14762	2.20742
W050,T	7.19	7.96	7.9	7.9	7.96	7.19	-0.34747	2.69796	0.9402

ตารางที่ ก13(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่ 1	ขวดที่ 2	ขวดที่ 3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z- Score
W051	7.44	7.5	8.25	7.5	8.25	7.44	0.75625	2.87783	-0.69493

ผลการวิเคราะห์ของ Lab code ที่มีตัวอักษรกำกับ หมายถึง ห้องปฏิบัติการนั้นวิเคราะห์ต่างคน/ ต่างเครื่องมือ/ต่างวิธีการ

ตารางที่ ก14 ค่าสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำดื่มจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Statistic	median	max	min
No. of Results	59	59	59
Median	7.67	7.75	7.54
Normalised IQR	0.2446	0.2965	0.3336
Robust CV	3.19%	3.82%	4.42%
Minimum	6.41	6.45	5.04
Maximum	8.41	8.47	8.36
Range	2.00	2.42	3.32

ตารางที่ ก15 ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่ 1	ขวดที่ 2	ขวดที่ 3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z-Score
W001	7.63	8.09	7.88	7.88	8.09	7.63	0.16129	1.3045	-0.0453
W002	7.7	7.56	7.47	7.56	7.7	7.47	-1.4516	-0.0593	-1.4963
W003	7.08	7.3	7.31	7.3	7.31	7.08	-3.739	-0.0593	-2.6753
W004	7.94	7.97	8.01	7.97	8.01	7.94	0.83578	-1.008	0.36275
W005	7.52	7.89	7.93	7.89	7.93	7.52	-0.6305	1.008	0
W006	7.6	7.7	8	7.7	8	7.6	-0.1906	0.9487	-0.8615
W007	7.73	8.1	8.02	8.02	8.1	7.73	0.48388	0.7708	0.58947
W008,A	7.71	7.82	7.81	7.81	7.82	7.71	-0.3959	-0.7708	-0.3628
W008,B	7.7	7.91	7.9	7.9	7.91	7.7	-0.1613	-0.1779	0.04534
W009	7.75	8.12	8	8	8.12	7.75	0.60118	0.7708	0.49878
W010	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2	2.15544	-1.4231	1.40566
W011	7.53	7.76	7.62	7.62	7.76	7.53	-1.0997	-0.0593	-1.2243
W012,C	7.08	7.89	8.05	7.89	8.05	7.08	-1.5689	4.3286	0
W012,D	7.19	7.95	8.16	7.95	8.16	7.19	-0.9238	4.3286	0.27206
W013	7.7	7.52	7.76	7.7	7.76	7.52	-1.129	2E-07	-0.8615
W014	7.8	7.78	7.56	7.78	7.8	7.56	-0.8944	2E-07	-0.4988
W015	7.75	7.98	8.13	7.98	8.13	7.75	0.6305	0.8301	0.4081
W016,E	7.63	7.64	8.04	7.64	8.04	7.63	0.01467	1.008	-1.1336
W016,F	7.64	7.7	8.09	7.7	8.09	7.64	0.19062	1.2452	-0.8615
W017	8.01	7.87	8.2	8.01	8.2	7.87	1.18769	0.5337	0.54413
W018	7.9	7.72	7.92	7.9	7.92	7.72	-0.0733	-0.2372	0.04534
W019,G	7.78	8.03	7.95	7.95	8.03	7.78	0.42522	0.0593	0.27206
W019,H	7.94	8.13	8.06	8.06	8.13	7.94	1.18769	-0.2965	0.77085
W020	6.37	6.43	6.72	6.43	6.72	6.37	-7.5513	0.6523	-6.6202
W021	7.68	8.21	8.1	8.1	8.21	7.68	0.65983	1.7196	0.95222
W022	7.5	7.7	7.98	7.7	7.98	7.5	-0.5425	1.4231	-0.8615
W023	7.7	7.97	7.94	7.94	7.97	7.7	0.01467	0.1779	0.22672
W024	7.56	7.59	7.5	7.56	7.59	7.5	-1.6862	-0.8894	-1.4963

ตารางที่ ก15(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่ 1	ขวดที่ 2	ขวดที่ 3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z-Score
W025	7.95	7.8	7.97	7.95	7.97	7.8	0.30792	-0.4151	0.27206
W026	7.65	7.63	7.96	7.65	7.96	7.63	-0.2199	0.5337	-1.0883
W027,I	7.78	7.76	7.84	7.78	7.84	7.76	-0.1906	-0.9487	-0.4988
W027,J	7.77	7.77	7.89	7.77	7.89	7.77	-0.0147	-0.7116	-0.5441
W028,K	7.72	7.94	8.06	7.94	8.06	7.72	0.33725	0.593	0.22672
W028,L	7.76	7.94	8.08	7.94	8.08	7.76	0.5132	0.4744	0.22672
W029	7.8	7.84	7.8	7.8	7.84	7.8	-0.0733	-1.1859	-0.4081
W030	7.91	7.87	7.95	7.91	7.95	7.87	0.45455	-0.9487	0.09069
W031	7.34	7.42	7.37	7.37	7.42	7.34	-2.654	-0.9487	-2.3579
W032	7.29	7.39	7.48	7.39	7.48	7.29	-2.6246	-0.2965	-2.2672
W033	7.58	7.76	7.83	7.76	7.83	7.58	-0.7478	0.0593	-0.5895
W034,M	7.64	8.11	8.07	8.07	8.11	7.64	0.24927	1.3638	0.81619
W034,N	7.87	8.15	8.17	8.15	8.17	7.87	1.09971	0.3558	1.17894
W035	8.37	8.25	8.29	8.29	8.37	8.25	2.8006	-0.7116	1.81376
W036,O	8.1	8.03	7.79	8.03	8.1	7.79	0.65983	0.4151	0.63481
W036,P	8.06	8.05	7.68	8.05	8.06	7.68	0.21995	0.8301	0.7255
W036,R	8.12	8.13	7.76	8.12	8.13	7.76	0.65983	0.7708	1.04291
W037	8.02	8.03	8.05	8.03	8.05	8.02	1.18769	-1.2452	0.63481
W038	8.12	8.13	8.18	8.13	8.18	8.12	1.86218	-1.0673	1.08825
W039	7.33	7.72	7.67	7.67	7.72	7.33	-1.8035	0.8894	-0.9976
W040	8.14	8.16	8.16	8.16	8.16	8.14	1.86218	-1.3045	1.22429
W041	7.01	7.29	7.22	7.22	7.29	7.01	-4.0029	0.2372	-3.038
W042	7.6	7.84	7.8	7.8	7.84	7.6	-0.6598	2E-07	-0.4081
W044	7.49	8.15	7.88	7.88	8.15	7.49	-0.0733	2.4904	-0.0453
W045	7.33	7.99	8.18	7.99	8.18	7.33	-0.4545	3.6171	0.45344
W046	7.64	7.6	7.75	7.64	7.75	7.6	-0.9238	-0.5337	-1.1336
W047	7.77	7.78	7.92	7.78	7.92	7.77	0.07332	-0.5337	-0.4988
W048	7.84	7.85	8.01	7.85	8.01	7.84	0.54253	-0.4151	-0.1814

ตารางที่ ก15(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่ 1	ขวดที่ 2	ขวดที่ 3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z-Score
W049	7.94	7.86	8.08	7.94	8.08	7.86	0.80646	-0.1186	0.22672
W050,S	8.01	7.91	7.98	7.98	8.01	7.91	0.74781	-0.8301	0.4081
W050,T	7.78	7.67	7.84	7.78	7.84	7.67	-0.4545	-0.4151	-0.4988
W051	7.7	7.76	7.91	7.76	7.91	7.7	-0.1613	-0.1779	-0.5895

ผลการวิเคราะห์ของ Lab code ที่มีตัวอักษรกำกับ หมายถึง ห้องปฏิบัติการนั้นวิเคราะห์ต่างคน/ ต่างเครื่องมือ/ต่างวิธีการ

ตารางที่ ก16 ค่าสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำประปาจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Statistic	median	max	min
No. of Results	60	60	60
Median	7.89	8.005	7.7
Normalised IQR	0.2205	0.1983	0.2038
Robust CV	2.79%	2.48%	2.65%
Minimum	6.43	6.72	6.37
Maximum	8.29	8.37	8.25
Range	1.86	1.65	1.88

ตารางที่ ก17 ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z-Score
W001	7.9	8.24	8.13	8.13	8.24	7.9	1.26288	0.3679	1.1134
W002	7.84	7.67	7.75	7.75	7.84	7.67	-0.5453	-0.6745	-0.5139
W003	6.91	7.17	7.46	7.17	7.46	6.91	-3.8173	1.6556	-2.9977
W004	7.5	8.09	7.65	7.65	8.09	7.5	-0.3157	1.9008	-0.9421
W005	7.56	7.83	8.01	7.83	8.01	7.56	-0.3731	1.0424	-0.1713
W006	7.48	7.72	7.5	7.5	7.72	7.48	-1.4351	-0.2453	-1.5845
W007	7.6	8.06	7.74	7.74	8.06	7.6	-0.1148	1.1037	-0.5567
W008,A	7.77	8.01	7.86	7.86	8.01	7.77	0.22962	-0.2453	-0.0428

ตารางที่ ก17(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่ น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z-Score
W008,B	7.87	7.93	7.98	7.93	7.98	7.87	0.43053	-1.0424	0.2569
W009	7.78	7.75	7.84	7.78	7.84	7.75	-0.3157	-1.165	-0.3854
W010	8.3	8.1	8.3	8.3	8.3	8.1	2.00912	-0.4905	1.8415
W011	7.47	7.65	7.89	7.65	7.89	7.47	-0.9759	0.8584	-0.9421
W012,C	7.6	7.75	7.88	7.75	7.88	7.6	-0.6314	-1E-08	-0.5139
W012,D	7.76	7.88	8.26	7.88	8.26	7.76	0.91846	1.349	0.0428
W013	7.54	7.94	8.02	7.94	8.02	7.54	-0.4018	1.2263	0.2998
W014	7.07	7.68	7.33	7.33	7.68	7.07	-2.7267	2.0235	-2.3125
W015,	7.64	8.09	7.83	7.83	8.09	7.64	0.08611	1.0424	-0.1713
W016,E	7.57	7.52	7.7	7.57	7.7	7.52	-1.3777	-0.6132	-1.2847
W016,F	7.61	7.54	7.72	7.61	7.72	7.54	-1.2629	-0.6132	-1.1134
W017	7.89	8.07	8.19	8.07	8.19	7.89	1.09067	0.1226	0.8565
W018	7.51	7.88	7.67	7.67	7.88	7.51	-0.8898	0.5519	-0.8565
W019,G	7.64	8.07	8	8	8.07	7.64	0.0287	0.9198	0.5567
W019,H	7.85	8.17	8.11	8.11	8.17	7.85	0.91846	0.2453	1.0278
W020	6.37	6.26	6.44	6.37	6.44	6.26	-8.6105	-0.6132	-6.4237
W021	7.67	8.07	8.06	8.06	8.07	7.67	0.11481	0.7358	0.8137
W022	7.44	7.61	7.71	7.61	7.71	7.44	-1.5786	-0.0613	-1.1134
W023	7.79	7.77	7.91	7.79	7.91	7.77	-0.0574	-0.8584	-0.3426
W024	7.88	7.59	7.99	7.88	7.99	7.59	-0.3444	0.7358	0.0428
W025	8.1	8.07	7.8	8.07	8.1	7.8	0.57404	0.1226	0.8565
W026	7.98	7.96	7.5	7.96	7.98	7.5	-0.6314	1.2263	0.3854
W027,I	7.7	7.8	8.1	7.8	8.1	7.7	0.28702	0.7358	-0.2998
W027,J	7.71	7.84	8.09	7.84	8.09	7.71	0.28702	0.6132	-0.1285
W028,K	7.74	8.02	7.82	7.82	8.02	7.74	0.17221	-1E-08	-0.2141
W028,L	7.8	8.08	7.88	7.88	8.08	7.8	0.51663	-1E-08	0.0428
W029	7.77	7.91	7.78	7.78	7.91	7.77	-0.0574	-0.8584	-0.3854
W030	7.94	7.75	8.03	7.94	8.03	7.75	0.22962	-1E-08	0.2998

ตารางที่ ก17(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z-Score
W031	5.35	7.5	7.17	7.17	7.5	5.35	-8.18	11.466	-2.9977
W032	7.5	7.45	7.61	7.5	7.61	7.45	-1.8369	-0.7358	-1.5845
W033	8.09	7.72	7.5	7.72	8.09	7.5	-0.3157	1.9008	-0.6424
W034,M	7.68	7.98	8.01	7.98	8.01	7.68	-0.0287	0.3066	0.4711
W034,N	7.77	8.17	8.28	8.17	8.28	7.77	1.00456	1.4103	1.2847
W035	8.29	8.38	8.03	8.29	8.38	8.03	2.03783	0.4292	1.7986
W036,O	7.82	8.21	8.02	8.02	8.21	7.82	0.94716	0.6745	0.6424
W036,P	7.92	8.15	7.99	7.99	8.15	7.92	1.06197	-0.3066	0.5139
W036,R	7.96	8.25	8.05	8.05	8.25	7.96	1.46379	0.0613	0.7708
W037	7.89	8.08	8.18	8.08	8.18	7.89	1.06197	0.0613	0.8993
W038	8.19	8.19	8.24	8.19	8.24	8.19	2.09523	-1.4103	1.3704
W039	7.67	7.56	7.74	7.67	7.74	7.56	-1.1481	-0.6132	-0.8565
W040	8.28	8.24	8.19	8.24	8.28	8.19	2.21004	-1.165	1.5845
W041	7.4	7.17	7.33	7.33	7.4	7.17	-3.2433	-0.3066	-2.3125
W042	7.89	7.76	7.93	7.89	7.93	7.76	-0.0287	-0.6745	0.0856
W044	7.89	7.99	8.12	7.99	8.12	7.89	0.88976	-0.3066	0.5139
W045	7.91	7.98	7.97	7.97	7.98	7.91	0.54534	-1.2877	0.4282
W046	7.71	7.8	7.82	7.8	7.82	7.71	-0.4879	-1.0424	-0.2998
W047	7.74	7.88	7.75	7.75	7.88	7.74	-0.2296	-0.8584	-0.5139
W048	7.92	8.03	7.98	7.98	8.03	7.92	0.71755	-1.0424	0.4711
W049	8.12	7.8	8.15	8.12	8.15	7.8	0.71755	0.4292	1.0706
W050,S	7.82	8.01	7.88	7.88	8.01	7.82	0.37312	-0.5519	0.0428
W050,T	7.66	7.48	7.7	7.66	7.7	7.48	-1.4925	-0.3679	-0.8993
W051	7.9	8.08	7.86	7.9	8.08	7.86	0.68884	-0.3679	0.1285

ผลการวิเคราะห์ของ Lab code ที่มีตัวอักษรกำกับ หมายถึง ห้องปฏิบัติการนั้นวิเคราะห์ต่างคน/ ต่างเครื่องมือ/ต่างวิธีการ

ตารางที่ ก18 ค่าสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำแม่น้ำจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Statistic	median	max	min
No. of Results	60	60	60
Median	7.87	8.015	7.725
Normalised IQR	0.2335	0.1964	0.2354
Robust CV	2.97%	2.45%	3.05%
Minimum	6.37	6.44	5.35
Maximum	8.30	8.38	8.19
Range	1.93	1.94	2.84

ตารางที่ ก19 ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z-Score
W001	8.24	8.18	8.13	8.18	8.24	8.13	4E-08	0.0574	0
W002	7.97	8.13	8.09	8.09	8.13	7.97	-0.852	0.6314	-0.63899
W003	7.82	7.74	7.67	7.74	7.82	7.67	-2.7769	0.5166	-3.12396
W004	8.14	8.33	8.11	8.14	8.33	8.11	0.2209	1.3203	-0.284
W005	8.12	8.18	8.2	8.18	8.2	8.12	-0.1578	-0.287	0
W006	8.1	8.03	8.11	8.1	8.11	8.03	-0.7258	-0.287	-0.56799
W007	8.12	8.07	8.27	8.12	8.27	8.07	-0.0947	1.0907	-0.42599
W008,A	8.03	8.16	8.24	8.16	8.24	8.03	-0.3156	1.2055	-0.142
W008,B	8.15	8.29	8.14	8.15	8.29	8.14	0.1893	0.5166	-0.213
W009	8.63	8.16	8.25	8.25	8.63	8.16	1.3253	4.1905	0.49699
W010	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5	1.988	-1.205	2.27197
W011	7.88	8.02	8.06	8.02	8.06	7.88	-1.3569	0.8611	-1.13598
W012,C	8.13	8.27	8.26	8.26	8.27	8.13	0.0947	0.4018	0.56799
W012,D	7.54	8.29	8.39	8.29	8.39	7.54	-1.3884	8.5531	0.78099
W013	8.12	8.09	8.25	8.12	8.25	8.09	-0.0947	0.6314	-0.42599
W014	7.86	7.9	8.48	7.9	8.48	7.86	-0.0947	5.9126	-1.98797
W015	8.1	8.08	8.09	8.09	8.1	8.08	-0.5995	-0.976	-0.63899

ตารางที่ ก19(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z-Score
W016,E	8.11	8.1	8.2	8.11	8.2	8.1	-0.2209	-0.057	-0.49699
W016,F	8.11	8.12	8.22	8.12	8.22	8.11	-0.1262	0.0574	-0.42599
W017	8.34	8.26	8.29	8.29	8.34	8.26	0.7258	-0.287	0.78099
W018	8.19	8.22	8.25	8.22	8.25	8.19	0.2209	-0.517	0.284
W019,G	8.17	8.14	8.23	8.17	8.23	8.14	4E-08	-0.172	-0.071
W019,H	8.28	8.24	8.11	8.24	8.28	8.11	0.0631	0.7462	0.42599
W020	6.89	6.74	6.86	6.86	6.89	6.74	-8.6461	0.5166	-9.37187
W021	8.14	8.13	8.19	8.14	8.19	8.13	-0.1578	-0.517	-0.284
W022	8.3	8.27	8.3	8.3	8.3	8.27	0.6311	-0.861	0.85199
W023	8.32	8.32	8.34	8.32	8.34	8.32	0.9151	-0.976	0.99399
W024	8.02	7.92	8.02	8.02	8.02	7.92	-1.3569	-0.057	-1.13598
W025	8.2	8.05	8.22	8.2	8.22	8.05	-0.3156	0.7462	0.142
W026	8.18	8.04	8.16	8.16	8.18	8.04	-0.4733	0.4018	-0.142
W027,I	8.28	8.28	8.32	8.28	8.32	8.28	0.7258	-0.746	0.70999
W027,J	8.28	8.27	8.33	8.28	8.33	8.27	0.7258	-0.517	0.70999
W028,K	8.22	8.26	8.26	8.26	8.26	8.22	0.3471	-0.746	0.56799
W028,L	8.26	8.27	8.28	8.27	8.28	8.26	0.5364	-0.976	0.63899
W029	8.23	8.29	8.3	8.29	8.3	8.23	0.5049	-0.402	0.78099
W030	8.32	8.2	8.15	8.2	8.32	8.15	0.3156	0.7462	0.142
W031	7.85	7.67	7.72	7.72	7.85	7.67	-2.6822	0.8611	-3.26596
W032	7.82	7.87	7.98	7.87	7.98	7.82	-1.7986	0.6314	-2.20097
W033	8.13	8	8	8	8.13	8	-0.7573	0.287	-1.27798
W034,M	8.16	8.24	8.28	8.24	8.28	8.16	0.2209	0.1722	0.42599
W034,N	8.35	8.33	8.37	8.35	8.37	8.33	1.0413	-0.746	1.20698
W035	8.64	8.53	8.48	8.53	8.64	8.48	2.3666	0.6314	2.48497
W036,O	8.33	8.3	8.39	8.33	8.39	8.3	1.0098	-0.172	1.06499
W036,P	8.29	8.22	8.34	8.29	8.34	8.22	0.5995	0.1722	0.78099
W036,R	8.37	8.31	8.44	8.37	8.44	8.31	1.1991	0.287	1.34898

ตารางที่ 19(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่1	ขวดที่2	ขวดที่3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z-Score
W037	8.38	8.38	8.41	8.38	8.41	8.38	1.3253	-0.861	1.41998
W038	8.37	8.4	8.33	8.37	8.4	8.33	1.136	-0.402	1.34898
W039	7.98	8	8.11	8	8.11	7.98	-0.8835	0.287	-1.27798
W040	8.25	8.24	8.28	8.25	8.28	8.24	0.4733	-0.746	0.49699
W041	7.55	7.54	7.58	7.55	7.58	7.54	-3.9444	-0.746	-4.47294
W042	8.02	8	8.09	8.02	8.09	8	-0.8835	-0.172	-1.13598
W044	8.36	8.33	8.38	8.36	8.38	8.33	1.0729	-0.631	1.27798
W045	8.18	8.31	8.12	8.18	8.31	8.12	0.1893	0.9759	0
W046	7.95	7.96	7.96	7.96	7.96	7.95	-1.4515	-1.091	-1.56198
W047	8.01	8.04	8.13	8.04	8.13	8.01	-0.7258	0.1722	-0.99399
W048	8.19	8.19	8.23	8.19	8.23	8.19	0.1578	-0.746	0.071
W049	8.23	8.23	8.34	8.23	8.34	8.23	0.6311	0.0574	0.355
W050,S	8.14	8.13	8.1	8.13	8.14	8.1	-0.4102	-0.746	-0.355
W050,T	7.81	7.79	7.78	7.79	7.81	7.78	-2.4613	-0.861	-2.76896
W051	8.08	8.11	8.18	8.11	8.18	8.08	-0.3471	-0.057	-0.49699

ผลการวิเคราะห์ของ Lab code ที่มีตัวอักษรกำกับ หมายถึง ห้องปฏิบัติการนั้นวิเคราะห์ต่างคน/ ต่างเครื่องมือ/ต่างวิธีการ

ตารางที่ 20 ค่าสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำบาดาลจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Statistic	median	max	min
No. of Results	60	60	60
Median	8.18	8.255	8.12
Normalised IQR	0.1408	0.1538	0.1742
Robust CV	1.72%	1.86%	2.14%
Minimum	6.86	6.89	6.74
Maximum	8.53	8.64	8.50
Range	1.67	1.75	1.76

ตารางที่ ก21 ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่ 1	ขวดที่ 2	ขวดที่ 3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z- Score
W001	6.21	6.8	6.73	6.73	6.8	6.21	1.75297	1.1903	2.28441
W002	4.58	5.29	5.47	5.29	5.47	4.58	-1.0442	2.1425	-0.5514
W003	4.58	4.41	4.46	4.46	4.58	4.41	-2.0459	-0.1428	-2.1859
W004	5.36	5.27	5.21	5.27	5.36	5.21	-0.5528	-0.2063	-0.5908
W005	4.18	5.29	5.35	5.29	5.35	4.18	-1.5356	3.0312	-0.5514
W006	5.77	5.88	5.81	5.81	5.88	5.77	0.46777	-0.3333	0.47264
W007	6.1	6.04	5.77	6.04	6.1	5.77	0.67567	0.365	0.9256
W008,A	5.2	5.3	5.44	5.3	5.44	5.2	-0.4867	0.0794	-0.5317
W008,B	5.19	5.73	5.92	5.73	5.92	5.19	-0.0425	1.6346	0.3150
W009	5.72	5.69	5.7	5.7	5.72	5.69	0.24097	-0.5872	0.25601
W010	6	6.1		6.05	6.1	6	0.89302	-0.365	0.9453
W011	4.87	5.54	5.69	5.54	5.69	4.87	-0.5623	1.9203	-0.0591
W012,C	5.38	5.56	5.64	5.56	5.64	5.38	-0.1276	0.1428	-0.0197
W012,D	6.33	6.19	6.39	6.33	6.39	6.19	1.34662	-0.0476	1.4967
W013	5.08	5.34	5.06	5.08	5.34	5.06	-0.7135	0.2063	-0.9650
W014	4.15	3.99	3.98	3.99	4.15	3.98	-2.8586	-0.1428	-3.1115
W015	6.09	6	5.9	6	6.09	5.9	0.78907	-0.0794	0.8468
W016,E	5.23	5.25	5.3	5.25	5.3	5.23	-0.5906	-0.4602	-0.6302
W016,F	5.93	5.86	5.73	5.86	5.93	5.73	0.47722	-0.0476	0.5711
W017	5.93	5.87	5.9	5.9	5.93	5.87	0.60952	-0.492	0.64987
W018	4.55	4.79	4.33	4.55	4.79	4.33	-1.9231	0.7776	-2.0087
W019,G	5.8	5.58	5.5	5.58	5.8	5.5	0.13702	0.2698	0.0197
W019,H	5.88	5.88	5.86	5.88	5.88	5.86	0.55282	-0.6189	0.6105
W020	4	4.09	4.01	4.01	4.09	4	-2.8964	-0.3968	-3.0721
W021	5.51	5.59	5.59	5.59	5.59	5.51	-0.052	-0.4285	0.03939
W022	5.35	5.11	5.52	5.35	5.52	5.11	-0.4961	0.6189	-0.4332
W023	5.33	5.35	5.39	5.35	5.39	5.33	-0.4111	-0.492	-0.4332
W024	5	4.86	4.96	4.96	5	4.86	-1.2238	-0.2381	-1.2013

ตารางที่ ก21(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่ 1	ขวดที่ 2	ขวดที่ 3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z- Score
W025	6.75	7.12	7	7	7.12	6.75	2.5657	0.492	2.81612
W026	5.49	5.58	6.66	5.58	6.66	5.49	0.9403	3.0312	0.0197
W027,J	5.73	5.72	5.57	5.72	5.73	5.57	0.3071	-0.3015	0.2560
W027,I	5.8	5.7	5.68	5.7	5.8	5.68	0.1370	-0.1746	0.2954
W028,K	5.57	5.48	5.5	5.5	5.57	5.48	-0.0992	-0.3968	-0.1379
W028,L	5.71	5.5	5.62	5.62	5.71	5.5	0.05197	-0.0159	0.09847
W029	6.18	5.54	6.67	6.18	6.67	5.54	0.99697	2.9043	1.2013
W030	5.64	5.77	5.49	5.64	5.77	5.49	0.09922	0.2063	0.1378
W031	6.37	5.49	4.61	5.49	6.37	4.61	-0.1654	4.9039	-0.1575
W032	4.23	4.16	4.05	4.16	4.23	4.05	-2.7169	-0.1111	-2.7767
W033	5.52	5.61	5.4	5.52	5.61	5.4	-0.137	-0.0159	-0.0985
W034,N	6.12	6.2	6.01	6.12	6.2	6.01	1.3088	-0.2381	1.4179
W034,M	6.34	6.29	6.2	6.29	6.34	6.2	0.9970	-0.0794	1.0831
W035	6.55	6.64	6.24	6.55	6.64	6.24	1.63012	0.5872	1.9299
W036,O	5.03	5.12	5.36	5.12	5.36	5.03	-0.7229	0.365	-0.8862
W036,P	5.44	5.41	5.36	5.41	5.44	5.36	-0.3355	-0.4285	-0.3151
W036,R	5.8	5.79	5.7	5.79	5.8	5.7	0.32602	-0.365	0.4332
W037	5.82	5.55	5.42	5.55	5.82	5.42	0.08032	0.5872	-0.0394
W038	4.96	5.01	5.01	5.01	5.01	4.96	-1.1198	-0.5237	-1.1028
W039	7.25	7.19	8.17	7.25	8.17	7.19	3.97371	2.4282	3.3084
W040	5.5	5.7	5.56	5.56	5.7	5.5	0.04252	-0.0476	-0.0197
W041	4.46	4.54	4.41	4.46	4.54	4.41	-2.0837	-0.2698	-2.1859
W042	5.48	5.36	5.29	5.36	5.48	5.29	-0.3638	-0.0794	-0.4136
W044	6.43	7.2	8.01	7.2	8.01	6.43	3.10431	4.3326	3.2100
W045	6.96	7.68	7.64	7.64	7.68	6.96	3.29331	1.6029	4.07648
W046	5.56	5.61	5.87	5.61	5.87	5.56	0.25987	0.3015	0.0788
W047	5.03	4.58	5.34	5.03	5.34	4.58	-1.1671	1.7299	-1.0634
W048	4.55	4.89	5.28	4.89	5.28	4.55	-1.2521	1.6346	-1.3391

ตารางที่ ก21(ต่อ) ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	ขวดที่ 1	ขวดที่ 2	ขวดที่ 3	median	max	min	ZBi	ZWi	Robust Z- Score
W049	5.39	5.29	5.15	5.29	5.39	5.15	-0.5812	0.0794	-0.5514
W050,T	5.26	7.69	8.03	7.69	8.03	5.26	2.0365	7.0306	3.8992
W050,S	5.44	7.55	7.87	7.55	7.87	5.44	2.0176	8.1098	4.1750
W051	5.33	5.55	5.4	5.4	5.55	5.33	-0.2599	0.0159	-0.3348

ผลการวิเคราะห์ของ Lab code ที่มีตัวอักษรกำกับ หมายถึง ห้องปฏิบัติการนั้นวิเคราะห์ต่างคน/ ต่างเครื่องมือ/ต่างวิธีการ

ตารางที่ ก22 ค่าสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำกลั่นจากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Statistic	median	max	min
No. of Results	60	60	60
Median	5.57	5.715	5.43
Normalised IQR	0.5078	0.5430	0.5356
Robust CV	9.12	9.50	9.86
Minimum	3.99	4.09	3.98
Maximum	7.69	8.17	7.19
Range	3.70	4.08	3.21

ตารางที่ ก23 ค่าความเป็นกรด-ด่างของสารละลายบัฟเฟอร์จากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	Buffer	median	Robust Z- Score
W001	7	5.9	0
W002	7.21	6.82	7.0822
W003	7.02	6.86	0.6745
W004	7.03	6.89	1.0117
W005	7.04	6.9	1.349
W006	6.92	6.92	-2.698
W007	6.92	6.92	-2.698
W008,A	7.06	6.95	2.0235
W008,B	7.01	6.96	0.3372

ตารางที่ ก23 ค่าความเป็นกรด-ด่างของสารละลายบัฟเฟอร์จากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	Buffer	median	Robust Z- Score
W009	7.01	6.96	0.3372
W010	7	6.96	0
W011	7.02	6.96	0.6745
W012,C	6.96	6.97	-1.349
W012,D	6.86	6.97	-4.721
W013	6.9	6.98	-3.372
W014	7.07	6.98	2.3607
W015	6.98	6.98	-0.674
W016,E	7.05	6.98	1.6862
W016,F	7.05	6.98	1.6862
W017	7	6.98	0
W018	6.96	6.98	-1.349
W019,G	7.01	6.99	0.3372
W019,H	6.95	6.99	-1.686
W020	5.9	6.99	-37.1
W021	7.06	6.99	2.0235
W022	7.02	7	0.6745
W023	7.01	7	0.3372
W024	6.98	7	-0.674
W025	7.09	7	3.0352
W026	6.98	7	-0.674
W027,I	7	7	0
W027,J	7	7	0
W028,K	6.96	7.01	-1.349
W028,L	6.97	7.01	-1.012
W029	6.98	7.01	-0.674
W030	7.01	7.01	0.3372
W031	6.82	7.01	-6.07

ตารางที่ ก23 ค่าความเป็นกรด-ด่างของสารละลายบัฟเฟอร์จากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

Lab code	Buffer	median	Robust Z- Score
W032	7.02	7.01	0.6745
W033	7.05	7.01	1.6862
W034,M	7	7.01	0
W034,N	7.02	7.02	0.6745
W035	7.01	7.02	0.3372
W036,O	7.11	7.02	3.7097
W036,P	6.97	7.02	-1.012
W036,R	6.98	7.02	-0.674
W037	6.99	7.02	-0.337
W038	7.02	7.02	0.6745
W039	7.09	7.03	3.0352
W040	6.99	7.03	-0.337
W041	7	7.04	0
W042	6.99	7.05	-0.337
W044	7.01	7.05	0.3372
W045	7.01	7.05	0.3372
W046	6.98	7.06	-0.674
W047	7.03	7.06	1.0117
W048	6.98	7.07	-0.674
W049	7.02	7.09	0.6745
W050,S	6.99	7.09	-0.337
W050,T	6.96	7.11	-1.349
W051	6.89	7.21	-3.71

ผลการวิเคราะห์ของ Lab code ที่มีตัวอักษรกำกับ หมายถึง ห้องปฏิบัติการนั้นวิเคราะห์ต่างคน/ ต่างเครื่องมือ/ต่างวิธีการ

ตารางที่ ก24 ค่าสถิติของค่าความเป็นกรด-ด่างของสารละลายบัฟเฟอร์จากการวัดของห้องปฏิบัติการต่างๆ

No. of Results	60
Median	7.00
Normalised IQR	0.0296
Robust CV	0.42%
Minimum	5.90
Maximum	7.21
Range	1.31

ตารางที่ ก25 ข้อมูลเปรียบเทียบค่าความเป็นกรด-ด่าง ในตัวอย่างน้ำประเภตต่างๆ เป็นเวลา 3 วัน

หมายเลขปฏิบัติการ	วันที่1(วันรับตัวอย่าง)	วันที่2	วันที่3
TZ.490	8.3	8.3	8.3
TZ.782	6.8	6.8	6.9
TZ.783	7.1	7.1	7.1
TZ.790	7.0	7.0	6.8
TZ.823	7.2	7.2	7.2
TZ.824	7.0	7.1	7.0
TZ.825	6.8	6.8	6.8
TZ.830	7.7	7.7	7.8
TZ.835	6.6	6.6	6.6
TZ.836	6.8	6.8	6.8
TZ.838	7.4	7.4	7.4
TZ.856	8.3	8.2	8.1
UA.391	6.2	6.2	6.2
UA.392	6.7	6.7	6.8
UA.393	7.0	7.0	7.0
UA.394	7.1	7.1	7.1
UA.395	6.9	6.9	6.9
UA.396	6.8	6.8	6.6
UA.379	7.8	7.8	7.8

ตารางที่ ก25(ต่อ) ข้อมูลเปรียบเทียบค่าความเป็นกรด-ด่าง ในตัวอย่างน้ำประเภตต่างๆ เป็นเวลา 3 วัน

หมายเลขปฏิบัติการ	วันที่1(วันรับตัวอย่าง)	วันที่2	วันที่3
UA.465	6.6	6.6	6.6
UA.466	7.2	7.2	7.1
UA.570	7.3	7.3	7.3
UA.606	7.9	7.9	8.0
UA.607	8.0	8.0	7.9
UA.608	7.7	7.7	7.7
UA.613	8.4	8.4	8.4
UA.629	7.8	7.8	7.8
UA.696	7.7	7.7	7.6
UA.745	8.0	8.0	8.1
UA.779	7.6	7.6	7.6
UA.781	8.4	8.4	8.4
UA.782	8.2	8.2	8.0
UA.788	6.7	6.7	6.6
UB.69	7.6	7.6	7.6
UB.74	8.0	8.0	8.0
UB.75	7.9	7.9	7.8
UB.116	7.5	7.5	7.5
UB.132	7.9	7.9	7.9
UB.134	7.9	7.9	7.7
UB.338	7.8	7.8	7.8
UB.357	8.1	8.1	8.1
UB.581	7.6	7.6	7.6
UB.582	7.5	7.5	7.4
UC.525	7.5	7.5	7.5
UD.393	4.1	4.1	4.4
UD.394	7.4	7.4	7.4

ตารางที่ ก 26 วิธีที่แต่ละห้องปฏิบัติการใช้ในการหาค่าความเป็นกรด-ด่างในโครงการฯที่ 1

Lab code	Method code
W001	4
W002	1
W003	1
W004	1
W005	1
W006	1
W007	1
W008	1,2
W009	4
W010	1
W011	1
W012	2
W013	4
W014	1
W015	1
W016	1

Lab code	Method code
W017	1
W018	1
W019	1
W020	1
W021	1
W022	1
W023	1
W024	1
W025	1
W026	4
W027	1
W028	1
W029	1
W030	1
W031	1
W032	1,1*

*ใช้เครื่อง pH meter 2 เครื่องและผู้วิเคราะห์ 2 คน

ตารางที่ ก 27 วิธีที่แต่ละห้องปฏิบัติการใช้ในการหาค่าความเป็นกรด-ด่างในโครงการฯที่ 2

Lab code	Method code
W001	4
W002	1
W003	1
W004	1
W005	1
W006	1
W007	1
W008	1,1*
W009	1
W010	4
W011	1
W012	1,1**
W013	1
W014	-
W015	4
W016	2,4
W017	1
W018	1
W019	1,2
W020	1
W021	2
W022	4

Lab code	Method code
W023	4
W024	2
W025	2
W026	1
W027	2,4
W028	1,2
W029	-
W030	-
W031	4
W032	1
W033	4
W034	3,3***
W035	2
W036	1,1,1***
W037	1
W038	1
W039	1
W040	2
W041	1
W042	1
W044	1
W045	2

* ไม่ระบุ

** ใช้เครื่อง pH meter คนละเครื่อง และ สารละลายบัฟเฟอร์ 2 ยี่ห้อ

*** ใช้เครื่อง pH meter คนละเครื่อง

ภาคผนวกที่ 2-6

ที่ วว 0504/

กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ถนนพระรามที่ 6 ราชเทวี

กรุงเทพฯ 10400

1 กันยายน 2542

เรื่อง เชิญเข้าร่วมโครงการทดสอบความชำนาญด้านเคมี : การเปรียบเทียบค่าความเป็นกรด-ด่างในตัวอย่างน้ำระหว่างห้องปฏิบัติการ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1.ใบตอบรับการเข้าร่วมโครงการฯ

2. Procedure for pH measurement in water.(CD.I2.TM.PH.01)

ด้วยกลุ่มงานอนินทรีย์เคมีวิเคราะห์ 2 กองเคมี ทำหน้าที่วิเคราะห์คุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH value) เป็นรายการหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นต่อการประเมินคุณภาพน้ำ กองเคมีได้จัดทำโครงการทดสอบความชำนาญด้านเคมี : การเปรียบเทียบค่าความเป็นกรด-ด่างในตัวอย่างน้ำระหว่างห้องปฏิบัติการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุดโครงการพัฒนาระบบคุณภาพด้านเคมี การทดสอบความชำนาญ เป็นการควบคุมคุณภาพของการวิเคราะห์จากภายนอก (External Quality Control) เพื่อให้เกิดความมั่นใจในผลการวิเคราะห์อีกทางหนึ่ง ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการฯ กลุ่มงานอนินทรีย์เคมีวิเคราะห์ 2 กองเคมี จึงจัดเตรียมตัวอย่างน้ำ แยกประเภทตัวอย่างดังนี้ น้ำประปา น้ำบาดาล น้ำดื่ม น้ำแม่น้ำ น้ำกลั่น เพื่อวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง เปรียบเทียบระหว่างห้องปฏิบัติการ

เนื่องจากกองเคมี พิจารณาเห็นว่าหน่วยงานของท่านอาจมีความสนใจที่จะเข้าร่วมการวิเคราะห์ในโครงการดังกล่าวโดยไม่เสียค่าธรรมเนียม ซึ่งจะดำเนินการจัดส่งตัวอย่าง ในวันที่ 10 มกราคม 2545 โดยเชิญทุกท่านที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมชี้แจงรายละเอียด ณ ห้องประชุม กรมวิทยาศาสตร์บริการ หากท่านประสงค์จะเข้าร่วมในโครงการฯนี้ ขอได้โปรดให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกรอกแบบฟอร์มใบตอบรับ ฯ แล้วส่งคืนกองเคมี กรมวิทยาศาสตร์บริการ ทราบในโอกาสแรกด้วย รายละเอียดจะแจ้งให้ทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางต้องแสง เลี้ยวชวลิต)

กลุ่มงาน อนินทรีย์เคมีวิเคราะห์ 2 กองเคมี

โทร. 0 2201 7219-20

โทรสาร 0 22480290

**ใบตอบรับการเข้าร่วมโครงการ การทดสอบความชำนาญด้านเคมี :
การเปรียบเทียบค่าความเป็นกรด-ด่างในตัวอย่างน้ำระหว่างห้องปฏิบัติการ**

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....วุฒิการศึกษา.....
ประสบการณ์ในการทำงานด้านการวิเคราะห์ทางเคมี.....ปีสถานที่ติดต่อ.....
เลขที่.....เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....มีความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการฯ

โปรดส่งใบตอบรับไปที่ กองเคมี กรมวิทยาศาสตร์บริการ ภายใน 10 ก.ย. 2542
ติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ นางศุภฎี มั่นความดี หรือ นางอังสนา นั้วสุวรรณ โทร.0 2201 7219-20
โทรสาร 0 2248 0290 e-mail : dusadee@mail.dss.go.th

คำแนะนำสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการฯ

1. วันที่ 20 กันยายน 2542 เวลา 9.30น. ให้ท่านหรือผู้แทนของท่านมาเข้าร่วมประชุมชี้แจงรายละเอียด ที่ห้องประชุม กรมวิทยาศาสตร์บริการ อาคาร ดร.คิ้ว ชั้น 6 (เชิญรับประทานอาหารเช้าร่วมกัน)
2. ห้องปฏิบัติการของท่านจะได้รับหมายเลขประจำห้องปฏิบัติการ (Lab code) ซึ่งจะเป็นความลับ
3. ท่านจะได้รับตัวอย่าง 16 ตัวอย่าง โดยที่หมายเลขตัวอย่างจะไม่ซ้ำกันเลย
4. ท่านจะได้รับวิธีการวิเคราะห์ที่แนบมา ซึ่งท่านอาจจะวิเคราะห์ตามวิธีดังกล่าว และ/หรือวิธีอื่นที่ท่านปฏิบัติอยู่(โปรดระบุ) ดังแสดงในตาราง(ท่านสามารถเลือกได้มากกว่า 1วิธี)

วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์

Analysis	Method reference	Method code	Selected* (yes/no)
pH value	CD.I2.TM.PH.01 (วิธีการวิเคราะห์ที่แนบมา)	1	
	Standard methods for the Examination of water and wastewater.18 th ed . 1992 or 19 th ed.1995.part 4500-H+	2	
	ASTM Standards : D1293-95 (test method B)	3	
	Others (please specify)	4	

*โปรดระบุวิธีมาในใบตอบรับนี้ด้วย

5. เมื่อท่านได้รับตัวอย่างให้ทำการวัดค่า pH ภายในวันนั้นและกรอกข้อมูลต่างๆลงใน Result sheet ที่แนบมาพร้อมตัวอย่าง

6. กรุณาส่งผลที่กรอกใน Result sheet มาที่ นางศุภฎี มั่นความดี โทรสาร 0 2248 0290 หรือe-mail address: dusadee@mail.dss.go.th ภายใน 1 ต.ค.2542 เพื่อจะได้รวบรวม ประเมิน สรุปผล และรายงานผลให้ทราบต่อไป

ภาคผนวกที่ 3

แบบฟอร์มรายงานผลการวิเคราะห์

โครงการ การทดสอบความชำนาญด้านเคมี : การเปรียบเทียบค่าความเป็นกรด-ด่างใน
ตัวอย่างน้ำระหว่างห้องปฏิบัติการ

วันที่รับตัวอย่างและวิเคราะห์....20 กันยายน 2542 .....

หมายเลขห้องปฏิบัติการ.....

หมายเลข ตัวอย่าง	ค่าความเป็นกรด-ด่างในตัวอย่างน้ำ		
	วิธีการที่..... อุณหภูมิขณะวัด.....°C	วิธีการที่..... อุณหภูมิขณะวัด.....°C	วิธีการที่..... อุณหภูมิขณะวัด.....°C

*เพื่อการประเมินค่าทางสถิติโปรดรายงานผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างเป็นทศนิยม 2 ตำแหน่ง

*ระบุอุณหภูมิตัวอย่างขณะวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง (ไม่ต้องมีทศนิยม, ควรใกล้เคียง 25 °C)

*รายงานค่าความเป็นกรด-ด่างเพียงค่าเดียวต่อ 1 ตัวอย่าง

*ถ้าทำมากกว่า 1 วิธี ให้กรอกข้อมูลในคอลัมน์ที่ 3 หรือ 4 ได้

*ในกรณีที่ใช้วิธีตาม method code 4 กรุณาแนบรายละเอียดมาด้วย

.....

.....

วัน/เดือน/ปี ที่รายงานผลการวิเคราะห์

(.....)

.....

ผู้รับรองผลการวิเคราะห์

(.....)

ผู้วิเคราะห์

*กรุณาส่งผลการวิเคราะห์คืนมายังนางดุขฤ์ มั่นความดี ภายใน 1 ต.ค. 2542 โดยทางโทรศัพท์ 0 22480290 หรือ e-mail address: dusadee@mail.dss.go.th

ภาคผนวกที่ 4

Procedure for pH measurement in water (CD.I2.TM.PH.01)

Standardization

Adjust the temperature of the buffer solution to the nearest water sample temperature (specified ± 2 °C). Calibrate the pH meter with two buffer solutions 4 and 7 or 7 and 10 (or 9.2) having pH values covering the water sample range, as follow:

1. Immerse the electrode in the first buffer solution, stir during the period of measurement at a constant rate.
2. Set the known pH of buffer solution according to the instrument's instructions.
3. Wash the electrode by means of the flowing stream distilled water from a wash bottle.
4. Immerse the electrode in the second buffer solution, stir during the period of measurement at a constant rate.
5. Continue as described in 2-3.
6. Measure the pH of the third buffer solution (buffer solution of pH 7; different source of the buffer solution used for calibration.) The reading should be within 0.1 unit for the pH of the third buffer.

Note : The buffer solutions used only within the manufacturer's use-by-date.

: The buffer solutions should not be returned to stock bottles after use.

Measurement

1. Transfer the water sample to a suitable glass beaker provided with a thermometer and a stirring bar. Stir during the period of measurement at a constant rate.
  2. Insert the electrode and determine the pH value.
  3. Record the pH and temperature of the sample to the nearest 1 °C.
-

ภาคผนวกที่ 5

ที่ วว0504/

กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ถนนพระรามที่ 6 ราชเทวี

กรุงเทพฯ 10400

3 ธันวาคม 2544

เรื่อง เชิญเข้าร่วม โครงการทดสอบความชำนาญด้านเคมี : การเปรียบเทียบค่าความเป็นกรด-ด่างในตัวอย่างน้ำ
ระหว่างห้องปฏิบัติการ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1.ใบตอบรับการเข้าร่วมโครงการฯ

2. Procedure for pH measurement in water.(CD.I2.TM.PH.01)

ด้วยกลุ่มงานอนินทรีย์เคมีวิเคราะห์ 2 กองเคมี ทำหน้าที่วิเคราะห์คุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค ซึ่งการวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH value) เป็นรายการหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นต่อการประเมินคุณภาพน้ำ กองเคมีได้จัดทำโครงการทดสอบความชำนาญด้านเคมี : การเปรียบเทียบค่าความเป็นกรด-ด่างในตัวอย่างน้ำ ระหว่างห้องปฏิบัติการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุดโครงการพัฒนาระบบคุณภาพด้านเคมี การทดสอบความ ชำนาญ เป็นการควบคุมคุณภาพของการวิเคราะห์จากภายนอก (External Quality Control) เพื่อให้เกิดความมั่นใจใน ผลการวิเคราะห์อีกทางหนึ่ง ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการฯ กลุ่มงานอนินทรีย์เคมีวิเคราะห์ 2 กองเคมี จึงจัดเตรียมตัวอย่างน้ำ แยกประเภทตัวอย่างดังนี้ น้ำประปา น้ำบาดาล น้ำดื่ม น้ำแม่น้ำ น้ำกลั่น เพื่อวัดค่า ความเป็นกรด-ด่าง เปรียบเทียบระหว่างห้องปฏิบัติการ

เนื่องจากกองเคมี พิจารณาเห็นว่าหน่วยงานของท่านอาจมีความสนใจที่จะเข้าร่วมการวิเคราะห์ในโครง การฯดังกล่าวโดยไม่เสียค่าธรรมเนียม ซึ่งจะดำเนินการจัดส่งตัวอย่าง ในวันที่ 10 มกราคม 2545 โดยเชิญทุกท่านที่ เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมชี้แจงรายละเอียด ณ ห้องประชุม กรมวิทยาศาสตร์บริการ หากท่านประสงค์จะเข้าร่วมใน โครงการฯนี้ ขอได้โปรดให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกรอกแบบฟอร์มใบตอบรับ ฯ แล้วส่งคืนกองเคมี กรมวิทยาศาสตร์ บริการ ทราบในโอกาสแรกด้วย รายละเอียดจะแจ้งให้ทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา จักขอบพระคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางส่องแสง เลี้ยวชวลิต)

กลุ่มงาน อนินทรีย์เคมีวิเคราะห์ 2 กองเคมี

โทร. 0 2201 7219-20

โทรสาร 0 22480290

**ใบตอบรับการเข้าร่วมโครงการ การทดสอบความชำนาญด้านเคมี :
การเปรียบเทียบค่าความเป็นกรด-ด่างในตัวอย่างน้ำระหว่างห้องปฏิบัติการ**

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....วุฒิการศึกษา.....
ประสบการณ์ในการทำงานด้านการวิเคราะห์ทางเคมี.....ปีสถานที่ติดต่อ.....
เลขที่.....เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....มีความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการฯ

โปรดส่งใบตอบรับไปที่ กองเคมี กรมวิทยาศาสตร์บริการ ภายใน 20 ธ.ค. 2544
ติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ นางคุณฤดี มั่นความดี หรือ นางอังสนา ฉั่วสุวรรณ โทร.0 2201 7219-20
โทรสาร 0 2248 0290 e-mail : dusadee@mail.dss.go.th

คำแนะนำสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการฯ

1. วันที่ 10 มกราคม 2545 เวลา 9.30น. ให้ท่านหรือผู้แทนของท่านมาเข้าร่วมประชุมชี้แจงรายละเอียดที่ห้องประชุม กรมวิทยาศาสตร์บริการ อาคาร คร.ตัว ชั้น 6 (เชิญรับประทานอาหารว่างร่วมกัน)
2. ห้องปฏิบัติการของท่านจะได้รับหมายเลขประจำห้องปฏิบัติการ (Lab code) ซึ่งจะเป็นความลับ
3. ท่านจะได้รับตัวอย่าง 16 ตัวอย่างโดยที่หมายเลขตัวอย่างจะไม่ซ้ำกันเลย
4. ท่านจะได้รับวิธีการวิเคราะห์ที่แนบมา ซึ่งท่านอาจจะวิเคราะห์ตามวิธีดังกล่าว และ/หรือวิธีอื่นที่ท่านปฏิบัติอยู่(โปรดระบุ) ดังแสดงในตาราง(ท่านสามารถเลือกได้มากกว่า 1วิธี)

วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์

Analysis	Method reference	Method code	Selected* (yes/no)
pH value	CD.I2.TM.PH.01 (วิธีการวิเคราะห์ที่แนบมา)	1	
	Standard methods for the Examination of water and wastewater.18 th ed . 1992 or 19 th ed.1995.part 4500-H+	2	
	ASTM Standards : D1293-95 (test method B)	3	
	Others (please specify)	4	

*โปรดระบุวิธีมาในใบตอบรับนี้ด้วย

5. เมื่อท่านได้รับตัวอย่างให้ทำการวัดค่า pH ภายในวันนั้นและกรอกข้อมูลต่างๆลงใน Result sheet ที่แนบมาพร้อมตัวอย่าง

6. กรุณาส่งผลที่กรอกใน Result sheet มาที่ นางคุณฤดี มั่นความดี โทรสาร 0 2248 0290 หรือe-mail address: dusadee@mail.dss.go.th ภายใน 13 ม.ค. 2545 เพื่อจะได้รวบรวม ประเมิน สรุปผล และรายงานผลให้ทราบต่อไป

ภาคผนวกที่ 6

แบบฟอร์มรายงานผลการวิเคราะห์

โครงการ การทดสอบความชำนาญด้านเคมี : การเปรียบเทียบค่าความเป็นกรด-ด่างใน
ตัวอย่างน้ำระหว่างห้องปฏิบัติการ

วันที่รับตัวอย่างและวิเคราะห์....10 มกราคม 2545 .....

หมายเลขห้องปฏิบัติการ.....

หมายเลข ตัวอย่าง	ค่าความเป็นกรด-ด่างในตัวอย่างน้ำ		
	วิธีการที่..... อุณหภูมิขณะวัด.....°C	วิธีการที่..... อุณหภูมิขณะวัด.....°C	วิธีการที่..... อุณหภูมิขณะวัด.....°C

*เพื่อการประเมินค่าทางสถิติโปรดรายงานผลการวัดค่าความเป็นกรด-ด่างเป็นทศนิยม 2 ตำแหน่ง

*ระบุอุณหภูมิตัวอย่างขณะวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง (ไม่ต้องมีทศนิยม, ควรใกล้เคียง 25 °C)

*รายงานค่าความเป็นกรด-ด่างเพียงค่าเดียวต่อ 1 ตัวอย่าง

*ถ้าทำมากกว่า 1 วิธี ให้กรอกข้อมูลในคอลัมน์ที่ 3 หรือ 4 ได้

*ในกรณีที่ใช้วิธีตาม method code 4 กรุณาแนบรายละเอียดมาด้วย

.....

วัน/เดือน/ปี ที่รายงานผลการวิเคราะห์

.....

(.....)

ผู้วิเคราะห์

.....

(.....)

ผู้รับรองผลการวิเคราะห์

*กรุณาส่งผลการวิเคราะห์คืนมายังนางดุษฎี มั่นความดี ภายใน 20 ม.ค.. 2545 โดยทางโทรสาร 0 22480290 หรือ

e-mail address: dusadee@mail.dss.go.th